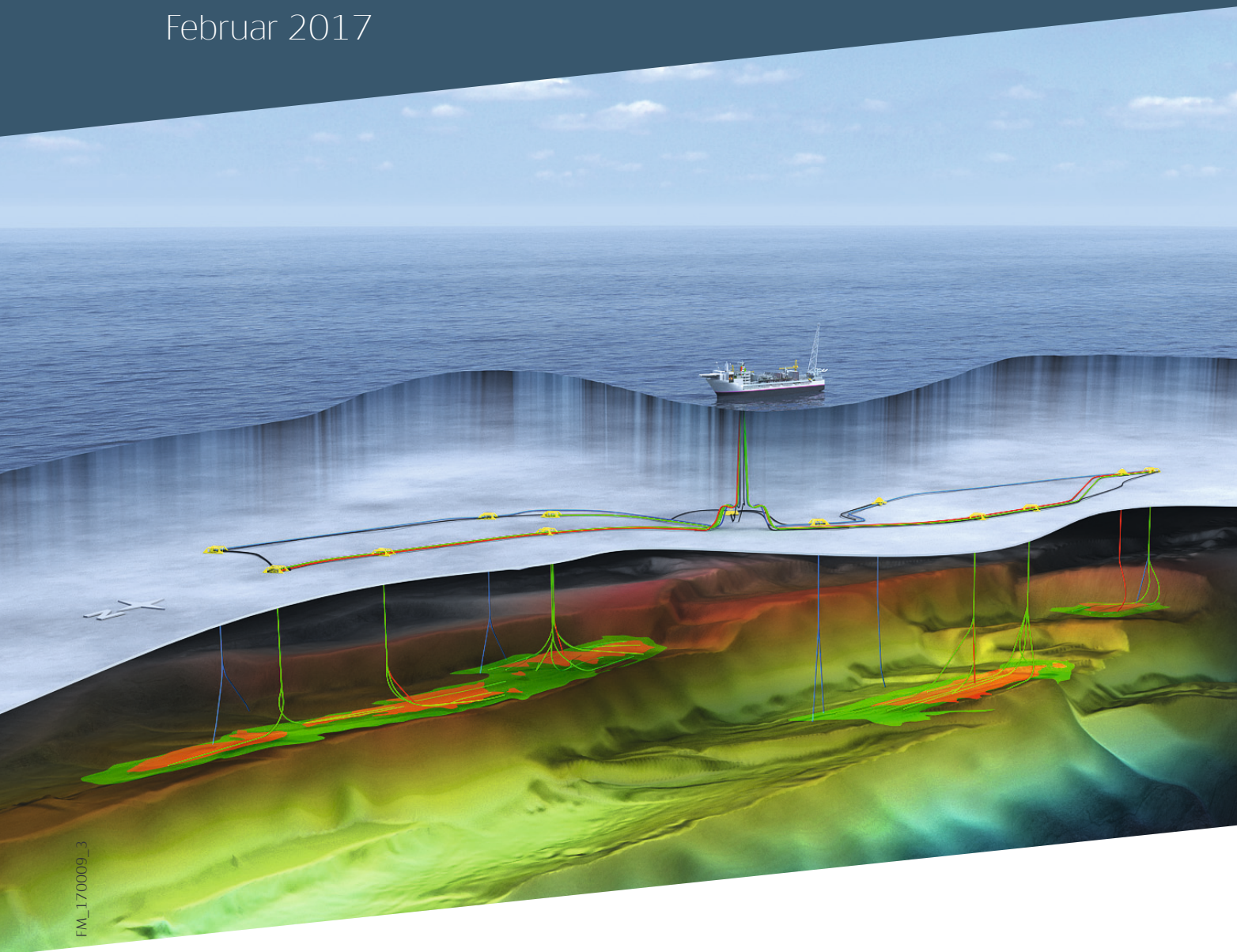

PL532 Johan Castberg

Forslag til program for konsekvensutredning
Oppsummering av høringsuttalelser og tilsvær
Vedlegg 2 - Høringsuttalelser

Februar 2017

Oppsummering av høringsuttalelser**Vedlegg 2-Høringsuttalelser****Vedlegg 2 - Høringsuttalelser**

Statlige- og regionale myndigheter
Sámediggi-Sametinget
Oljedirektoratet(OD)
Norges vassdrag og energidirektorat(NVE)
Arbeidsdepartementet (ASD) og Petroleumstilsynet (Ptil)
Klima og miljødepartementet (KLD)
Miljødirektoratet (Mdir)
Norsk Polarinstitutt (NPI)
Riksantikvaren
Tromsø Museum
Fiskeridirektoratet (FDir)
Sjøfartsdirektoratet (SDir)
Samferdselsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet(JBD)
Utenriksdepartementet (UD)
Statens strålevern
Forsvarsdepartementet
Finnmark fylkeskommune(FFK)
Nordland Fylkeskommune(NFK)
Troms Fylkeskommune (TFK)
Lokale myndigheter
Alta kommune
Hammerfest kommune
Harstad Kommune
Lenvik Kommune
Narvik Kommune
Nordkapp Kommune
Tromsø Kommune
Nærings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner
Alta Næringsforening
Arena Arktisk vedlikehold
Energiklyngen Nord
Fiskebåt
Harstadregionens næringsforening
Industri Energi
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Nordkapp regionens næringshage
Nordkappregionen Havn IKS
Norges Fiskarlag
Norges Rederiforbund
Olje- og gassklynge Helgeland
Petro Arctic
Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS)
Miljø-, natur- og samfunnsinteresse organisasjoner
Naturvernforbundet Vest Finnmark
Andre
Nordnorsk Petroleumsråd
Polarkonsult AS
Teknor
Troms Høyre

Statlige- og regionale myndigheter
Sámediggi-Sametinget
Oljedirektoratet(OD)
Norges vassdrag og energidirektorat(NVE)
Arbeidsdepartementet (ASD) og Petroleumstilsynet (Ptil)
Klima og miljødepartementet (KLD)
Miljødirektoratet (Mdir)
Norsk Polarinstitut (NPI)
Riksantikvaren
Tromsø Museum
Fiskeridirektoratet (FDir)
Sjøfartsdirektoratet (SDir)
Samferdselsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet(JBD)
Utenriksdepartementet (UD)
Statens strålevern
Forsvarsdepartementet
Finnmark fylkeskommune(FFK)
Nordland Fylkeskommune(NFK)
Troms Fylkeskommune (TFK)

From: Heahhta, Sten Olav [mailto:Sten.Olav.Heahhta@samediggi.no]
Sent: 15. november 2016 14:54
To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Cc: 'postmottak@ra.no' <postmottak@ra.no>
Subject: 16/4084-5 PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

E-poasta • E-post

Geasa/Til: Statoil Petroleum AS, MYNPOSTPRO@statoil.com, , 4035 STAVANGER
Geas/Fra: Sten Olav Heahttä, +47 78 48 42 24
Min čuj./Vår ref: 16/4084 - 5
Beaivi/Dato: 15.11.2016

PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Sametinget viser til høring av forslag til program for konsekvensutredning i fm PL532 Johan Castberg, samt til påminnelse pr e-post av 11. november.

Sametinget har ikke merknader til programmet for konsekvensutredning. Når det gjelder kulturminner, viser vi til høringsuttalelsen fra Riksantikvaren.

Sametinget ønsker å bli holdt informert om saken og å avgi uttalelser til framtidige høringer om saken. Vi ønsker også å få fortløpende informasjon om utredningen av landomlastningsalternativet.

Dearvvuođaguin/Med hilsen

Sten Olav Heahttä
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

Kopiiija / Kopi til: | | |

From: Hald Niels Erik [mailto:Niels.Erik.Hald@npd.no]
Sent: 18. november 2016 14:52
To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Cc: Oljedirektoratet <postboks@npd.no>; P-Castberg <P-Castberg@npd.no>; Kirkhus Øyvind <Oyvind.Kirkhus@npd.no>; Jarandsen Bente <Bente.Jarandsen@npd.no>
Subject: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning (2016/867)

Høring- forslag til program til konsekvensutredning for Johan Castberg

Oljedirektoratet(OD) viser til Statoils brev 13. september 2016 og deres e-post 11. november 2016.11.18

OD bekrefter at vi ikke har noen merknader til forslaget til program for konsekvensutredning.

Med vennlig hilsen

Niels Erik Hald
Sjefingeniør
Feltutvikling
Tlf: +47 51 87 60 68
Mob: +47 99 28 23 12
niels.erik.hald@npd.no

OLJEDIREKTORATET

Professor Olav Hanssens vei 10, Stavanger
Sentralbord: +47 51 87 60 00
www.npd.no

Statoil ASA
Postboks 8500
4035 STAVANGER

Vår dato: 10.10.2016
Vår ref.: 201604860-2
Arkiv: 008
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tanja Midtsian
22959493/tcm@nve.no

Uttalelse til forslag til utredningsprogram for utbygging av Johan Castberg

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til høringsbrev og forslag til utredningsprogram av 13. september 2016 for utbygging, anlegg og drift av Johan Castberg-feltet.

I beskrivelsen av planene for utbyggingen framgår det at elektrifisering fra land er vurdert, men funnet å ha for høye kostnader. Dersom kraft fra land ikke blir aktuelt, har NVE ingen merknader til forslaget til utredningsprogram. For det tilfelle at en løsning med kraft fra land allikevel skulle bli et aktuelt alternativ til lokal generering av kraft, vil det utløse krav om søknad etter energiloven. Konesjonssøknaden må da oppfylle utredningskrav beskrevet i vår veileder for utforming av søknader om anleggskonesjoner for overføringsanlegg, som kan finnes på www.nve.no.

Med hilsen

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Tanja Midtsian
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statoil Petroleum AS

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2918-

26.10.2016

Høring - forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Det vises til brev 13. september 2016.

Arbeids- og sosialdepartementet har innhentet Petroleumstilsynets vurdering. Tilsynet opplyser at de relatert til sitt myndighetsområde ikke har kommentarer til forslaget til program for konsekvensutredning for utvinningstillatelse 532 Johan Castberg.

Departementet har ingen merknader til saken utover dette.

Med hilsen

Anders Østre (e.f.)
seniorrådgiver

Martin Heidar
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statoil ASA
Postboks 8500
4035 STAVANGER

MOTT. 02.11.2016

Deres ref
AU-PM050-005

Vår ref
16/2438-

Dato
31.10.2016

Høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Vi viser til høringsbrev fra Statoil datert 13. september i år med forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg.

Innledning

Klima- og miljødepartementet anser det som viktig at vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås eller byggearbeider påbegynnes før PUD er godkjent. Vi vil derfor understreke at beslutning om valg av konsept ikke må tas før konsekvensutredningen er utarbeidet og behandlet.

For at høringsinstansene skal få et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere og etterprøve operatørens vurderinger i forbindelse med konseptvalg, er det viktig at konsekvensutredningen inneholder en grundig redegjørelse for alternative utbyggingsløsninger, herunder miljøkonsekvenser, kostnader og forutsetninger.

Vi vil videre understreke kravet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT).

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Lønnsomheten av prosjekter innenfor olje- og gassvirksomheten påvirkes av klimapolitikken. Hagen-utvalget (NOU 2012:16 «Samfunnsøkonomiske analyser») konkluderer blant annet med at det for prosjekter der den samfunnsøkonomiske analysen er særlig følsom overfor ulike karbonprisbaner, vil det være nyttig å utføre sensitivitetsberegninger der en legger til grunn en togradersbane for alle år. Klima- og miljødepartementet mener at analysen av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet bør inkludere en vurdering som tar utgangspunkt i enigheten som ble oppnådd i Parisavtalen og de følger dette kan få for utviklingen i kvotepris og oljepris.

Postadresse
NO-
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Saksbehandler
Gro D. Øfjord

Energioppdekning

Det framgår av programforslaget at rettighetshaverne har vurdert ulike energiløsninger på Johan Castberg, men man ønsker å gå videre med en FPSO med gassturbindrift og høy grad av varmegjenvinning. En slik løsning vil medføre et midlere årlig utslipp på 270 000 tonn CO₂ og et akkumulert utslipp på 8 millioner tonn CO₂ over feltets levetid. Dette er å anse som betydelige klimagassutslipp, og det er derfor viktig at mulighetene for elektrifisering er grundig belyst i konsekvensutredningene.

En utbyggingsløsning med produksjonsskip (FPSO) kan ha tekniske begrensninger mht. å muliggjøre kraft fra land til Castberg på et senere tidspunkt. Det er derfor viktig at konsekvensutredningen redegjør for teknologistatus og utviklingsforløp for kvalifisering av ulike løsninger for krafttilførsel til produksjonsskipet, og at kostandene ved en eventuell utbyggingsløsning basert på en sirkulær produksjonsenhet synliggjøres.

Det bør også framkomme tydelig hvilke prisforutsetninger som er benyttet i beregningene under de ulike alternativene. Likestrømsalternativene presenteres som dyrere og mer teknisk krevende enn å benytte vekselstrøm. Samtidig er det ifølge operatøren gjennomført studier som indikerer at det kan være mulig å benytte vekselstrømsteknologi. Selv om dette krever verifisering for teknisk gjennomførbarhet kan bekreftes, bør det belyses hva det vil koste om vekselstrøm skal benyttes. Utredningen bør ellers inneholde en grundig redegjørelse for forventede variasjoner i kraft og varmebehov over feltets levetid, samt planlagte tiltak for å sikre mest mulig energieffektiv produksjon i takt med endringer i kraft- og varmebehovet.

Regulære utslipp til luft

Videre bør utredningen gi en grundig vurdering av BAT (beste tilgjengelige teknologi), herunder energieffektivisering, virkningsgrader og lav-NO_x-teknologi på turbin og motorer, samt utslippkonsentrasjoner og utslippsmengder til luft av forbrenningskomponenter.

Utslipp av metan og NMVOC kan reduseres vesentlig ved å implementere utslippsreducerende teknikker, jf. Miljødirektoratets rapport M509-514/2016. Prosjektet har vist at gjenvinning av hydrokarbonholdige avgasser kan anvendes for de fleste kildene, og er å anse som BAT for nye innretninger. Valg av løsninger, herunder for lagertanker for råolje, samt utslippskilder og forventet årlig utslipp av metan og NMVOC bør omtales i konsekvensutredningen. Utredningen bør videre redegjøre for fakkelsystem og utslippsreducerende tiltak, samt utslippenes størrelse. Fakkeltankergjenvinning er BAT for nye innretninger, både høytrykks- og lavtrykksfakkeltankere. Operatøren opplyser at VOC fra oljelagring og lasting av råolje bli gjenvunnet. Utredningen bør også beskrive planlagte systemer for VOC-gjenvinning fra lagring av råoljen på FPSOen og lasting til skytteltankere.

Miljøverdier og beredskap

Miljøriskoanalyser viser at sjøfugl på åpent hav er utsatt for størst miljørisiko. Norsk rødliste for arter 2015 lister opp 18 fuglearter på Svalbard som truet, hvorav 6 av disse vil potensielt finnes i havområdene ved Johan Castberg i løpet av året (alke, lomvi, polarlomvi, krykkje og polarmåke). Konsekvensutredningen bør komme nærmere inn på hvilke bestander og

kolonier av sjøfugl som kan påvirkes innen mulige influensområder fra aktiviteter på feltet til ulike tider av året, samt bestandsstørrelser og rødlistestatus. Vi ber om at Statoil synliggjør i konsekvensutredningen hvordan risikoen for påvirkning på sjøfuglbestandene i området vil håndteres.

Mange hvalarter trekker nordover til Barentshavet for å beite. Når det gjelder akutte oljesøl, er hvalene spesielt utsatt for overflateforurensning, da de må til overflaten for å puste. Havområdene rundt Johan Castberg og Bjørnøya er mye benyttet av ulike arter sjøpattedyr store deler av året, hvor forekomst og tetthet av disse varierer i tid og rom. Det bør også synliggjøres hvordan risikoen for påvirkning på sjøpattedyrbestandene i området vil håndteres, herunder støy og eventuelle akutte utslipp av olje.

Johan Castberg ligger i et område med viktige naturressurser og naturverdier som kan være sårbare for påvirkning. Beliggenheten tilsier at et større utslipp vil kunne berøre særlig verdifulle og sårbare områder både ved Bjørnøya, polarfronten og områder som kan ha sjøis om vinteren og våren, når iskanten er spesielt sårbar. Klima og miljødepartementet ser det som svært viktig at risiko og mulige konsekvenser for disse særlig verdifulle og sårbare områdene vektlegges i utredningsarbeidet. Vi ber om at konsekvensutredningen inkluderer isfylte farvann både som habitat for sjøfugl og pattedyr, samt som transportør av olje fra akutte oljeutslipp.

Av samme grunner vil det være svært viktig med tilfredsstillende beredskap i dette området. Det vil være betydelige utfordringer knyttet til beredskap i området og konsekvensutredningen må beskrive disse utfordringene og løsninger for håndtering av beredskap mot akutt forurensning.

Undervannsstøy

Operatøren planlegger å ha en permanent overvåking av reservoaret ved å skyte seismikk 1-2 ganger årlig. Konsekvensutredningen må inkludere en vurdering av påvirkning på sjøbunnen ved legging av kabler og sensorer for seismikk.

Johan Castberg ligger i et beiteområde for hval. Utredningen må derfor inkludere en vurdering av bruk av seismikk og hvordan det kan planlegges for å unngå eventuell påvirkning på marine pattedyr.

Ballastvann

Ballastvannkonvensjonen trer i kraft høsten 2017, her stilles det krav om at alle skip skal ha nødvendig renses teknologi om bord. For eksisterende tonnasje betyr dette at skipene skal ha IMO godkjent utstyr for rensing av ballastvann i drift om bord. Øvrige krav i ballastvannkonvensjonen er allerede gjennomført i norsk rett gjennom ballastvannforskriften. Forskriften vil bli oppdatert når konvensjonen trer i kraft slik at også rensekrav omfattes.

Vi viser for øvrig til høringsuttalelsene fra Miljødirektoratet, Direktoratet for naturforvaltning og Norsk Polarinstitut, som vi slutter oss til.

Med hilsen

Per W. Schive (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro D. Øfjord
sjefingeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til: Olje- og Energidepartementet

Statoil ASA

4035 STAVANGER

Oslo, 24.10.2016

Deres ref.:
AU-PM050-005-00001

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/10088

Saksbehandler:
Hanne Marie Øren

Kommentarer til forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Etter Miljødirektoratets vurdering omfatter forslaget til program for konsekvensutredning i hovedsak de områdene som det er viktig at konsekvensutredningen belyser når det gjelder ytre miljø. Det er imidlertid flere viktige forhold som vi mener bør utredes grundigere enn det programmet legger opp til.

Analysen av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet må inkludere en vurdering med utgangspunkt i enigheten oppnådd i Parisavtalen og de følger dette kan få for utviklingen i kvotepris og oljepris.

Konsekvensutredningen må inneholde en grundig redegjørelse for alternative utbyggingsløsninger, herunder miljøkonsekvenser, kostnader og forutsetninger.

Statoil har valgt konsept for kraftforsyning basert på gassturbiner og en utbyggingsløsning med produksjonsskip som kan ha tekniske begrensninger for å kunne motta kraft fra land på et senere tidspunkt. Uten elektrifisering vil løsningen medføre et midlere utslipp på 270 000 tonn CO₂/år og et utslipp på 8 millioner tonn CO₂ over feltets levetid. Dette er betydelige klimagassutslipp, som vil gjøre arbeidet med å overholde Norges klimaforpliktelser vanskeligere.

Det er planlagt bruk og utslipp av store mengder biosid i sulfatfjerningsanlegget. Biosidet inneholder miljøfarlig stoff og utslipp er ikke ønskelig. Konsekvensutredningen bør inneholde en grundig gjennomgang av miljømessige egenskaper og virkemåte og det må redegjøres godt for behovet og alternative muligheter.

Kravet om anvendelse av beste tilgjengelig teknikker (BAT) skal oppfylles. Vi ber om at Statoil, før endelig beslutning av utbyggingsløsning og inngåelse av bindende kontrakter, informerer Miljødirektoratet om sine BAT-vurderinger. Vi anser det også som viktig at vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås eller byggearbeider påbegynnes før PUD er godkjent.

Vi viser til brev fra Statoil av 13. september 2016 med oversendelse av forslag til program for konsekvensutredning (PKU) for Johan Castberg. Under følger Miljødirektoratets innspill til programmet for konsekvensutredningen.

1. Bakgrunn – program for konsekvensutredning

Johan Castberg-feltet omfatter produksjonslisens 532 i Barentshavet (tidligere Skrugard). Feltet er en fellesbetegnelse for reservoarene Skrugard, Havis og Drivis. Påviste oljeressurser er 450-650 millioner fat (72-104 MSm³).

Feltet ligger om lag 240 km nordvest for Hammerfest. Videre ligger feltet om lag 200 km sør for Bjørnøya, naturreservatet rundt øya, og den maksimale utstrekning av iskanten (ifølge Polarinstituttets statistikk fra 1982-2014). Snøhvit og Goliat ligger henholdsvis 100 og 150 km sør-øst for Johan Castberg. Havydpet i området er fra 360 til 405 meter.

Feltet planlegges utbygd med en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lastning av olje på feltet med utskiping direkte til markedet. Totalt er det planlagt boret 30 brønner over feltets levetid som er beregnet til vel 30 år. Planlagt oppstart av oljeproduksjon er i 2022.

Det planlegges med energiforsyning av FPSO basert på gassturbiner med varmegjenvinning. Drift av feltet krever mye energi, både på grunn av at det er et behov for trykkstøtte for å øke feltets ressursutnyttelse og at det er et stort varmebehov blant annet på grunn av lav reservoartemperatur. Varmebehovet dekkes av varmegjenvinningsenhetene på gassturbinene.

Som trykkstøtte er det planlagt å injisere gass og vann. Produsert vann vil bli rensert i et tre-steps rensaneanlegg før reinjeksjon. Sjøvann for injeksjon vil bli behandlet i et oksygen- og sulfatfjerningsanlegg. Dette anlegget medfører behov for å bruke og slippe ut betydelige mengder biosid i rød kategori.

Boringen av brønner vil gjennomføres fra flytende borerigg og det er planlagt boring med både vannbasert og oljebasert borevæske. Borekaks med vedheng av oljebasert borevæske er planlagt sendt til land for behandling/deponering.

En alternativ oljeeksportroute ut av Barentshavet som omfatter en felles oljeomlastings-terminal på Veidnes, utredes som et separat prosjekt av Statoil, Eni, Lundin og OMW som operatører av feltene Johan Castberg, Goliat, Alta/Gohta og Wisting.

2. Miljødirektoratets vurdering

Etter Miljødirektoratets vurdering dekker forslaget til program for konsekvensutredning for Johan Castberg i hovedsak de områdene som det er viktig at konsekvensutredningen belyser når det gjelder ytre miljø, jf. petroleumsforskriften § 22. Vi har imidlertid noen kommentarer til forslaget til utbyggingsløsning og konsekvenser det vil få for det ytre miljø. Nedenfor har vi redegjort for dette og også påpekt flere forhold som vi mener bør utredes grundigere enn det programmet legger opp til.

Generelt om miljøforholdene

Johan Castberg ligger om lag 200 km sør for Bjørnøya og fra den maksimale utstrekning av iskanten slik den nå defineres av operatørene (basert på Polarinstituttets statistikk fra 1982-2014). I det pågående arbeidet med det faglige grunnlaget for revidering av forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet er det stort fokus på kunnskap om iskantsonen og polarfronten, miljørisiko og beredskap. Spesielt ved iskanten og polarfronten er det høyproduktive områder, men også Barentshavet generelt er høyproduktivt og med rikt biologisk mangfold. Barentshavet har også en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl og ny kunnskap indikerer at det er avgrensede områder på åpent hav som er særlig viktig for enkeltbestander av sjøfugl i perioder av året. Grunnlagsundersøkelsene på Johan Castberg har vist et naturlig bunnhabitat, med høy biodiversitet, uten synlige spor av menneskelig aktivitet. Det ble ikke registrert spesielt sjeldne eller sårbare arter inklusiv koraller, men spredte forekomster av flere arter svamp.

For aktivitet i Barentshavet er Miljødirektoratet opptatt av at utslipp til både luft og sjø, unngås eller reduseres i størst mulig grad. Vi vurderer at det er større usikkerhet knyttet til effekter av ulike typer utslipp i Barentshavet enn i andre havområder med petroleumsvirksomhet. Økosystemet i Barentshavet skiller seg fra områdene lenger sør på sokkelen. Resultater fremkommet gjennom forskningsprogrammet Havet og Kysten, delprogram PROOFNY, viser mindre forskjeller mellom arktiske og tempererte marine organismers følsomhet i eksponeringsforsøk med olje. En evaluering¹ av de samlede resultatene fra 10 års forskning viser til at det er viktig å være oppmerksom på at faktorer som utslippsforhold, klima, økologisk sesongvariasjon og fordeling av bestander i tid og rom også kan ha betydning for om det arktiske økosystemet reagerer på utslipp på samme måte som tempererte økosystemer. Økosystemet i Barentshavet påvirkes av klimaendringene og dette medfører ytterligere usikkerhet om effekter av forurensning som en ekstra påvirkning.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Ifølge programmet gir foreløpige beregninger av samfunnsøkonomisk lønnsomhet en positiv samfunnsøkonomisk nåverdi på vel 70 milliarder kroner. Det står (s. 16 i underlagsrapporten fra Agenda Kaupang) at "den store nåverdien viser også at utbygging av Johan Castberg er ganske robust med hensyn til endrede forutsetninger, for eksempel i form av lavere oljepriser enn det som ligger til grunn for beregningene." Vi mener at konsekvensutredningen bør belyse bedre hvilke oljeprisforutsetninger som er lagt til grunn i beregningene, og hvordan endringer i oljepris påvirker lønnsomheten.

Lønnsomheten av prosjekter innenfor olje- og gassvirksomheten påvirkes av klimapolitikken. Dersom verden skal lykkes i å begrense den globale oppvarmingen i tråd med enigheten fra Parisavtalen², vil prisen på utslipp av klimagasser måtte øke. Dette vil også påvirke oljeprisene. Hagen-utvalget (NOU 2012:16 «Samfunnsøkonomiske analyser») konkluderer blant annet med at det for prosjekter der

¹ Torgeir Bakke, NIVA, Jarle Klungesøyr, HI, og Steinar Sanni, IRIS; Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten - Resultater fra ti års forskning - Delprogram i Havet og kysten, PROOFNY og avsluttet forskningsprogram PROOF (Forskningsrådet 2012)

² Parisavtalen ble vedtatt 12. desember 2015 og er den første rettslig bindende klimaavtalen med reell global deltakelse fra alle land. Målet er å begrense økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen til godt under 2 °C i forhold til før-industrielt nivå og etterstrebe å begrense temperaturøkningen til 1,5 °C.

den samfunnsøkonomiske analysen er særlig følsom overfor ulike karbonprisbaner, vil det være nyttig å utføre sensitivitetsberegninger der en legger til grunn en togradersbane for alle år. Grønn skattekommissjon (NOU 2015:15 «Sett pris på miljøet») viser at karbonpriser forenlig med togradersmålet kan komme opp i nær 2000 kr pr tonn i midten av dette århundret. Vi mener i denne sammenheng at analysen av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet også må inkludere en vurdering som tar utgangspunkt i enigheten som ble oppnådd i Parisavtalen og de følger dette kan få for utviklingen i kvotepris og oljepris.

Vi vil gjerne også påpeke at beregningene av samfunnsøkonomisk lønnsomhet etter vårt syn ikke er fullstendige. Riktignok er statlige avgifter trukket ut av regnestykket, og det er brukt en "samfunnsmessig" kalkulasjonsrente, men bortsett fra det fremstår beregningene som bedriftsøkonomiske. Konsekvenser av utbyggingen i form av konsekvenser på for eksempel miljø, er ikke tatt med i beregningen. Disse konsekvensene er vanskelige å tallfeste, men også ikke-prissatte effekter hører med i en totalvurdering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Det fremgår ikke helt tydelig hvordan sysselsettingseffekter av prosjektet er beregnet. Det er grunn til å tro at en del av de sysselsatte ville kunne ha vært sysselsatt et annet sted, slik at utbygging av Johan Castberg vil fortrenge annen virksomhet. Konsekvensutredningen bør derfor beskrive nærmere hvor stor andel av de beregnede sysselsettingseffektene som er reelle nettoeffekter.

Vi stiller også spørsmål ved konsumeffektene som er beregnet. Konsumvirkninger utgjør en ganske stor andel av den totale sysselsettingen, både i utbyggings- og driftsfasen. Men i hvilken grad er dette en netto økning? Ville ikke personene som blir sysselsatt av prosjektet, kunne hatt annet arbeid som de også ville hatt konsumeffekter av? Eventuelt dagpengefinansiert (om enn lavere) konsum? Vi ber om at dette belyses og nyanseres nærmere i konsekvensutredningen.

Om valg av utbyggingsløsning

Miljødirektoratet viser til forskrift til lov om petroleumsvirksomhet § 22 a første ledd bokstav a. Her framgår det blant annet at en konsekvensutredning skal beskrive alternative utbyggingsløsninger som rettighetshaver har undersøkt, og at operatøren skal begrunne valg av utbyggingsløsning og utvinningsstrategi. Rettighetshaver skal dessuten redegjøre for miljøkriteriene for de valgene som er gjort. Formålet med konsekvensutredninger er å klargjøre virkningene av en utbygging eller et anlegg, og driften av disse, på miljø, naturressurser og samfunn. Konsekvensutredningen skal sikre at disse virkningene blir tatt hensyn til under planleggingen. Den skal også være utgangspunktet for behandling og en eventuell godkjenning av planen for utbygging og drift.

For at høringsinstansene skal få et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere og etterprøve operatørens vurderinger og konklusjoner i forbindelse med konseptvalg, er det viktig at konsekvensutredningen belyser relevante forhold knyttet til alternativene. Disse må beskrives slik at de lett kan sammenlignes. Miljødirektoratet forutsetter derfor at konsekvensutredningen inneholder en sammenstilling av miljø-, klima- og energimessige fordeler og ulemper ved alternative utbyggingsløsninger, og at det gis en grundig begrunnelse dersom det velges andre løsninger enn de som framstår som best for miljø og klima.

Det fremgår av program for konsekvensutredning at rettighetshaverne i lisensen går inn for en utbyggingsløsning med produksjonsskip (FPSO) som kan ha tekniske begrensninger mht. å muliggjøre kraft fra land til Johan Castberg på et senere tidspunkt. Miljødirektoratet forventer at utredningen i tilstrekkelig grad synliggjør hvilken FPSO-løsning, skipsformet versus sirkulærformet produksjonsenhet, som samlet sett har minst negative miljøkonsekvenser.

Miljødirektoratet forutsetter at kostnadsreduksjonene som er gjennomført i prosjektet ikke har gått ut over valg av betydning for det ytre miljø. Vi ber om at dette omtales i konsekvensutredningen. Vi forventer at operatøren ved valg av utbyggingsløsning legger vekt på å oppnå en best mulig miljø- og energioptimal drift over feltets levetid, og at det tas i bruk teknologier for å minimere utslippene til luft og sjø. Konsekvensutredningen må vise at operatøren planlegger å ta i bruk beste tilgjengelige teknikker (BAT). Statoil bør på et tidlig tidspunkt i planleggingsprosessen, det vil si i god tid før bindende kontrakter inngås, informere Miljødirektoratet om sine BAT-vurderinger og endelige valg av teknologiløsninger der dette er særlig kritisk for utslipp eller miljørisiko. Vi skal senere behandle søknader om virksomhet på Johan Castberg etter forurensningsloven, og strenge krav må påregnes.

Valg av kraftforsyning og muligheter for elektrifisering

Det framgår av programforslaget at Statoil og de øvrige rettighetshaverne har vurdert ulike alternativer for å dekke opp behovet for kraft og varme på Johan Castberg, men at basisalternativet som man ønsker å gå videre med er en FPSO med gassturbindrift og høy grad av varmegjenvinning. En slik løsning vil ifølge programforslaget medføre et midlere årlig utslipp på 270 000 tonn CO₂ og et akkumulert utslipp på 8 millioner tonn CO₂ over feltets levetid. Dette er å anse som betydelige klimagassutslipp, som vil vanskeliggjøre arbeidet med å overholde Norges klimaforpliktelser.

Elektrifisering av petroleumsinnretninger basert på bruk av fornybar energi er et viktig tiltak dersom Norge skal nå sine klimaforpliktelser. Vi ser det derfor som meget viktig at mulighetene for dette er grundig belyst i konsekvensutredninger for nye utbygginger.

Det fremgår av program for konsekvensutredning at rettighetshaverne i lisensen går inn for en utbyggingsløsning med produksjonsskip (FPSO) som kan ha tekniske begrensninger mht. å muliggjøre kraft fra land til Johan Castberg på et senere tidspunkt. En sirkulær produksjonsenhet ville kunne muliggjøre import av kraft fra land fra produksjonsstart. Statoil opplyser at valg av basisalternativ er basert på økonomiske forhold uten at dette er konkretisert nærmere. Vi ser det som viktig at konsekvensutredningen også synliggjør kostnadene ved en utbyggingsløsning basert på en sirkulær produksjonsenhet.

Produksjonsskipet roterer rundt en dreieskive for å kunne ligge med baugen mot været. Operatøren påpeker at det per i dag ikke eksisterer kvalifisert teknologi for å kunne overføre høyspent likestrøm gjennom en slik dreieskive, og at det for vekselstrøm kun er mulig å overføre begrensede kraftmengder gjennom dreieskiven. Konsekvensutredningen bør redegjøre grundig for teknologistatus og utviklingsforløpet for kvalifisering av krafttilførsel til produksjonsskip, bl.a. svivelteknologi og elektrifisering via transformator på havbunnen.

Operatøren peker for øvrig på at overføringstapene mellom land og Johan Castberg ved bruk av likestrøms- eller vekselstrømsteknologi, er beregnet til ca. 20 %. Under diskusjonen om tiltakskostnader for elektrifisering vises det også til to eksterne vurderinger. Både Pöyry og Thema legger til grunn et overføringstap for kraftoverføring på 8,5 %. Høyere overføringstap for Johan Castberg begrunnes med at en har valgt en mindre kabeldiameter for å få ned kostnadene. Likevel er investeringskostnadene betydelig høyere i Statoils anslag, sammenlignet med Pöyrys vurdering. Det opplyses også å være vesentlige forskjeller vedrørende antakelser om framtidig strømpris og andre driftskostnader. Vi ønsker en tydeliggjøring av hvilke prisforutsetninger som er benyttet i Statoils beregninger av tiltakskostnader og hvordan de skiller seg fra eksterne aktørers anslag.

Videre er investeringskostnadene i Statoils anslag basert på informasjon fra inngåtte kontrakter for Johan Sverdrup. Vi ønsker en vurdering av om disse estimatene er rimelige eller om læringseffekter fra Johan Sverdrup vil kunne endre kostnadsbildet for Johan Castberg selv om det er snakk om ulike utbyggingsløsninger.

Programmet presenterer en oversikt over tilleggsinvesteringer for alternative kraftløsninger i Figur 13. Det kommer ikke tydelig frem hvilke kostnader som knytter seg til de ulike alternativene, deriblant Alternativ 0. Vi mener at investeringskostnader og driftskostnader for alle alternativene bør tydeliggjøres, dette inkluderer sparte vedlikeholdskostnader til gassturbinene ved hel- eller delelektrifisering. For alternativer som innebærer hel- eller delelektrifisering bør det klargjøres hvorvidt kostnadene også omfatter enheter for generering av reservekraft ved strømutfall.

I diskusjonen om kraftforsyningsløsning presenteres likestrømsalternativene som dyrere og mer teknisk krevende enn å benytte vekselstrøm. Dette fremkommer blant annet av forskjellen mellom søyle A og B i Figur 13. Likevel er det en likestrømløsning som er utredet som alternativ D og E (fullelektrifisering), noe som gir høyere investerings- og tiltakskostnader enn ved vekselstrøm. Ifølge operatøren er det gjennomført tekniske studier som indikerer at det kan være mulig å benytte vekselstrømsteknologi på Johan Castberg med en kabellengde på 265 km, men dette krever grundig verifisering før endelig teknisk og operasjonell gjennomførbarhet kan bekreftes, alternativt avkreftes. Vi mener ut fra dette at det bør beregnes investerings- og tiltakskostnader for Alternativene D og E ved bruk av vekselstrøm, selv om det per i dag opplyses å være tekniske begrensinger mht. mengde vekselstrøm som kan overføres gjennom svivelen på en FPSO.

Programforslaget omtaler heller ikke eventuelle muligheter for samkjøring av kraftforsyning med andre felt som vil kunne bli utbygd i det samme området, herunder Alta/Gotha og Wisting. Vi legger til grunn at områdeløsninger vil kunne gi kostnadsbesparelser ved for eksempel kraftforsyning fra land og ber om at dette omtales i konsekvensutredningen. En felles omformerstasjon for konvertering av likestrøm til vekselstrøm ville for eksempel åpne for mulig distribusjon av vekselstrøm til de enkelte feltene i området.

Utredningen bør ellers inneholde en grundig redegjørelse for forventede variasjoner i kraft og varmebehov over feltets levetid, samt planlagte tiltak for å sikre mest mulig energieffektiv produksjon i takt med endringer i kraft- og varmebehovet. Dette kan blant annet omfatte bruk av dampturbin/dampbunnsyklus, batterier/energilagring og installasjon/bruk av flere små turbiner til erstatning for få og store.

Videre bør utredningen gi en grundig vurdering av BAT, herunder energieffektivisering, virkningsgrader (kraft og varme) og lav-NOx-teknologi på turbin og motorer, samt utslippskonsentrasjoner og utslippsmengder til luft av forbrenningskomponenter. I tillegg ber vi om at det også redegjøres for spesifikt utslipp av CO₂ fra Johan Castberg per Sm³ oljeekvivalenter produsert over feltets levetid.

Utslipp til luft

Kaldventilering og diffuse utslipp av metan og NMVOC

Utslipp av metan og NMVOC fra prosessen kan reduseres vesentlig ved å implementere utslippsreducerende teknikker. Vi viser i denne sammenheng til VOC-prosjektet som Miljødirektoratet nylig har avsluttet "Kaldventilering og diffuse utslipp fra petroleumsvirksomheten offshore; kartlegging av utslippskilder, oppdatering av metoder for bestemmelse av utslipp, BAT- og tiltaksvurderinger", jf. rapport M509-514/2016. Prosjektet har vist at gjenvinning av hydrokarbonholdige avgasser kan anvendes for de fleste kildene, og er å anse som BAT for nye innretninger. Valg av løsninger, herunder for lagertanker for råolje, samt utslippskilder og forventet årlig utslipp av metan og NMVOC bør omtales konsekvensutredningen.

Fakkelsystem

Valg av fakkelsystem/-teknologi har innvirkning på utslipp av CO₂, NOx, uforbrente hydrokarboner (metan og NMVOC) og partikler (svart karbon). Utredningen bør redegjøre for fakkelsystem og utslippsreducerende tiltak, samt utslippenes størrelse. Fakkeltgassgjenvinning er BAT for nye innretninger, både høytrykks- og lavtrykksfakkelt.

Lagring og lasting av råolje

Operatøren opplyser om at VOC fra oljelagring og lasting av råolje bli gjenvunnet. Når det gjelder håndtering av VOC i forbindelse med lagring av råolje, er det installert teknologi for 100 % gjenvinning av NMVOC på alle eksisterende produksjons- og lagerskip (FPSOer) på norsk sokkel. Vi betrakter 100 % gjenvinning som BAT for lagring av råolje på FPSOer og forutsetter at Statoil også planlegger for en slik løsning på Johan Castberg. Vi ber om at utredningen beskriver planlagte systemer for VOC-gjenvinning fra lagring av råoljen på FPSOen og lasting til skytteltankere.

Bore- og brønnoperasjoner

Bruk av diesel til kraftgenerering på mobile rigger i forbindelse med bore- og brønnoperasjoner gir utslipp av til luft av CO₂, NOx, SOx og sot (svart karbon). Utredningen bør redegjøre for energieffektiviseringstiltak og alternativ løsninger for kraftgenerering, bl.a. hybridiseringsløsninger med dedikert batteribank for thrustere som minsker luftutslippene.

Spesielt om sjøfugl

Barentshavet har en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl. Det er beregnet at havområdet sommerstid huser om lag 20 millioner individer. Mange av bestandene er av stor nasjonal og internasjonal betydning, og havområdet er derfor en viktig sjøfuglregion i global sammenheng. Om lag 40 arter regnes som regelmessig hekkende sjøfugler i den nordlige delen av Norskehavet og i Barentshavet. Polarlomvi, er sammen med alkekonge, den mest tallrike sjøfuglarten i Barentshavet

med ca 1 250 000 hekkende par. Sjøfugl har som gruppe både på globalt nivå og nasjonalt blitt den mest truede gruppe av vertebrater med en høy andel arter på rødlista.

I november 2015 ble ny nasjonal rødliste publisert. Dette medførte noen justeringer fra den forrige versjonen fra 2010. Fortsatt er både lomvi og polarlomvi ført opp på norsk rødliste for arter; lomvien på fastlandet er kategorisert som kritisk truet (CR), mens polarlomvien har fått endret status fra sårbar (VU) til sterkt truet (EN). I tillegg har havhest fått endret status fra nær truet (NT) til sterkt truet (EN). I rødlisten for Svalbard videreføres rødlistestatusen for lomvi (VU) og polarlomvi (NT). Dette skyldes at bestanden av polarlomvi på Svalbard (både Spitsbergen og Bjørnøya) har blitt halvert siden overvåkingen startet i 1987. Bestandssituasjonen for lomvi på fastlandet er kritisk og har gjennomgått en reduksjon på 80 % i perioden 1962-2009. Bestanden på Bjørnøya er i oppgang, og utgjør vår største bestand (9 av 10 lomvier hekker på Bjørnøya). Polarmåke har dokumentert negativ bestandstrend på Bjørnøya.

Konsekvensutredningen bør komme nærmere inn på hvilke bestander og kolonier som kan påvirkes innen mulige influensområder fra aktiviteter på feltet til ulike tider av året, samt bestandstørrelser og rødlistestatus.

Vi vil påpeke at det oppgis for lave tall for sjøfugl under punkt 3.3.3 i programmet. Bjørnøya har kolonier med ca 440 000 par med sjøfugl (Nøkkeldokumentet 2005-2014). Når det gjelder de øvrige koloniene det vises til, Hjelmsøya og Gjesværstappan, er det også betydelig større kolonier enn det som oppgis, hhv 110 000 par og 420 000 par (SEAPOP).

Det er viktig å være klar over at lysloggerstudier ikke kan brukes til å trekke ut informasjon om daglige forflytninger på en fin skala, men de kan si noe om hvor lenge de ulike bestandene forblir i ulike områder før de eventuelt trekker videre. Noe av utfordringene med lysloggere er at de ikke fungerer i arktiske områder når det er midnattssol, mørketid eller ved vår- og høstjevndøgn. I tillegg gir de ikke høypresisjonsdata, men opererer med en feilmargen på 180 km. Dette betyr at det må tenkes nøye igjennom på hvilken skala man benytter slike data. I tillegg kommer variasjoner mellom år. Sjøfuglenes utbredelse både i tid og rom varierer mye som følge av oseanografiske variasjoner som bl.a. styrer tilgang på næring. Derfor er det nødvendig med studier som går over flere år. Studiene gir oss et overordnet bilde av sesongmessige forflytninger mellom havområder og i noen tilfeller også deler av havområder. Dataene kan benyttes til videre kunnskapssammenstillinger om herkomst. Sammen med estimater fra åpent hav data bør man i framtiden kunne si noe mer om hvor store andeler av bestander/kolonier som befinner seg i ulike havområder gjennom året. Dette vil gi et mer korrekt bilde av miljøfølsomhet og hvordan den varierer gjennom året. Det trengs mer kunnskap om svømmetrekket av alkefugl fra Bjørnøya og fra koloniene langs kysten. Fugl på svømmetrekk kan befinne seg i havområdet mellom Bjørnøya og fastlandet og det kan potensielt passere i influensområdet til Johan Castberg.

En fersk studie (Frederiksen et al. 2016) gir en oversikt over trekkruter og overvintringsområder for voksne polarlomvi som hekker i tilknytning til Nord-Atlanteren. Studien, som har sammenfattet alle eksisterende data fra lysloggere på polarlomvi fra 2007 til 2013, avdekker betydningsfulle migrasjonsstrategier for polarlomvi. Bl.a. viser studien at polarlomvihanner med unger fra Bjørnøya forblir vest i Barentshavet til ungene kan fly før de fortsetter mot vinteroppholdsstedene i farvannet

rundt Island og Jan Mayen. Dette kan påvirke miljørisikoen også for Johan Castberg og bør tas inn i nye miljørisikovurderinger for utbyggingen.

Konsekvensutredningen bør også inneholde en vurdering av om lys kan være en problemstilling for sjøfugl i Barentshavet, og vurdere mulige konsekvenser av belysning på innretningene og mulige tiltak for å redusere belysning dersom relevant og innenfor sikkerhetsmessig forsvarlige rammer. Miljødirektoratet viser til OSPARs retningslinjer for å redusere effekter på fugl fra belysning på offshore innretninger (OSPAR Agreement 2015-08).

Utslipp til sjø

Det særskilte kravet til nullutslipp for både produsert vann og kaks i nord ble fjernet ved oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten i 2011. Imidlertid er det større usikkerhet knyttet til mulige effekter av produsert vann i Barentshavet enn ellers på sokkelen. Miljødirektoratet mener derfor det her er spesielt viktig at Statoil velger utstyr og teknologier som minimerer utslipp av både olje og kjemikalier til sjø. Frem mot oppstart av feltet bør Statoil også prioritere arbeid med teknologiutvikling for å redusere utslippene til sjø og bidra til etablering av et egnet verktøy for risikovurdering av utslippene i dette havområdet.

Konsekvensutredningen må vise hvilke tiltak som er vurdert for å minimere utslippene til sjø av olje og kjemikalier.

Bruk og utslipp av kjemikalier

Statoil planlegger bruk av det brombaserte biosidet DBNPA i sulfatfjerningsanlegget. Dette er et kjemikalie i rød kategori og er et sterkere biosid enn de som er vanlig å bruke (f.eks. natriumhypokloritt). Konsekvensutredningen bør beskrive egenskaper og virkemåte for dette biosidet, herunder økotoksikologiske egenskaper for produktet og nedbrytningsprodukter samt eventuelle biprodukter, og begrunne hvorfor dette biosidet foreslås benyttet på Johan Castberg. Det bør også oppgis utslippsestimater for biosidet inkludert muligheter for å redusere utslippsvolumene på kort og lang sikt. Konsekvensutredningen må også inkludere mulighetene for bruk av andre mer miljøvennlige biosider, samt eventuelle alternative metoder for sulfatfjerning.

Statoil planlegger også å benytte sjøvann som kjølevann i prosessanlegget, med tilsetning av natriumhypokloritt. Statoil bør beskrive de samlede utslippene av restmengder av biosider, samt eventuelle biprodukter. Dersom det planlegges for neddykkede sjøvannspumper bør Statoil beskrive hvilken smøreolje som planlegges benyttet og hvilke valg som kan gjøres for å forhindre lekkasje av smøreolje som går til sjø.

Bruk av vannbasert hydraulikkvæske for å operere havbunnsmanifolder er omtalt i programmet, men det er ikke opplyst om det planlegges et åpent eller lukket system. Konsekvensutredningen bør beskrive dette og evt hvilke utslippsmengder som forventes. Mulig elektrisk styring av havbunnsmanifolder bør også omtales.

Miljødirektoratet understreker at operatøren skal legge en helhetlig vurdering til grunn for valg av kjemikalier, der alle variabler som spiller inn for miljørisikoen skal inkluderes slik at man kan vurdere den samlede belastningen. For øvrig vil bruk og utslipp av kjemikalier være gjenstand for

en søknadsprosess for tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet og vil bli nærmere behandlet i denne prosessen.

Produsert vann

Feltet vil med tiden produsere store mengder produsert vann som planlegges reinjisert og brukt som trykkstøtte. Statoil planlegger for 95 % regularitet i injeksjonen. Det må i konsekvensutredningen redegjøres for hvilken rensegrad som skal oppnås for vann som skal injiseres og vann som går til utslipp når det ikke kan injiseres.

Vår erfaring er at mange felt som har planlagt med injeksjon av produsert vann stopper med dette etter en tid, ofte basert på reservoarmessige forhold. Konsekvensutredningen bør derfor si noe om sannsynlighet for at dette kan skje på Johan Castberg. Videre må det redegjøres for hvordan en høy regularitet på injeksjonen skal sikres, og det må utredes alternative, miljømessig gode disponeringsmåter for produsert vann, herunder injeksjon i andre formasjoner, dersom injektiviteten i reservoaret reduseres over tid.

Håndtering av borekaks

Det planlegges boring av 30 brønner hvorav 18 produksjonsbrønner på feltet. Boring med vannbasert borevæske vil normalt kunne disponeres på sjøbunnen selv om dette fører til tildekking og konsekvenser for bunnfauna lokalt. Konsekvensutredningen må belyse hvor store områder som blir berørt/tildekket av utslipp av kaks boret med vannbasert borevæske og hvilken betydning dette vurderes å ha for økosystemet, basert på spredningsberegninger og kunnskap om bunnfauna i dette området.

Miljørisiko og beredskap

Programmet viser til miljørisikoanalyser utført i 2012, og at nye analyser skal gjennomføres som grunnlag for konsekvensutredningen. Miljødirektoratet understreker at det er viktig med oppdaterte analyser siden både metoder og inputdata er videreutviklet og forbedret siden 2012.

Konsekvensutredningen bør synliggjøre hvilket beredskapsbehov som er identifisert, slik at det er mulig med tidlig planlegging for å sikre tilstrekkelig tilgjengelige ressurser.

Konsekvensutredningen bør inkludere beskrivelse av miljørisiko og beredskap mot akutt forurensning knyttet til ulike typer utslipp som kan forekomme fra boring, utbygging, rørledninger, havbunnsrammer, produksjon og transport av petroleum, inkludert effekten av de risikoreducerende tiltak som velges for den valgte utbyggingsløsningen.

Statoil peker på at tidligere miljørisikoanalyser for aktivitet i dette området viser at sjøfugl på åpent hav er utsatt for størst miljørisiko, men at det er usikkerhet i datagrunnlaget. Gitt større forekomster av sjøfugl i dette området bør Statoil vurdere eventuelle risikoreducerende tiltak, herunder overvåkingmetoder som f.eks. fastmontert radarteknologi på innretningen for kartlegging og registrering av sjøfugl.

Beredskapsanalysen bør beskrive hvilke utfordringer som er relevante med hensyn til bruk av mekanisk utstyr og dispergeringsmidler under de værforhold som må påregnes i området (f.eks. lysforhold/sikt, lave temperaturer/ising). Det bør beskrives hvilket utstyr og systemer som planlegges benyttet og begrensningene med utstyret. Vurderingene må ta hensyn til at det kan

oppstå behov for å gjennomføre aksjoner lenger nord for lokasjonen der innretningene er plassert dersom et akutt oljeutslipp skulle drive mot nord.

Beredskapsanalysen bør beskrive hvilke systemer som vil bli implementert for deteksjon og fjernmåling/overvåking, og hvilke begrensninger dette utstyret vil ha under ulike klimatiske faktorer og for de aktuelle oljetyperne. I denne sammenheng bør det også beskrives hvilke kommunikasjons- og dataoverføringssystemer som planlegges tatt i bruk for koordinering av fartøyer, helikoptre og fly ved en beredskapsaksjon rundt Johan Castberg. Miljødirektoratet forutsetter at løsninger for deteksjon og fjernmåling presenteres for oss i god tid før søknad om tillatelse sendes inn.

Planlagt beredskapsorganisasjon og beredskapsløsning bør beskrives så langt som mulig i konsekvensutredningen, herunder tilgjengelighet av fartøyer og systemer for bekjempelse og systemer for deteksjon og fjernmåling/overvåking, og samarbeid med andre i området.

Undervanns lekkasjedeteksjon

Små akutte utslipp og lekkasjer av hydrokarboner og hydraulikkvæsker fra subseasystemer (havbunnsrammer) kan til sammen gi betydelige utslippsmengder over tid. Implementering av teknologi for deteksjon av undervannslekkasjer ved kilden, vil forhindre at små utslipp vedvarer over tid. Systemer for lekkasjedeteksjon knyttet til havbunnsanlegg bør derfor utredes, herunder punktmåling (biosensorer, kapasistans og metan-sniffere) og områdedetektering (aktiv og passiv akustisk og optiske kameraer og fiberoptiske metoder). Også elektrisk styrte ventiler for bruk på havbunnen bør utredes. Ventilene vil redusere behovet for kjemikalier og volum med hydraulikkvæske i sirkulasjon. Løsningen gjør også at utbyggingen blir mindre komplisert da antall ventiler for å styre hjelpesystemene blir redusert, jf. Petroleumstilsynets RNNP-rapport av 2016. Vi ser det som viktig at Statoil redegjør for planer for lekkasjedeteksjon knyttet til havbunnsanlegg og hvilke systemer som er planlagt implementert.

Seismikk

Statoil vurderer å plassere ut et permanent overvåkingssystem på sjøbunnen med 180 km fiberoptisk /elektrisk kabel for signaloverføring, med totalt 3600 sensorer. Systemet planlegges operert med et overflatefartøy som i en til to kortere perioder pr år vil skyte seismikk.

Johan Castberg ligger i beiteområde for hval og utredningen må inkludere en vurdering av bruk av seismikk og hvordan dette kan planlegges for å unngå eventuell påvirkning på marine pattedyr.

Ballastvann

Vedrørende ballastvann fra tankskip som skal frakte olje fra Johan Castberg bør det beskrives i KU hvilke rutiner som vi bli fulgt med hensyn til fylling og tømning av ballastvann, og eventuell bruk av teknologi (herunder tilsetning av biosid) som vil benyttes for å drepe eller uskadeliggjøre organismer som følger med ballastvannet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Signe Nåmdal
Avdelingsdirektør

Ingvild Marthinsen
seksjonsleder

Kopi: Klima- og miljødepartementet

STATOIL ASA
NO-4035 STAVANGER

Deres ref.:	Vår ref.:	Saksbehandler	Dato
AU-PM050-00001	2016-65/10	Stein Ø. Nilsen Tlf.: 776 50634	31.10.2016

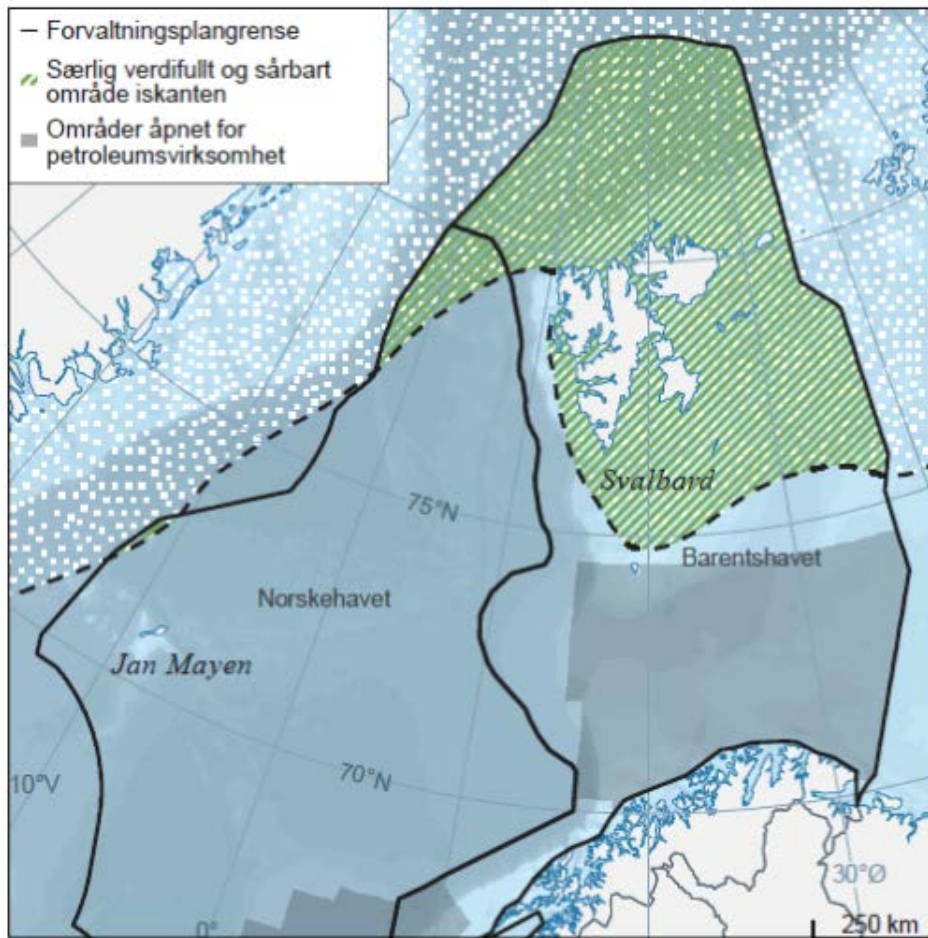
Vi viser til høringsbrev datert 13.09.2016 fra Statoil ASA angående høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castbergfeltet i Barentshavet (PL532).

Bakgrunn

Feltet, bestående av delområdene Skrugard, Havis og Drivis, er lokalisert i region Bjørnøya Sør i Barentshavet. Avstanden til kysten er ca 200 km (Ingøya, Finnmark) og til Bjørnøya ca 200 km. Havdypet er ca. 360 – 405 meter. Boringen vil gjennomføres over ca 5 år i perioden 2019 – 2024, til sammen 1800 boredøgn.

Det planlegges produksjon hvor oljen prosesseres og lagres på et produksjonsskip (FPSO) for utskipning til markedet. Statoil ASA har vurdert de negative virkningene av operasjonen som begrenset med de avbøtende tiltak som er lagt til grunn.

Naturressurser og miljøforhold innenfor det marine influensområdet til Johan Castberg er utførlig beskrevet i Stortingsmelding Nr. 10 (2010-2011), «Oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten», samt tilhørende underlagsrapporter. Stortingsmelding 20 (2014-2015) om «Oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten med oppdatert beregning av iskanten» er også benyttet.

Figur 1: Avgrensningen av det særlig verdifulle og sårbare området iskanten er oppdatert på grunnlag av data for isutbredelse gjennom perioden 1985–2014. Kilde: Norsk Polarinstitutt

Johan Castberg-feltet er i nærheten av særlig verdifulle og sårbare områder som Bjørnøya, polarfronten og iskantsonen. Vår uttalelse reflekterer spesielt over disse forholdene.

Faglig vurdering fra Norsk Polarinstitutt

Nedenfor følger noen faglige betraktninger som Norsk Polarinstitutt har på grunnlag av gjennomgang av utredningsprogrammet og som vi mener er sentrale og viktige å utrede nærmere i den videre konsekvensutredningsprosessen for Johan Castberg-feltet.

Status for kunnskapen

I konsekvensutredningen ifm. åpningen av Barentshavet sørøst (Olje - og Energidepartementet: Åpningsprosess for petroleumsvirksomhet i Barentshavet sørøst. Konsekvensutredning etter petroleumsloven. 17. oktober 2012) ble det hevdet at kunnskapen om naturressurser i området var «betydelig» og «sammenlignbar med kunnskapsnivået for åpnete områder i Barentshavet sør». Norsk Polarinstitutt vil igjen understreke, i tråd med vår kommentar til nevnte konsekvensutredning, at selv om kunnskapsstatus ikke skiller seg vesentlig fra andre deler av Barentshavet så er ikke dette

ensbetydende med at man har tilstrekkelig kunnskap. Kunnskapsmanglene er fremdeles store når det gjelder variasjon gjennom året og mellom år, blant annet for sjøfugl.

Sjøfugl knyttet til Bjørnøya

Barentshavet er et produktivt hav og har gjennom hele året store konsentrasjoner av sjøfugl. Sjøfugl er spesielt sårbar for oljesøl da de er helt avhengig av fjædraktens isolerende egenskaper for overlevelse. Bjørnøya er et sentralt område i det viktigste hekke- og næringsområdet for sjøfugl i norsk territorium, og har samlet sett blant de største sjøfuglkoloniene på den nordlige halvkule. Dette er dokumentert gjennom Norsk Polarinstitutt's overvåking som har pågått siden 1986 og gjennom det nasjonale kartleggings- og overvåkings-programmet SEAPOP (se <http://www.seapop.no>). I tillegg til at sjøfugl generelt er sårbare for oljesøl, er noen av artene som hekker på Bjørnøya under press av andre årsaker. For eksempel er bestandene av polarmåke og polarlomvi av ulike årsaker i nedgang, og følgelig ekstra sårbare for påvirkning.

Vi har fortsatt svært mangelfull kunnskap om bestandstilørighet for de ulike bestandene av sjøfugl i Barentshavet. Vi vet at det for noen arter er bestander fra forskjellige områder som har tilhold i Barentshavet til ulike tider av året. Kunnskap om hvilken bestand som påvirkes er avgjørende for å kunne gi svar på hvilke konsekvenser et eventuelt uhellsutslipp vil kunne få.

Norsk rødliste for arter 2015¹ lister opp 18 fuglearter på Svalbard som truet, hvorav seks av disse potensielt vil finnes i havområdene ved Johan Castberg i løpet av året (alke, lunde, lomvi, polarlomvi, krykkje, polarmåke). Det er foreløpig uvisst i hvor stor grad rødlistede havdykkender som praktærfugl og havelle bruker området på trekk. I tillegg vil arter som ikke er på rødlista bruke områdene, her er rødnebbterne, joer, måkefugl, havhest og alkekonge de mest tallrike.

SEATRACK er et storskala program som over en treårsperiode skal kartlegge trekkruter og vinterområder for norske sjøfuglbestander og bestander i våre naboland som kommer inn i norske farvann. Programmet baserer seg på bruk av ny teknologi, såkalte lysloggere. Gjennom dette programmet forventer vi å få vesentlig forbedret kunnskap om hvilke bestander som er tilstede i Barentshavet til enhver tid. Således vil vi lettere kunne forutsi skadeomfang på bestandsnivå ved eventuelle uhellsutslipp. Inntil resultatene fra dette programmet er på plass, kan vi imidlertid generelt sett indikere at hele området mellom Bjørnøya og Barentshavet sørøst er viktig for ulike sjøfuglbestander gjennom høst, vinter og vårsesongen, mens områdene rundt Bjørnøya er særlig viktig sommerstid.

Den planlagte produksjonen vil finne sted ca 200 km fra Bjørnøya, og blant annet på et tidspunkt når hekkingen er over, og ungene er ute på sjøen. Johan Castberg-feltet er i et viktig område for en rekke rødlistede sjøfuglearter², og vi antar at det er høy tetthet av disse artene på sjøen i influensområdet.

¹ Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015.

² Steen, H., Lorentzen, E. & Strøm, H. 2013. Winter distribution of guillemots (*Uria* spp.) in the Barents Sea. NP Rapport 141/2013.

Sjøpattedyr i farvannet rundt Johan Castberg-feltet

En rekke sjøpattedyr vil være i dette området i store deler av året. En rekke hvalarter trekker nordover til Barentshavet for å beite. Når det gjelder akutte oljesøl, er hvalene spesielt utsatt for overflateforurensning, da de må til overflaten å puste. Ved overflaten er også fordampningen av giftige gasser størst (gjelder den første tiden etter oljeutslippet), og hvalene vil da innånde giftig gass. Utfallet av dette kan, avhengig av hvalens kondisjon etc, variere fra irritasjon til rask død. Spekkhoggere skal være særlig utsatt³. Både huden, slimhinnene i tilknytning til blåsehullene og øynene er utsatt for direkte påvirkning fra oljesøl på overflaten. Når det gjelder bardehvaler er disse særlig utsatt, da de finner mye av maten sin i øvre vannmasser og de kan lettere svelge olje i forbindelse med at de filtrer næring fra vannet. I tillegg kan selve bardene bli tilsølt, hvilket kan ta lang tid å skylle vekk. En rekke selarter lever i farvannene rundt Bjørnøya, blant annet ringsel, storkobbe, grønlandssel og klappmyss. Samme problematikk mht innånding av giftige gasser som beskrevet ovenfor for hval gjelder også for sel.

Fare for forurensning

Norsk Polarinstitutt er svært bekymret for konsekvensene ved akutt forurensning i form av oljeutslipp ihht. scenariene i høringsdokumentet. Dette vil kunne ha betydelige følger for sjøfuglbestandene i området. Figurene 31 og 32 i forslag til program viser hvordan rådende havstrømmer vil føre drivende olje fra bunn eller overflateutslipp inn i kjerneområdene for sjøfugl i Barentshavet. Også forurensning fra drift med utslipp av borevæsker og produsert oljeholdig vann med maksimalt utslipp av 28 000 m³/d vil lokalt bidra til forurensning av havoverflaten og være en potensiell trussel særlig mot sjøfugl som oppholder seg i området.

Oppsummering

Oppsummert er miljørisiki for utvalgte skadekategorier som følger:

- Sjøfugl i åpent hav - størst miljørisiko i høst- og vintersesongen.
- Kystnære verdifulle økologisk komponenter – størst miljørisiko i vårsesongen.
- Strandhabitat – lav miljørisiko i alle sesonger.
- Iskantsone – lav miljørisiko i alle sesonger (men utslaget størst i vårsesongen)

Med vennlig hilsen

Ingrid Berthinussen
avdelingsdirektør, Miljø- og kartavdelingen

Stein Ø. Nilsen
rådgiver, Seksjon for miljørådgivning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

³ Teknisk Rapport Forvaltningsplan Norskehavet - Miljøkonsekvenser akutt utslipp, Det Norske Veritas 2008.

Referanser benyttet i teksten:

Det Norske Veritas 2008. Teknisk Rapport Forvaltningsplan Norskehavet - Miljøkonsekvenser akutt utslipp.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Steen, H., Lorentzen, E. & Strøm, H. 2013. Winter distribution of guillemots (*Uria* spp.) in the Barents Sea. NP Rapport 141/2013.

SAKSBEHANDLER
Ingunn Holm

VÅR REF.
16/01809-3

ARK. Forvaltningsarkivet
865.2

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

+47 98202805

DERES DATO

VÅR DATO
18.10.2016

TELEFAKS

+47 22 94 04 04

postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Statoil Petroleum AS
Postboks 8500 Forus
4035 STAVANGER

MOTT. 21.10.2016

Statoil ASA - PL532-Johan Castberg - Forslag til program for konsekvensutredning. Riksantikvarens merknader

Riksantikvaren viser til brev fra Statoil Petroleum AS, datert 13.9.2016 om ovenfor nevnte sak.

Veiledning til PUD og PAD utgitt av OED 25.2.2010 er et supplement til petroleumsloven med forskrifter. Riksantikvaren viser til veiledning til konsekvensutredningsdelen av PUD/PAD hvor det heter at "*formålet med bestemmelsene om konsekvensutredninger er å klargjøre virkningene av en utbygging eller anlegg på miljø, inkludert kulturminner og kulturmiljø, naturressurser og samfunn.*"

Riksantikvaren er fornøyd med forslaget til program for konsekvensutredning av tiltaket, og med at tiltakshaver i god tid har tatt kontakt med Tromsø museum for å avklare behovet for marinarkeologiske undersøkelser.

Kulturminner innenfor territorialfarvannet har en sterk beskyttelse i kulturminneloven. Når det gjelder tilstøtende sone har man i kulturminneforvaltningen lagt samme rettspraksis til grunn som innenfor territorialfarvannet. Dette er begrunnet i lov av 27. mars 2003 nr. 57: *Lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone*, § 4 tredje ledd. Man har videre hentet støtte for dette synet i Havrettskonvensjonens (UNCLOS) artikkel 303(2). Utenfor 24 nautiske mil utgjør folkeretten et generelt grunnlag for å hevde at kulturminner har et visst vern. For petroleumssektoren er bestemmelsene i petroleumsloven, med forskrifter og vilkår for utvinningstillatelser, de viktigste reguleringene av forholdet til kulturminner utenfor territorialfarvannet.

Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet presiserte i 2006 følgende i vilkåret i miljøkravene til nye utvinningstillatelser: *I forkant av fysiske inngrep i havbunnen pålegges rettighetshavere, i samråd med Riksantikvaren, å avklare forholdet til kjente kulturminner og foreta nødvendig kartlegging av kulturminner i leteområdet der dette ikke tidligere er gjennomført. Om det registreres kulturminner i planleggingsfasen eller senere, må avbøtende tiltak, eventuelt utgravning eller dokumentasjon og flytting av kulturminnet, gjennomføres i samarbeid med kulturminneforvaltningen.*

Før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av infrastruktur, rørledninger og kabler, samt andre inngrep som for eksempel mudring, graving, spyling eller massedumping, skal forholdet til kulturminner klareres. Dette er tiltakshaver i gang med, gjennom kontakt med Tromsø museum.

Videre gjør Riksantikvaren oppmerksom på at finner av skipsfunn m.m. plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. kulturminneloven § 14 tredje ledd.

252#1531 67a03bce-68dc-45fb-9130-bc53039b2e7b 2

Vennlig hilsen

Kristine Johansen (e.f.)
fung. seksjonssjef

Ingunn Holm
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent

Kopi til: Tromsø museum - Universitetsmuseet i Tromsø, Postboks 6050 Langnes, 9037
Tromsø/ Sametinget - Sámediggi, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 KARASJOK/Kárášjohka/
Finnmark fylkeskommune - Finnmarkku fylkkagielda, Fylkeshuset Postboks 701, 9815 VADSØ/
Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO

Riksantikvaren
Dronningensgate 13
Pb. 8196 Dep
0034 Oslo

17

Statoil Petroleum AS
Postboks 8500 Forus
4035 STAVANGER

Vedr. 16-01809-3 - Statoil ASA - PL532-Johan Castberg - Forslag til program for konsekvensutredning - Riksantikvarens merknader

Dette er en forside for dokument som er sendt digitalt fra Riksantikvaren.
Har du spørsmål om forsendelsen, kontakt oss via e-post postmottak@ra.no eller telefon 22 94 04 00

Med vennlig hilsen
Riksantikvaren
www.riksantikvaren.no

Statoil ASA
Postboks 8500 Forus
4035 STAVANGER

Høring av forslag til program for konsekvensutredning PL532 - Johan Castberg: innspill angående marine kulturminner

Vi viser til ovennevnte oversendt til uttalelse angående kulturminner under vann. Viser også til Tromsø Museums tidligere kontakt og kommunikasjon med Statoil i forbindelse med konsekvensutredning av Skrugard i 2013. Etter kulturminnelovens § 14 er Tromsø Museum rette myndighet for forvaltning av kulturminner under vann i Nord-Norge. Dette medfører at vi ved inngrep i havbunnen innenfor norsk territorialgrensen må vurdere nødvendigheten av marinarkeologisk forundersøkelser.

Som nevnt i forslag til KU program (s.40), ble behov for marinarkeologisk registrering av planlagte tiltaket diskutert i møte hos Statoil 6.6.2013. Vi ble enig at registreringsbehovet kunne begrenses til de siste 30 km av fiberkabelen inn mot land og at Tromsø Museum vil delta på planlegging og gjennomføring av ROV kartlegging av gjeldende strekningen. Det er viktig at Tromsø Museum deltar på planlegging av bunnkartlegging i forbindelse med tiltaket slik at vi kan forsikre at eventuelle marine kulturminner blir dokumentert på en tilfredsstillende måte. Erfaring fra andre lignende tiltak, bl.a. Goliat-prosjektet, viser at det er gunstig for marinarkeologer å delta på detaljsurveyen som utføres av tiltakshaveren. Her vil det være gunstig at kartlegging med multibeam og andre instrumenter prosesseres «live» slik at det er mulig å kontrollere resultatene.

Da avventer vi nærmere avklaring av tidspunkt for ROV bunnkartlegging i forkant av anleggsfasen 2019-2022. Hvis det planlegges tiltak i sjø i forbindelse med forsyningsbase (kai, ol), må vi også få oversendt oversikt over beliggenhet og omfang til marinarkeologisk vurdering.

Vennlig hilsen

Stephen Wickler
forsker

—
stephen.wickler@uit.no
77 64 50 81

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Kopi: Riksantikvaren

Statoil Petroleum AS
Forusbeen 50

4033 STAVANGER

Saksbehandler: Lise Langård
Telefon:
Seksjon: Utviklingsseksjonen
Vår referanse: 16/11748
Deres referanse:
Vår dato: 21.10.2016
Deres dato:

Att:

HØRING AV FORSLAG TIL PROGRAM FOR KONSEKVENsutREDNING AV JOHAN CASTBERG –FELTET

Vi viser til Deres brev av 13. september 2016, vedlagt ovennevnte høring av forslag til program for konsekvensutredning.

Johan Castberg-feltet ligger i sørvestre del av Barentshavet, om lag 240 km nordvest fra Hammerfest, og omtrent 200 km sør for Bjørnøya. Snøhvit-feltet og Goliat-feltet er henholdsvis 100 og 150 km sørøst for Johan Castberg-feltet. Feltet er en fellesbetegnelse for reservoarene Skrugard, Havis og Drivis. Skrugard ligger omtrent 7 km nordøst for Havis, og Havis ligger 3 km nord for Drivis. Havdypet i området varierer mellom 260 til 405 m.

Konsekvensutredningen omfatter en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lasting på feltet for utskipping av oljen i tankskip direkte til markedet. Produksjonsskipets energiforsyning er basert på gassturbiner med varmegjenvinning.

Fiskeridirektoratets kommentarer til høring av forslag til program for konsekvensutredning:

Under punkt 2.4.1. Produksjonssystemet, står det at undervannsanlegget vil kobles opp mot produksjonsinnretningen ved hjelp av fleksible stigerør. Undervannsproduksjonssystemet består av brønner og brønnrammer, produksjonsrørledninger, vanninjeksjonsrørledninger, gassinjeksjons-/gassløfrørledninger og kontrollkabler. Fiskeridirektoratet er opptatt av at frie spenn reduseres til et minimum, samt at en graver ned rør og kabler der det er mulig for å redusere bruk av steinfyllinger. Videre er det viktig at helningsvinkel på steininstallasjoner er så liten som mulig slik at trålredskaper lettere kan krysse disse uten å grave med seg steinmasser som kan medføre tap av redskap og/eller fangst.

Sikkerhetssonen rundt produksjonsinnretningen er 500 m fra stigerørskontakt med havbunnen, dvs. 800 m radius fra senter av dreieskiven til FPSO. Total utstrekning på området som dekker de feltinterne installasjonene på Havis, Skrugard og Drivis inkludert området mellom reservoarene er omtrentlig 125 km². Alle undervannsinstallasjoner utenfor sikkerhetssonen vil bli utformet og installert slik at eventuell ytre skade på installasjonene ikke fører til uhellsutslipp av hydrokarboner av betydning. Innretningene skal heller ikke påføre skade på fiskeredskap eller hindre fiskeaktivitet eller annen aktivitet i urimelig grad. Det er funnet grunnlag for å søke om å etablere et forbudsområde for bunntråling og oppankring da det ikke er, eller forventes å bli, fiske med bunnredskap som trål, snurrevad og ringnot i omsøkte område. Det var i mai 2016 søkt Arbeids og sosialdepartementet om etablering av et forbudsområde mot oppankring og fiske med bunnredskap (punkt 2.4.3). Sikkerhetssonen representerer et arealbeslag. Generelt er Fiskeridirektoratet negativt at en beslaglegger areal til slike formål når det finnes andre metoder for å unngå å skade undervannsinstallasjoner. Fiskeridirektoratet forventer at det sees på løsninger som ikke representerer arealbeslag.

Under punkt 2.6. Avslutning av Johan Castberg-feltet, står det at innretningen på feltet vil bli fjernet i henhold til OSPAR-beslutning 98/3. Per dags dato innebærer dette at alle innretninger skal være mulige å fjerne. Det står ikke skrevet om undervannsanlegget og rørledninger skal fjernes eller beskyttes med steindumping. Fiskeridirektoratet er på generelt grunnlag skeptisk til dagens praksis, hvor rørledninger blir etterlatt etter avvikling av feltene. Det tar svært lang tid før etterlatte rørledninger blir brutt ned naturlig. Over tid vil etterlatte rørledninger kunne skape hefter for fiske med bunnredskaper, og kan også være en fare for fartøyets sikkerhet, selv om rørledningene opprinnelig var nedgravd eller på andre måter gjort overtrålbare. Fiskeridirektoratet vil be om at det utredes fjerning av rørledninger m.v. etter avslutning av Johan Castberg-feltet.

Under punkt 3.4. Fiskeri, antas dette å være dekkende for område. Men Fiskeridirektoratet må påpeke at fisket er en dynamisk aktivitet og vil variere alt etter fiskens vandringsmønster og de til enhver tid gjeldende reguleringer. På sikt kan dette føre til en økende fiskeriaktivitet inn i området.

Fiskeridirektoratet har ingen øvrige merknader til høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg-feltet. Eventuelle merknader vedrørende biologiske ressurser antas ivaretatt av Havforskningsinstituttet.

Med hilsen

Anne Kjos Veim
seksjonssjef

Lise Langård
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Statoil Petroleum AS	Forusbeen 50	4033	STAVANGER
----------------------	--------------	------	-----------

Kopi til:

Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Sluppen	7462	TRONDHEIM
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Region Nord	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN

From: Geir Høvik Hansen [mailto:Geir.HovikHansen@sjofartsdir.no]

Sent: 2. november 2016 12:56

To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>; postmottak@oed.dep.no

Subject: SV: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Sjøfartsdirektoratet registrerer Johan Castberg-feltets plassering 200 km sør for Polarkodens virkeområde og utenfor eksisterende og forventede hovedleder for skipsfart i området. Vi har følgende kommentarer til program for konsekvensutredning:

- Vi regner med ut utslipp av kloakk skjer iht. MARPOL vedlegg 4 og at kloakkrensaneanlegg tilfredsstillt kravene i regel 9.
- Når det gjelder ballastvann, gjør vi oppmerksom på at kravene for ikrafttredelse av ballastvannkonvensjonen nå er oppfylt og at konvensjonen trer i kraft 8. september 2017.

For øvrig har vi ingen kommentarer til det foreslåtte programmet for konsekvensutredning.

med vennlig hilsen

Geir Høvik Hansen

Geir Høvik Hansen
Seniorrådgiver, PhD
Internasjonalt miljøarbeid

P.O. Box 2222
N-5509 Haugesund, Norway
Telephone: +47 52 74 50 00

NIS//NOR

Direct: +47 52 74 51 58
Mobil: + 47 932 24 178

www.sjofartsdir.no

Den foretrukne maritime administrasjonen

E-post sendes til post@sdir.no for videreformidling til riktig avdeling.

Tenk på miljøet før du skriver ut denne e-posten.

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statoil Petroleum AS

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1850-

15.11.2016

Forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Vi viser til brev datert 13.09.2016 angående høring av forslag til planprogram for konsekvensutredning for Johan Castberg, samt brev datert 11.11.2016.

Samferdselsdepartementet har ingen merknader til høringen, men vi ber om at eventuelle merknader fra Kystverket, eller andre av våre etater og virksomheter, tas til følge.

Med hilsen

Per-Andre Torper (e.f.)
avdelingsdirektør

Lise Davanger Häusler
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Statoil ASA

Deres ref.
AU-PM050-005-00001

Vår ref.
16/5809 - HAA

Dato
18.10.2016

Høring - forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Justis- og beredskapsdepartementet viser til Statoils brev 13. september 2016.

Vi har ingen merknader.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Toril Juul
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Statoil
Forusbeen 50
4035 STAVANGER

Deres ref.:
AU-PM050-005-00001

Vår ref.:
16/9082 - 5

Dato:
31.10.2016

Høring – forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Det vises til Statoils brev av 13. september d.å.

Utenriksdepartementet har følgende merknader:

Utenriksdepartementet viser til Vedlegg A i programmet for konsekvensutredning, som beskriver et mulig forbudsområde mot oppankring av fiske- og bunnredskap. For å ivareta Norges folkerettslige forpliktelser etter havrettskonvensjonen er det sentralt at det foretas en grundig utredning av konsekvensene for utøvelsen av andre rettigheter og friheter til havs, herunder fiskeri og skipsfart.

Utenriksdepartementet har oppfattet det slik at det foreslåtte forbudsområdet kun innebærer restriksjoner mot oppankring og fiske med bunnredskap, og at det ikke vil innebære noen restriksjoner med hensyn til ordinær skipsfart. Det fremgår imidlertid av Vedlegg A at det "ikke er forventet ulemper av betydning for skipsfarten" (Utenriksdepartementets understreking), og at "det vil være gode virkemuligheter". Ut fra disse formuleringene kan det fremstå som at det foreslåtte forbudsområde vil kunne medføre en viss ulempe for skipsfarten. Med hensyn til vurderingen av om det foreslåtte forbudsområdet er i samsvar med Norges havrettslige forpliktelser er det

sentralt at det utredes grundig hvorvidt tiltaket vil innebære restriksjoner eller ulemper for skipsfarten.

Med vennlig hilsen

Jo Høvik
fung. avdelingsdirektør

Mette Kristin Ek
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

From: Eivind Andreas Stubø [mailto:Eivind.Stubo@nrpa.no]

Sent: 14. november 2016 08:00

To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>

Subject: SV: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Hei

Statens strålevern har ingen kommentarer til forslaget til program for konsekvensutredning for Johan Castberg.

Vennlig hilsen

Eivind Andreas Stubø

Rådgiver

Seksjon for Miljø og Atomsikkerhet

Telefon: +47 67 16 25 81

Telefon: +47 67 16 25 00

<http://www.nrpa.no/>

From: Siggerud, Jon Ole [mailto:Jon-Ole.Siggerud@fd.dep.no]
Sent: 15. november 2016 07:25
To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Subject: PL532- Johan Castberg- Høring av forslag til program for konsekvensutredning

Forsvarsdepartementet viser til e-post fra Statoil Petroleum AS v/Tove Lind (sendt 11.11.2016 11:38:15) om høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg.

I høringsbrevet av 13.09.2016 står at eventuelle uttalelser sendes innen fristen til Statoil. Forsvarssektoren hadde ingen uttalelser til høringen, og har derfor ikke fremsendt noe i denne anledning.

Med hilsen

Jon Ole Siggerud

Fagdirektør
Forsvarsdepartementet
Telefon : +47 23 09 65 83
Mobil : +47 418 58 798
www.regjeringen.no/fd

Før du skriver ut: tenk på miljøet

Denne e-posten er beregnet for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er mottatt ved en feil, vennligst returner den til Forsvarsdepartementet og slett den fra systemet. This email with attachments is solely for the use of the individual or entity to which it is addressed. It may contain information that is confidential or legally privileged. If you are not the intended recipient, please return the e-mail without producing, distributing or retaining copies thereof.

Statoil ASA
Forus
4035 STAVANGER

Høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune - KU-program Johan Castberg

Finnmark Fylkesting behandlet 13. oktober 2016 Utkast til program for konsekvensutredning – Johan Castberg. Følgende høringsuttalelse ble vedtatt:

Foreliggende utkast til program for konsekvensutredning (heretter kalt KU-programmet) er det tredje i rekken for prosjektet, noe som gjør at prosessen har kunnet fremstå som noe oppstykket. KU-programmet består i hovedsak av utredninger med tilhørende konklusjoner som er gjennomført allerede. Når Statoil understreker at de fleste av temaene ikke vil bli utredet på nytt framstår konsekvensutredningen praktisk talt som gjennomført. Dersom dette blir gjeldende, reduseres fylkeskommunens og andre aktørers mulighet til å påvirke hva som skal utredes i konsekvensutredningen. Finnmark fylkeskommune vil derfor anmode på det sterkeste om at tema som kreves utredet i høringsprosessen blir tilfredsstillende utredet i konsekvensutredningen selv om Statoil mener dette er gjort.

Ut over dette har Finnmark fylkeskommune følgende kommentarer til KU-programmet:

1. Terminal for ilandføring av olje på Veidnes i Nordkapp

Finnmark fylkeskommune krever at Statoil som operatør på Johan Castberg, utreder alle mulige løsninger som kan gi ilandføring av oljen til en terminal på Veidnes. Lisensen må fremlegge sin valgte transportløsning som en del av sin Plan for utbygging og drift (PUD).

Finnmark fylkeskommune krever spesielt at konsepter som innebærer skytteltanktransport til terminalen på Veidnes utredes nærmere med tanke på å skape faste norske arbeidsplasser på skytteltanker som transporterer olje til terminalen på Veidnes. Statoil må også utrede en uavhengig fellesløsning for leveranse av terminal- og skytteltankerdrift. Dette har et stort verdiskapingspotensial på land i Finnmark og det vil skape et betydelig antall direkte arbeidsplasser og et stort behov for maritime lærlinger i Finnmark som konsekvens.

Tilpassing til bruk av terminal på land og muligheter for å bruke Johan Castberg som feltsenter er ikke omtalt i KU-programmets kapittel 6.2 «Mulige fremtidige anlegg». Finnmark fylkeskommune ønsker også å påpeke at den planlagte FPSO-innretningen på Johan Castberg må tilpasses på en slik måte at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette, samt utredning av Johan Castberg som feltsenter, må berøres av den kommende konsekvensutredningen.

2. Lokale og regionale ringvirkninger

Finnmark fylkeskommune er tilfreds med at de nordnorske ringvirkningene fra Johan Castberg-utbyggingen ser ut til å bli store. Det er likevel verdt å påpeke at petroleumsklyngen i Finnmark og leverandørnæringen i landsdelen for øvrig har vært i stor utvikling de siste årene, og Finnmark fylkeskommune mener det er et større potensiale for ringvirkninger i dag enn for de to foregående petroleumsprosjektene i Barentshavet.

KU-programmet trekker frem transport og bore-/brønnoperasjoner, samt virksomhet knyttet til forsyningsbase og helikopterbase som de primære kildene til lokal og regional verdiskaping i utbyggingsfasen. Finnmark fylkeskommune mener det er flere kilder til verdiskaping som ikke er tatt med i KU-programmet. Følgende elementer for å øke ringvirkningene i landsdelen må utredes i konsekvensutredningen:

- Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikkering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon
- Muligheter for etablering av subsea-senter for lagring og vedlikehold i Finnmark
- Bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen
- Oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene
- Detaljert utredning av tilrettelegging for lokale og regionale ringvirkninger i driftsfasen
- Tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter
- Bruk av eksisterende kompetanse i fylket innenfor opplæring og trening i oljevernberedskap

KU-programmet inneholder en beregning av forventet nordnorsk andel av verdiskapingen. Finnmark fylkeskommune vil påpeke viktigheten av at Statoil i konsekvensutredningen bruker ressurser på å utrede hva selskapet kan gjøre for å maksimere lokale og regionale ringvirkninger, og at dette ikke begrenses til de summer som er oppgitt i KU-programmet. Dette bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljøer. Finnmark fylkeskommune vil i den forbindelse anmode Statoil om å høste erfaringer fra Eni Norges arbeid med å skape ringvirkninger av Goliat-utbyggingen.

3. Lokalisering av driftsorganisasjon, forsyningsbase og helikopterbase

Finnmark fylkeskommune har ved flere tidligere anledninger gjort vedtak med krav om at driftsorganisasjonen for Johan Castberg må lokaliseres i Finnmark. Fylkesutvalget vedtok 17. september 2013 følgende uttalelse i saken:

Driftsorganisasjon for Johan Castberg må ligge i Finnmark fylke.

Fylkesutvalget i Finnmark er tilfreds med at petroleumsvirksomheten i Barentshavet bidrar til positive ringvirkninger i Finnmark. Ringvirkninger på land er en viktig årsak for politisk støtte til petroleumssaktivitet i Finnmark.

Fylkesutvalget mener derfor at rammene for fremtidige feltutbygginger i Barentshavet er satt gjennom etableringen av driftsorganisasjon for Goliat, som er lokalisert i Finnmark. Fylkesutvalget mener satsningen ENI Norge gjør i forbindelse med etablering av kompetansearbeidsplasser som følge av driftsorganisasjon er viktig for Finnmark.

Fylkesutvalget vil ikke kunne akseptere at det største oljeselskap i landet, som er eid av den norske stat, skulle velge en struktur på driftsorganisasjon for Johan Castberg som er dårligere for Finnmark fylke enn den ENI Norge har valgt for Goliat.

Fylkesutvalget mener derfor det er en forutsetning at Statoil lokaliserer driftsorganisasjonen for Johan Castberg feltet i Finnmark.

Denne uttalelsen ligger fortsatt til grunn for fylkeskommunens oppfatning i saken. For den framtidige petroleumsvirksomheten i Barentshavet er det viktig at man bygger videre på det

kompetansemiljøet som er etablert i Finnmark i dag. En etablering av driftsorganisasjon for Johan Castberg i Finnmark vil bidra til dette. Finnmark fylkeskommune krever etablering av driftsorganisasjon for Johan Castberg i Hammerfest. Dette bør tillegges betydelig vekt i Statoils kommende utredning knyttet til lokalisering av driftsorganisasjon.

Finnmark fylkeskommune mener at den samme argumentasjonen skal legges til grunn for lokalisering av basefunksjoner og helikoptertransport. Disse skal opereres fra Finnmark både på grunn av nærhet til feltet og for å bygge videre på petroleumsklyngen i fylket. I denne sammenheng er det nødvendig og utrede om både Polarbase og eksisterende helikopterbase i Hammerfest har tilstrekkelig kapasitet ved sammenfall av utbyggingen av Johan Castberg og eventuell annen letevirkosomhet/utbygginger i Barentshavet Sør.

4. Oljevernberedskap og miljø

Med hensyn til oljevernberedskap sier utkastet at det vil være behov for 9 NOFO-systemer for oljevernbarriere 1 og 2. Videre sier utkastet at det er mindre enn 1 % sannsynlighet for stranding av olje på land (fastland eller Bjørnøya) og at det derfor ikke er behov for barriere 3 og 4 som omfatter kystnære områder, og barriere 5 som omfatter strandsanering.

Finnmark fylkeskommune er enig i at sannsynligheten for landpåslag av olje er liten som følge av den store avstanden, men mener likevel at barriere 3, 4 og 5 bør utredes i konsekvensutredningen. Ved et overflateutslipp på felt vil avstanden til land gjøre at oljen i stor grad tas opp i vannmassene før landpåslag, men i verst tenkelige scenario er landpåslag mulig, noe som fremgår av oljedriftanalysene i KU-programmet. Videre utgjør transport av oljen i tankbåter også en mulig kilde til uhellsutslipp. Finnmark fylkeskommune krever derfor at også Johan Castberglisensen skal bidra til å styrke den kystnære beredskapen.

Øvrige tema knyttet til miljø, som marine verneområder, sjøfugl, plankton, bunnhabitater og sjøpattedyr, er omfattet av de utredningene som er gjort så langt og oppsummert i KU-programmet. Finnmark fylkeskommune registrerer at det med hensyn til sjøpattedyr, til tross for manglende eller dårlige kunnskapsgrunnlag, er truffet konklusjoner, samt at temaene ikke er vurdert ytterligere utredet i konsekvensutredningen. Finnmark fylkeskommune mener dette ikke er tilstrekkelig og ber om at eventuelle kunnskapshull tettes og at ny kunnskap legges til grunn for videre utredning i konsekvensutredningen.

5. Dialog og samarbeid med fiskerinæringen

KU-programmet inneholder vurderinger knyttet til ulemper for fiskerinæringen. Utredningene som er gjort konkluderer med små eller ingen konsekvenser for fiskerinæringen i normal drift. I utbyggingsfasen vil kystfiskeflåten kunne påvirkes negativt i forbindelse med arbeid med legging av kommunikasjonskabelen ut til produksjonsinnretningen. I denne sammenheng vil Finnmark fylkeskommune be Statoil om å etablere gode rutiner for dialog, varsling og samarbeid med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å redusere ulempene til et minimum.

Ved uhellsutslipp viser utredningene at fiskerinæringen vil bli negativt berørt med hensyn til tap av fangst og adgangsrestriksjoner i områder berørt av utslipp. Dette viser at fiskerinæringen tar del i den risikoen som utbyggingen av Johan Castberg medfører. På denne bakgrunn mener Finnmark fylkeskommune at det ikke er tilstrekkelig å utrede konsekvenser, men at man også må utrede hva Statoil kan gjøre for å kompensere for den risikoen fiskerinæringen tar del i. Konsekvensutredningen må belyse hva Statoil kan gjøre for at utbyggingen av Johan Castberg skal medføre positive konsekvenser for fiskerinæringen. Finnmark fylkeskommune vil her trekke frem fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskapen og generell beredskap som en mulighet for positive effekter av utbyggingen. I denne sammenheng vil det være nyttig for Statoil å trekke veksler på Goliat-modellen for beredskap, utviklet av Eni Norge i forbindelse med Goliat-utbyggingen.

KU-programmet presenterer utredninger som konkluderer med at ulempen for fiskerinæringen vil bli små som følge av uhellsutslipp. Finnmark fylkeskommune er kritisk til at utredningen ikke tar opp vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. KU-programmet tar ikke opp vurderinger knyttet til konsekvenser for kommende generasjoner av fiskebestandene gitt Barentshavets viktige funksjon som oppvekstområde for nordøstatlantisk torsk og leveområde for andre arter. Finnmark fylkeskommune vil be om at denne tematikken gjøres til gjenstand for grundige undersøkelser i konsekvensutredningen, hvor man ser på hvordan økosystemene vil berøres og hvilke konsekvenser dette medfører for fiskebestandene og fiskerinæringen.

6. Kraftforsyning

Statoils utredning konkluderer med at den beste kraftløsningen basert på vurderinger knyttet til økonomi, teknologi og samfunnsmessig lønnsomhet er lokal kraftforsyning på produksjonsinnretningen basert på gasskraft. På grunn av svært lang tidshorisont på produksjonen fra Johan Castberg, er deler av disse analysene beheftet med stor usikkerhet. Finnmark fylkeskommune ber om en redegjørelse fra Statoil for hvorfor kraftforsyningen for feltutbyggingen gjøres til gjenstand for sin egen samfunnsøkonomiske analyse og hvorfor kostnadene for kraftforsyningen ikke er en del av de samfunnsøkonomiske analysene for prosjektet som helhet. Dette er viktig å få belyst fordi argumentet om negativ samfunnsøkonomi tillegges stor vekt i vurderingen av kraftløsning for prosjektet.

Produksjonen på Johan Castberg vil gi årlige CO₂-utslipp på 270.000 tonn. Statoil vil i henhold til KU-programmet klargjøre produksjonsinnretningen for kraft fra land dersom forutsetningene for dette skulle endre seg i fremtiden. En delvis eller fullstendig elektrifisering fra land vil i henhold til grunnlagsanalysene gi reduserte CO₂-utslipp globalt. Finnmark fylkeskommune vil derfor be om at dette gjøres til gjenstand for nye vurderinger i konsekvensutredningen sett i lys av dagens klimadebatt og nasjonale og europeiske forpliktelser til utslippskutt.

Elektrifisering fordrer videre planlegging av øking av linjenettets kapasitet fra Skaidi og ut til mulige utførselssteder for elektrisk kabel til sjø. For å sikre tilgjengelighet for tilstrekkelig kraft må det jobbes videre for å realisere det internasjonale kraftlinjeprojektet Artic Circle. På norsk side betyr det at det må jobbes videre for å realisere økt linjekapasitet fra Skaidi og videre østover til grenser mot Russland/Finland.

7. Følgeforskning

KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger. Finnmark fylkeskommune krever derfor at det gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og at rammene for dette defineres i konsekvensutredningsprogrammet.

8. Tradisjonell infrastruktur

Virksomheten knyttet til utbygging og drift av Johan Castberg vil medføre betydelige påkjenninger på tradisjonell infrastruktur som veier og flyruter/lufthavner i Finnmark og spesielt Vest-Finnmark. KU-programmet inneholder ingen vurderinger knyttet til denne infrastrukturen. Finnmark fylkeskommune vil be om at dette blir grundig utredet i konsekvensutredningen med hovedvekt på følgende elementer:

- Riksveg 94: Konsekvenser ved økt trafikk/tungtrafikk på riksvei 94 Skaidi-Hammerfest og Hammerfest sentrum
- Hammerfest lufthavn: Utredning av konsekvenser ved økt trafikk av fly og helikopter, samt vurderinger knyttet til regularitet og kapasitet

- *Vurderinger knyttet til bruk av lufthavnene i Alta og Lakselv knyttet til bruk av større fly*
- *Konsekvenser for E69 og realisering av Skarvbergtunnelen*
- *Honningsvåg lufthavn Valan: Konsekvenser ved økt trafikk, samt vurdering av kapasitet*

Tiltak knyttet til disse infrastrukturelementene må prioriteres i Nasjonal Transportplan 2018-2029.

Vennlig hilsen

Runar Sjøstad
fylkesordfører

Kopi til: Det kongelige Olje- og energidepartement, Postboks 8148 Dep, 0033 OSLO

Statoil ASA
Forusbeen 50
Forus

4033 STAVANGER

Høringsuttalelse - forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Vi viser til programforslag og brev på Statoil sin internettside, vedrørende høring knyttet til forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg.

Fylkesrådet i Nordland har i møte 25. oktober 2016 fattet følgende vedtak i FR-sak 336/2016:

Det foreliggende forslag til program for konsekvensutredning av Johan Castberg består i stor grad av en oppsummering av utredninger som allerede er gjort, med tilhørende konklusjoner. Fylkesrådet i Nordland forventer at tema som i denne høringsprosessen kreves utredet, blir tilfredsstillende utredet, selv om rettighetshavere mener dette er gjort tidligere.

Prosjektet kan bli en vekstimpuls som gir mulighet for å utvikle leverandørindustrien i Nord-Norge videre, og det er positivt og i tråd med St. meld nr. 28 2010 - 2011 at Nord-Norge er definert som geografisk område for regionale leveranser. Med dette utgangspunkt er det uforståelig at Nordland fylkeskommune ikke står på høringslisten.

Fylkesrådet ønsker spesielt at den kommende konsekvensutredningen inneholder en nærmere utredning av lokale og regionale ringvirkninger i Nord-Norge, oljevernberedskap og miljø, samt samarbeid med fiskerinæringen.

Fylkesrådet har i denne sammenheng følgende kommentarer til forslag til program for konsekvensutredning:

1. Ringvirkninger

- Fylkesrådet i Nordland mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne sysselsettingseffekter og muligheter for vare- og tjenesteleveranser i Nord-Norge. Leverandørnæringen i Nord-Norge, herunder Nordland, har vært i stor utvikling de siste årene, og det er et større potensiale for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord. Det er derfor viktig at Statoil utreder i konsekvensutredningen hva selskapet kan gjøre for å maksimere lokale og regionale ringvirkninger, og at dette ikke begrenses til de summer som er oppgitt i det fremlagte forslaget. Utredningen bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljø og leverandørnettverk i Nordland, Troms og Finnmark.

- Fylkesrådet i Nordland mener det er flere kilder til verdiskaping enn de som er tatt med i forslaget til program for konsekvensutredning, og mener følgende elementer for å øke ringvirkningene i landsdelen må utredes nærmere:
 - Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon bør utredes nærmere.
 - Lokasjoner i Nord-Norge bør vurderes med hensyn til ferdigstillingsarbeid på Johan Castberg FPSO med leveranser fra nordnorske leverandører. Nordland har et sterkt og variert industrimiljø med solid erfaring og bred kompetanse innen mange ulike tekniske fagdisipliner, og regionen har alle forutsetninger for å utføre et slikt arbeid.
 - Leverandører i Nord-Norge bør vurderes for større leveranser av undervannsinstallasjoner. Det bør tas hensyn til tidligere utførte studier som peker på bedrifter i Nordland og på Helgeland som aktuelle leverandørbedrifter. Fabrikasjonsbedrifter i denne regionen er kvalifiserte og har kompetanse og erfaring med store subsea-leveranser i Norge og internasjonalt.
 - Statoil har i samarbeid med BP (nå Aker BP) etablert et nytt subseaverksted og lager på Helgeland, og det bør utredes hvordan disse fasilitetene kan benyttes.
 - Oppsplitting av kontrakter må legges til grunn, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene.
 - Tilrettelegging for lokale og regionale ringvirkninger i driftsfasen og utbyggingsfasen må utredes, herunder tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.
- Fylkesrådet i Nordland forventer at Statoil bygger opp innkjøpsfunksjonen nært de industrielle tyngdepunkt i landsdelen, herunder nært industri og basestruktur i Nordland.
- Fylkesrådet i Nordland har positiv erfaring fra BPs etablering av fremskutt driftsorganisasjon på Helgeland i forbindelse med utbygging av Skarv, og anbefaler Statoil å vurdere en lignende modell for Johan Castberg. I tillegg må forsyningsbase og helikopterbase lokaliseres til Finnmark. Det forventes også at Statoil utreder nærmere ilandføring til Finnmark som et alternativ til direkte utskipning via tankskip.
- Fylkesrådet i Nordland mener det må gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og rammene for dette må defineres i konsekvensutredningen. Det må etableres et system for oppfølging og måling av ringvirkninger i Nord-Norge.

2. Oljevernberedskap og miljø

- I forslaget fremgår at miljørisikoanalyser og oljeberedskapsplaner er foreløpige og skal oppdateres. I denne sammenheng er det viktig at oppdaterte miljøanalyser og beredskapsplaner også inkluderer konsekvenser ved økt skipstrafikk i forbindelse med frakt til markedet. Økt virksomhet i nord medfører økt skipstrafikk også utenfor kysten av Nordland, og Nordland fylkeskommune mener derfor det er viktig å utrede behovet for å styrke den kystnære beredskapen.
- Fylkesrådet i Nordland mener konsekvensutredningen må inneholde oppdaterte vurderinger av kraftløsning, sett i lys av dagens klimadebatt og nasjonale og europeiske forpliktelser til utslippskutt.

3. Samarbeid med fiskerinæringen

- Fylkestinget i Nordland har tidligere uttalt at petroleusmvirksomheten i nord skal skje med basis i fiskerienes og økosystemets premisser.
- Fiskere fra Nordland deltar i fisket på Finnmarkskysten, og har deler av sitt inntektsgrunnlag i Barentshavet. Nordland fylkes fiskarlag står imidlertid ikke på høringslisten for KU-programmet. Fylkesrådet i Nordland mener det er viktig at Statoil etablerer gode rutiner for dialog, varsling og samarbeid med fiskerinæringen i Nord-Norge, herunder Nordland, for å redusere ulempene til et minimum.
- Fylkesrådet i Nordland ønsker at konsekvensutredningen skal inneholde vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som produktivt havområde. Det må utredes nærmere hvordan økosystemene vil berøres, samt konsekvenser for fiskebestandene.

Med vennlig hilsen

Terje Stabæk
ass. næringssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Statoil ASA	Forusbeen 50	4033	STAVANGER
-------------	--------------	------	-----------

Kopi til:

Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
------------------------------	-------------------	------	------

Statoil Petroleum AS

4035 STAVANGER

Vår ref.:
16/5392-7
Løpenr.:
44181/16

Saksbehandler:
Kjetil Helstad
Tlf. dir.innvalg:
77 78 81 94

Arkiv:
U22 SAKSARKIV
Deres ref.:

Dato:
16.11.2016

HØRING AV FORSLAG TIL PROGRAM FOR KONSEKVENsutREDNING FOR JOHAN CASTBERG - MELDING OM VEDTAK

Fylkesrådet vedtok i sak 250/16 i møte 15.11.2016:

Fylkesrådet i Troms har følgende merknader og innspill til forslag til Konsekvensutredningsprogram for Johan-Castberg-lisensen Statoil har på høring med frist 31.10.2016:

1. Troms fylkeskommune stiller seg noe undrende til konsekvensutredningsprosessen knyttet til utbyggingen av Johan Castberg. Foreliggende utkast til program for konsekvensutredning er det tredje for prosjektet, noe som gjør at prosessen fremstår som uryddig. Når Statoil understreker at de fleste av temaene ikke vil bli utredet på nytt framstår konsekvensutredningen praktisk talt som gjennomført.
2. Troms fylkeskommune mener det er viktig at arbeidet med terminal for ilandføring av olje på Veidnes i Nordkapp i samarbeid med de andre lisensene må gis prioritet og tilføres tilstrekkelige ressurser og at den planlagte FPSO-innretningen på Johan Castberg må tilpasses på en slik måte at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette, samt utredning av Johan Castberg som feltsenter, bør berøres av den kommende konsekvensutredningen.
3. Troms fylkeskommune er tilfreds med at lokale og regionale ringvirkninger ringvirkningene fra Johan Castberg--utbyggingen ser ut til å bli store. Det er likevel verdt å påpeke at petroleumsklyngen i Nord-Norge har vært i stor utvikling de siste årene og at det fortsatt er viktig å legge til rette for økte ringvirkninger i landsdelen, slik at disse blir større enn for de to foregående petroleumsprosjektene i Barentshavet.
4. Det er flere kilder til verdiskaping som ikke er tatt med i KU-programmet. Følgende elementer for å øke ringvirkningene i landsdelen må derfor utredes i konsekvensutredningen:

- Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikkering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon.
 - Muligheter for etablering av subsea-senter for lagring og vedlikehold i Troms og Finnmark.
 - Bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen.
 - Oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene.
 - Detaljert utredning av tilrettelegging for lokale og regionale ringvirkninger i driftsfasen.
 - Tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.
5. Det viktig at Statoil i konsekvensutredningen bruker ressurser på å utrede hva selskapet kan gjøre for å maksimere lokale og regionale ringvirkninger. Dette må ikke begrenses til de summer som er oppgitt i KU-programmet og bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljøer. Statoil må høste og bruke erfaringer fra Eni Norges arbeid med å skape ringvirkninger av Goliat-utbyggingen.
 6. Statoil må som operatør videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshore-installasjoner til Johan Castberg. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering, slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må sysselsettingseffektene, for V&M kontrakter med underleveranser, synliggjøres.
 7. Statoil i Harstad har kompetanse i hele verdikjeden og det er kort vei mellom de forskjellige miljøene som f.eks. feltutvikling og drift. Det vil være store synergier mellom en fremtidig driftsorganisasjon for Johan Castberg og de eksisterende driftsorganisasjonene lokalisert der. Harstad-kontoret til Statoil har gjentatte ganger bevist at det evner å rekruttere det personalet kontoret trenger for å løse sine oppgaver, Troms fylkeskommune foreslår derfor at driftsorganisasjonen legges til Harstad og viser til fylkestingets uttalelse av 20.mars 2013 «Driftsorganisasjonen for Skrugard/Havis må legges til Harstad».
 8. Troms fylkeskommune er bekymret for at det til tross for manglende eller dårlige kunnskapsgrunnlag på en rekke områder gjeldende for Barentshavet som helhet, er truffet konklusjoner og temaene er ikke vurdert ytterligere utredet i konsekvensutredningen. Dette vurderes ikke som tilstrekkelig og at det bør stilles krav om eventuelle kunnskapshull tettes og at ny kunnskap legges til grunn for videre utredning i konsekvensutredningen.
 9. Sannsynlighet for landpåslag av olje er liten som følge av den store avstanden og det antas at ved et overflateutslipp på felt vil oljen i stor grad tas opp i vannmassene før landpåslag. Men i verst tenkelige scenario er landpåslag mulig, noe som fremgår av oljedriftanalysene i KU-programmet. Videre utgjør transport av oljen i tankbåter også en mulig kilde til uhellsutslipp. Troms fylkeskommune forventer derfor at Johan Castberg-lisensen bidrar til å styrke den kystnære beredskapen.
 10. Det er viktig at Statoil har god dialog med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å redusere ulempene til næringen til et minimum. Ved uhellsutslipp viser utredningene at fiskerinæringen vil bli negativt berørt med hensyn til tap av fangst og adgangsrestriksjoner i områder berørt av utslipp. Fiskerinæringen tar dermed del i den risikoen som utbyggingen av Johan Castberg medfører. Det vurderes ikke som tilstrekkelig å utrede konsekvenser, det må også utredes hva Statoil kan gjøre for å kompensere for den risikoen

fiskerinæringen tar. Konsekvensutredningen bør belyse hva Statoil kan gjøre for at utbyggingen av Johan Castberg også skal medføre positive konsekvenser for fiskerinæringen.

11. Det er ikke lagt opp til å gjennomføre utredninger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. I lys av dette bør KU-programmet legges opp til grundige undersøkelser hvor man ser på hvordan økosystemene vil berøres og hvilke konsekvenser dette medfører eller vil kunne medføre for fiskebestandene og fiskerinæringen.
12. KU-programmet har utfyllende utredning knyttet til valg av kraftløsning for Johan Castberg, og konkluderer med at den beste kraftløsningen basert på vurderinger knyttet til økonomi, teknologi og samfunnsmessig lønnsomhet er lokal kraftforsyning på produksjonsinnretningen basert på gasskraft. Ut fra den lange lang tidshorizont på produksjonen fra Johan Castberg er deler av analysene beheftet med stor usikkerhet. Samtidig er kraftforsyning det eneste enkeltelement det foretas en samfunns-økonomisk vurdering av. Da ingen andre enkeltelementer får en slik behandling, ber Troms fylkeskommune om en redegjørelse for hvorfor kostnadene for kraft-forsyningene ikke er en del av de samfunnsøkonomiske analysene for prosjektet som helhet. Dette er viktig å få belyst da argumentet om negativ samfunnsøkonomi har stor vekt i vurderingen av kraftløsning.
13. Produksjonen på Johan Castberg vil gi årlige CO₂-utslipp på 270.000 tonn dersom den bygges ut i tråd med forslaget. Samtidig vil produksjonsinnretningen klargjøres for kraft fra land dersom forutsetningene for dette skulle endre seg i fremtiden. En delvis eller fullstendig elektrifisering fra land vil i henhold til grunnlagsanalysene gi reduserte CO₂-utslipp globalt. I lys av dagens klimadebatt og nasjonale og europeiske forpliktelser til utslippskutt burde dette gjøres til gjenstand for nye vurderinger i konsekvensutredningen.
14. KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger. Troms fylkeskommune forventer at det gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og at rammene for dette defineres i konsekvensutredningsprogrammet.
15. Virksomheten knyttet til utbygging og drift av Johan Castberg vil medføre betydelige påkjenninger på infrastruktur som veier og flyruter/lufthavner i Finnmark og spesielt Vest-Finnmark. KU-programmet inneholder ingen vurderinger knyttet til denne infrastrukturen. Troms fylkeskommune legger til grunn at forholdene må utredes grundig i konsekvensutredningen.

Med vennlig hilsen

Kjetil Helstad, (ef.)
spesialrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi:

- Olje- og energidepartementet, Postboks 8148 Dep, 0033 OSLO
- Harstad kommune, Postmottak, 9479 HARSTAD
- Tromsø kommune, Rådhuset, Postboks 6900 9299 TROMSØ
- Lenvik Kommune, Postboks 602, 9306 FINNSNES
- Finnmark fylkeskommune, Postboks 701, 9815 VADSØ
- Nordland Fylkeskommune, Fylkeshuset, Postmottak 8048 BODØ

Lokale myndigheter

Alta kommune
Hammerfest kommune
Harstad Kommune
Lenvik Kommune
Narvik Kommune
Nordkapp Kommune
Tromsø Kommune

Statoil ASA
Forusbeen 50
4033 STAVANGER

Deres ref:

Vår ref:
24948/16

Arkivkode:
S00 &13

Sak/Saksb:
16/4594-3/MONNIE

Dato:
ALTA 31.10.2016

HØRINGSUTTALELSE – KONSEKVENsutREDNING JOHAN CASTBERG UTBYGGINGEN. PRODUKSJONS LISENS PL532.

Viser til brev fra Statoil 13.09. 2016 deres referanse AU-PM050-005-00001 der forslag til program for konsekvensutredning sendes ut på høring. Høringsfrist er satt til 31 okt. 2016.

Alta kommune er positive til videre utvikling innen olje- og gass i Barentshavet, der bærekraft og miljø har sterkt fokus. Alta kommune ønsker selvfølgelig størst mulig ringvirkninger for Finnmark, herunder også vår egen kommune.

Konsekvensutredningen vurderes generelt som godt gjennomarbeidet, men like fullt er det elementer som er viktige å påpeke. Alta kommune ber Statoil å ta inn følgende i konsekvensutredningen av Johan Castberg Feltet:

- Det må være et krav at Plan for utbygging og drift (PUD) for Johan Castberg-feltet må inneholde en avklaring av valgt transportløsning. I dette ligger det også at planen om ilandføring av oljen, samt terminalutbygging på Veidnes i Nordkapp kommune må utredes versus en FPSO løsning. (Floating Production Storage and Offloading - FSPO. Produksjonsinnretningen valgt for Johan Castberg.)
- Det må også utredes en fellesløsning for oljetransportene mellom feltene i Barentshavet og terminalen på Veidnes. Dersom en slik løsning vurderes som hensiktsmessig må den påbegynnes nå, i og med at Johan Castberg er første felt.
- Konsekvensutredningen må vurdere Alta som logistikk knutepunkt både hva gjelder havn, flyplass og helikopterbase. Dette gjelder både for varer og personell. Alta lufthavn har tilnærmevis 100 % regularitet og helikopterbase klar til bruk.
- Det må fremkomme en tydelig konkretisering av hvilke funksjoner og bemanning i en driftsorganisasjon som kan legges til Finnmark. I en slik vurdering må også Alta, som Finnmarks største by, inngå.

- Det burde også være mulig å utrede om det er mulig å dele driftsorganisasjonen slik at den delen som har med overvåking å gjøre kan legges til kysten. Her er teknologien som er utviklet av Aptomar svært sentral. Dette er utstyr og teknologi som også brukes på Goliatfeltet.
- KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger, videre må rammene for forskningen defineres i konsekvensutredningsprogrammet. Det er av stor betydning at Nord Norske forskningsmiljø involveres i følgeforskningen som følger av utbygginger i Barentshavet.
- Statoil må vurdere kontraktsstrategien for prosjektet i konsekvensutredning. Oppsplitting av kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, er viktig slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene, samtidig som det sørges for tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.
- Logistikk-løsninger er sentral, herunder også på egsiden. Utbedring av E 69 og Skarvberg-tunnelen må derfor ha fokus også i konsekvensutredningen.
- Etablere faste avtaler med virksomheter etablert i Finnmark som leverer totalkonsept innen oljevern for alle maritime operasjoner. Avtalen må gjelde for hele Johan Castbergs feltets levetid.
- Statoil må etablere en god lærlingspolicy for Johan Castberg feltet. Alta vil kunne bidra med en betydelig andel kompetent ungdom til lærlingeplasser.

Alta kommune er opptatt av at utviklingen i denne sektoren fortsetter og at myndighetene har en klar strategi for lokal og regionla oppbygging av kompetanse og næringsliv som kan serve denne næringen. Videre må også utnyttelse av eksisterende infrastruktur, samt utbygging av nødvendig ny infrastruktur, henge sammen med øvrig utvikling i regionen.

Med vennlig hilsen
Alta kommune

Monica Nielsen
Ordfører

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Kopi til: Olje- og energidepartementet

Statoil Petroleum AS

MYNPOSTPRO@statoil.com
Att. Erik Strand Tellefsen

Vår ref.	Deres ref.	Saksbehandler	Direkte innvalg	Dato
2016/4169-5	AU-PM050-005-00001	Odd Edvardsen	78 40 25 18	11.11.2016

PL532 - Johan Castberg - Svar på høring av forslag til program for konsekvensutredning

Viser til deres brev av 13.09.16. vedrørende ovennevnte. Viser også til avklaring vedrørende utsatt svarfrist til 11.11.16.

Saken ble behandlet av Hammerfest kommunestyre i møte den 10.11.16., hvor det ble gjort følgende vedtak:

Når det gjelder de foreslåtte/planlagte utredningsaktiviteter som er angitt i forslag til program for KU, mener Hammerfest kommune disse dekker de tema som bør utredes i konsekvensutredningen.

Hammerfest kommune har følgende innspill til den videre utredning av lokalisering av helikopterbase, forsyningsbase og driftsorganisasjon, oljevernberedskap, terminalløsning, og akuttsykehus for petroleumsvirksomheten i Barentshavet.

Generelt:

Hammerfest er strategisk plassert geografisk i forhold til eksisterende og planlagt petroleumsaktivitet i Barentshavet, og har bygd opp den mest solide og kompetente industriklyngen innen petroleum i Nord-Norge. Pr. i dag er det nærmere 140 bedrifter med rundt 1200 ansatte som har sitt arbeid innen petroleum.

Hammerfest "kan" petroleum, vekst og utvikling, og erfaringene fra Snøhvit og Goliat gjør at vi vet hva som skal til for å lykkes.

Spesifikt for lokalisering av helikopterbase:

Eksisterende helikopterbase i Hammerfest er base for all petroleumsaktivitet i Barentshavet pr. i dag, og benyttes av alle selskaper som opererer i området. Basen har den størrelse og kapasitet som skal til for å ivareta funksjonene også for produksjonsboring og drift av Johan Castberg på en meget god måte. Det er også avsatt nødvendig areal på dagens lufthavn til å dekke et eventuelt behov for utvidelse av fasilitetene, som f.eks oppstillingsplass, garasjering, eller annet. På Hammerfest Lufthavn finnes også nødvendig personellmessig kapasitet og kompetanse til å håndtere denne aktiviteten på en sikker og effektiv måte.

Postadresse
Hammerfest kommune
Postboks 1224, 9616 Hammerfest
E-post: postmottak@hammerfest.kommune.no

Besøksadresse
Rådhusplassen 1
www.hammerfest.no

Telefon
78 40 20 00
Telefaks
78 40 25 17

Bank
7592.05.00080
Org.nr
964 830 533

I den pågående planleggingen av en ny flyplass i Hammerfest-området, tas det nødvendige planmessige grep for å sikre optimale løsningen med hensyn til helikopterbasefasiliteter, slik at disse skal være meget godt ivarett når ny flyplass er en realitet.

Widerøe har 10 daglige avganger Hammerfest – Tromsø t/r, noe som gjør flyplassen meget fleksibel i forhold til å få til minimalt med venting for det personell som skal til og fra plattformen. Ved økt behov har Widerøe mulighet til raskt å øke antall avganger. I tillegg har en konkurrent til Widerøe varslet ytterligere flygninger på strekningen, noe som vil få pris- og frekvensseffekt.

Flytiden ut til plattformen vil være betydelig kortere fra Hammerfest, enn fra eventuelle andre aktuelle lokaliseringer. I tillegg er Hammerfest et flysikkerhetsmessig gunstig utgangspunkt, da det ikke vil være behov for å fly over land.

Både kostnadmessige forhold, flysikkerhetsmessige forhold, og synergier i forhold til allerede eksisterende aktivitet, gjør at Hammerfest etter vårt syn er eneste aktuelle lokaliseringalternativ.

Spesifikt for lokalisering av forsyningsbase:

Polarbase og ASCO base er etablerte forsyningsbaser i Hammerfest. Disse to basene er de eneste nord for Sandnessjøen. Hammerfest er dermed det naturlige utgangspunktet både i utbyggings- og driftsfasen med tanke på basefunksjoner og fasiliteter.

Polarbase ble etablert allerede på midten av 80-tallet. Etter vedtaket om utbygging av Snøhvitfeltet i 2002, har utvidelse av areal, kapasitet og kompetanse vært formidabel. Basen har nå et areal på ca. 520 mål, og inneholder alle de disipliner og fasiliteter som er nødvendig for å ivareta Johan Castberg-prosjektets forsyningsbasebehov på beste måte. ASCO base er etablert med ca.30 mål i Hammerfest og vil kunne få doblet sitt areal innen behovet for mer plass melder seg. ASCO base er en tilleggsressurs slik at disse 2 basene kan avlaste hverandre i perioder med stor aktivitet.

Det er nå mulig å ta inn rigger for vedlikehold, og etter utvidelsen av leia er sikkerhetsmarginene betydelig forbedret både for rigger og annen trafikk som skal inn til området. Begge forsyningsbasene vil benytte samme innseiling

Oppgradering av riksveien fra Skaidi til Hammerfest, samt ny omkjøringsvei i Rypefjord og Hammerfest, vil gjøre at også all landtransport til baseområdene vil kunne fungere optimalt.

Ved valg av forsyningsbaselokalitet er fartøyenes seilingstid ut til plattform særdeles viktig, da fartøykostnadene er de største kostnadene ved forsyning til plattform. Ut fra både geografiske forhold, kostnadmessige forhold, kompetansemessige forhold, og synergier/deling av kostnader i forhold til allerede eksisterende aktivitet, vil det være naturlig å velge Hammerfest som lokalitet for forsyningsbase for utbygging og drift av Johan Castberg.

Spesifikt for lokalisering av driftsorganisasjon:

Slik vi ser det vil de viktigste kriteriene for valg av lokalisering for driftsorganisasjonen være rekrutteringsmessige forhold, eksisterende fagmiljø, sikker og effektiv drift, synergier i forhold til eksisterende aktivitet, infrastruktur, etc.

Gjennom etablering av driftsorganisasjonen for Snøhvit har Hammerfest vist seg å være konkurransedyktig i forhold til kampen om arbeidskraft. Av de til sammen 330 Statoil-ansatte på Melkøya, er pr. i dag rundt 290 bosatt i Hammerfest. I tillegg kan nevnes at oljeselskapet Eni, som er medeier i Castberg-lisensen, har sitt regionkontor i Hammerfest. I tillegg til driftsorganisasjonen for oljefeltet Goliat, er kontoret regionkontor for Eni's satsing i nordområdene. Her er det pr. i dag ca.60 ansatte, som nå planlegges økt til 80-90, med reelle

planer om ytterligere utvidelse i tillegg.

Også blant leverandørene til anleggene, er det svært mange lokalt ansatte. Samtidig er det mange unge i Hammerfest-regionen som gjør sine utdanningsvalg i forhold til en framtidig jobb innen petroleum.

I og med at Snøhvitorganisasjonen allerede er etablert i Hammerfest med et bredt spekter av fagdisipliner, vil det være mange synergier ved også å etablere driftsorganisasjonen for Johan Castberg i Hammerfest. Hammerfest kommunestyre ber derfor om at driftsorganisasjonen for Johan Castberg legges til Hammerfest.

Det å ha driftsorganisasjonen nært forsyningsbasen og helikopterbasen gir åpenbare driftsmessige fordeler i forhold til samhandling, responstid, reisetid ut til plattform, osv. Videre vil samlokalisering av disse funksjonene sikre at hensynet til sikker og effektiv drift av Johan Castberg blir ivaretatt. En sikker og tidsmessig forsvarlig respons på potensielle utfordringer i nye geografiske og klimatiske områder vil kreve stor grad av samhandling og nærhet i organisasjonen.

Det er en klar politisk forventning i Hammerfest og i Finnmark for øvrig om at aktiviteten utenfor Finnmarkskysten skal gi maksimale ringvirkninger på land i fylket. I og med at Hammerfest er eneste reelle alternative lokaliseringssted i Finnmark for en driftsorganisasjon, ber Hammerfest kommunestyre om at driftsorganisasjonen for Johan Castberg legges til Hammerfest. Dette både ut fra geografiske forhold, kostnadmessige forhold, kompetansemessige forhold, og synergier i forhold til allerede eksisterende driftsorganisasjon på Snøhvit.

Det er prinsipielt sett ingen motforestillinger i Hammerfest-samfunnet mot en eventuell delt løsning, der Harstad er lokaliseringssted for Petek-miljøet i organisasjonen, dersom prosjektet finner at dette er hensiktsmessig.

Oljevernberedskap

En foreløpig beredskapsanalyse angir at Johan Castberg kun har behov for oljevernbarriere 1 og 2 (de to første beredskapsbarrierene i området rundt produksjonsenheten). På grunn av avstanden til land, er det angitt at det er mindre enn 1% sannsynlighet for stranding av olje på land, og at det derfor ikke vil være nødvendig å etablere oljevernberedskap for barriere 3 og 4 (kyst) og barriere 5 (strandrensing).

Hammerfest kommune ber likevel om at Statoil i det videre arbeid med PUD'en bruker de erfaringene og den beredskapen som er bygd opp i forbindelse med utbyggingen av Goliat, som grunnlag for videre planlegging av oljevernberedskapen. Særlig gjelder dette det direkte beredskapssamarbeidet med fiskeflåten.

Hammerfest kommunestyre ber om at det gjøres en ny vurdering av oljevernberedskap for barriere 3 og 4 (kyst) og barriere 5 (strandrensing), samt mulighet for opprettelse av fuglevaskeri.

Terminalløsning.

Det registreres at Statoil, i forslaget til KU-program, ikke vil utrede en terminalløsning på Veidnes parallelt, men at dette skal skje på et senere tidspunkt, og som en egen KU-prosess.

Hammerfest kommune forutsetter at framdriften i arbeidet med KU'en for terminalløsningen muliggjør at en slik terminal kan stå ferdig til å ta imot oljen fra Johan Castberg når produksjonen starter, og at det holdes fast ved at Veidnes er eneste lokaliseringalternativ for en slik terminal.

Hammerfest sykehus

Som akuttisyekehus for den eksisterende virksomhet på Snøhvit og Goliat, er Hammerfest sykehus allerede i dag en svært viktig del av den helsemessige beredskapen for petroleumsvirksomhet. Med sin nærhet også til de forestående utbyggingene på Johan Castberg, Alta/Gotha og Wisting, m.fl. vil sykehuset framover få en enda viktigere rolle for petroleumsaktiviteten i nordområdene. Det er derfor viktig at Statoil som operatør på Johan Castberg, har tett samarbeid med sykehuset i arbeidet med PUD'en, og også videre i utbyggings- og driftsfasen.

Ved all kontakt med avdelingen i denne sak, vennligst referer til saksnummer 2016/4169

Med hilsen

Odd Edvardsen
Plan- og utviklingsjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor nødvendigvis ikke underskrift

Kopi til:
Olje- og Energidepartementet

Deres ref.: Deres dato: Saksbehandler:
 Bjørn Akselsen

Telefon: Vår dato: Vår ref.:
911 79960 31.10.2016

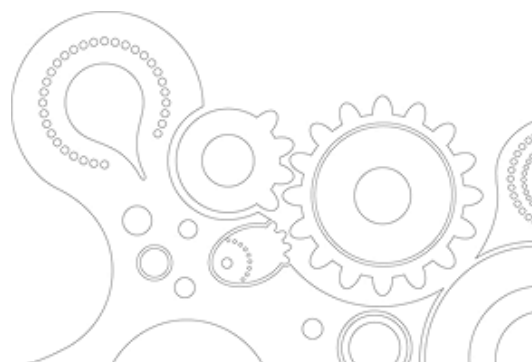
Høringsuttalelse – Konsekvensutredningsprogram for Johan Castberg

Vedlagt følger oversendelse av Harstad kommunes høringsuttalelse til «PL532 Johan Castberg. Forslag til program for konsekvensutredning».

Uttalelse og innspill fremmes i første del, deretter fulgt av analyse og bakgrunn.

Harstad 31.10.2016

Marianne Bremnes
Ordfører
Harstad kommune

Høringsuttalelse fra Harstad kommune til

PL 532 Johan Castberg

Forslag til program for konsekvensutredning

September 2016

Statoil ser, etter flere års utsettelse, ut til å komme i mål med en investeringsbeslutning for Johan Castberg i 2017. Som en del av denne prosessen skal det gjennomføres en konsekvensutredning som Harstad kommune har fått programmet til på høring. Fra Harstad kommune forventes det at Statoil benytter prosjektet til å bevise sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten blant annet ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

Følgende momenter mener Harstad kommune må belyses og tas med i KU'en for Johan Castberg:

- En viktig del av Statoils bærekraftbegrep er de regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet. Dette må omtales for å gjøre dette tydelig i konsekvensutredningen.
- Harstad kommune har gjennom sin petroleumstrategi etablert som hovedmål at selskaper innen petroleumsvirksomheten og deres ansatte skal oppleve byen som Nord-Norges mest attraktive sted å etablere og drive petroleumssaktivitet. Kommunen er meget bevisst sin rolle som tilrettelegger og har daglig fokus på denne oppgaven.
- Harstad kommune forventer at Statoil fortsatt vil ha et landsdelsperspektiv og ikke et by- eller fylkesperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel. Harstad kommune forventer derfor at analysenivået for regionale ringvirkninger for petroleumssprosjekter i Nord-Norge må være landsdelen og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer. Dette for å synliggjøre tydelig hele landsdelens ringvirkninger av prosjektene og ikke bare enkelte byer og fylker. Dersom det skal gjennomføres lokale analyser må disse som et minimum gjennomføres for Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest.
- Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket denne tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. Harstad kommune har tatt på alvor at disse organisatoriske beslutningene er gjennomført og har lagt til rette for at selskapet skal gjennomføre den signaliserte veksten av tilstedeværelse i byen. Harstad kommune forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført.
- Viktigste årsak til etableringen av Drift Nord og satsingen på et nytt bygg i Harstad var at Johan Castberg driftsorganisasjon skulle til Harstad. Dersom ikke det gjennomføres vil dette medføre en forringelse av det faglige miljøet som ikke kan aksepteres.
- Statoil har i dag ikke et stort nok miljø i Harstad. Det er blant annet for få ansatte til at kontorstedet klarer å selv rekruttere ledere. Det er kun ved at kontoret vokser at en får den nødvendige kompetansehevingen som skal til for å sikre gode ringvirkninger i hele landsdelen og med dette sikre regjeringens intensjon om å skape ringvirkninger i Nord-Norge.
- For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen forventer Harstad kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende

petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljø med kompetanse og kapasitet. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. I tillegg må tilsvarende helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

- At oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land og at logistikk-løsningen til feltet er oljetankere, må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres i konsekvensutredningen.
- For å få et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen med tilhørende infrastruktur for oljetransport må Statoil jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig og senest samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet. Forskjellen mellom en terminal / ikke terminal på Veidnes må belyses både ringvirkningsmessig og strategisk i det langsiktige bildet for Barentshavet.
- Stortinget må ikke kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Det må heller fokuseres på at Olje- og energidepartementet følger opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.
- Harstad kommune mener at Statoil som operatør skal videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og legge denne til Harstad. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører til kontrakten fra hele Nord-Norge i konsekvensutredningen. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må også sysselsettingseffektene V&M kontrakter med underleveranser synliggjøres i analysen av de regionale ringvirkningene. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.
- På grunn av næringsstrukturen i Nord-Norge vil det fortsatt være behov for fokus på å videreutvikle kontrakts regimer i Statoil med fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i både prosjekt- og driftsfasen. Dette må gjøres gjennom fortsatt fokus på å bryte opp kontraktene i mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.
- Statoil skal fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.
- Statoils kriterier for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er:
 1. Eksisterende infrastruktur som kontorfasiliteter og nærhet til transportinfrastruktur
 2. Tilgang til fagmiljøer (type og bredde)
 3. Synergier i forhold til eksisterende aktiviteter
 4. Rekrutteringsmuligheter både internt i Statoil og eksternt
 5. Regionale virkningerDersom Statoil legger disse kriterier til grunn for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er det ingen andre lokasjoner som er i nærheten av å fylle disse kravene på samme måte som Harstad.

- Valg av landbasert driftsstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase for Johan Castberg er en prosess som nå har pågått i snart 4 år. Dette er mer enn tilstrekkelig tid for å vurdere disse forholdene, og Harstad kommune forventer at beslutningen gjennomføres og offentliggjøres snarest og senest innen utgangen av 2016.

Analyse

Bærekraftbegrepet i Statoil

Under punkt 1.3.3 defineres Statoils krav til sikkerhet, helse og bærekraft. En viktig del av Statoils bærekraftbegrep er de regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet. Dette må omtales for å gjøre dette tydelig.

Oljeomlastningsterminal

Rettighetshaverne går inn for en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lasting på feltet for utskipping av oljen i tankskip direkte til markedet.

En alternativ oljeeksportrute ut av Barentshavet som inkluderer en felles oljeomlastningsterminal på Veidnes, utredes som et separat prosjekt av Statoil, Eni, Lundin og OMW som operatører av feltene Johan Castberg, Goliat, Alta/Gohta og Wisting.

All petroleum som produseres må ha en logistikkinfrastruktur fra produksjonsstedet til markedet. For flytende produkter som olje er dette i Barentshavets tilfelle skip.

Diskusjonen som har pågått rundt oljeomlastningsterminal har fra et logistisk ståsted handlet om at en enten kan seile bøyelastere fra felt til marked, eller om en ønsker å seile bøyelastere til en oljeomlastningsterminal for omlasting til konvensjonelle tankskip.

Konvensjonelle tankskip er billigere i drift enn de bøyelastskipene med isklasse som blir benyttet i Barentshavet. Når mengden olje blir stor nok vil det derfor lønne seg økonomisk å bygge oljeomlastningsterminalen.

Johan Castberg-prosjektet har kommet til at det ikke er nok olje i lisensen til å økonomisk regne hjem en oljeomlastningsterminal. At selskapet tidligere trodde det var nok ressurser i feltet til å bære en oljeomlastningsterminal og kommuniserte dette i det offentlige rom har medført store forventninger til at den blir bygget. Spesielt gjelder dette i Nordkapp kommune hvor Statoil har signalisert at terminalen skulle bli bygget.

Oljeomlastningsterminalen er blitt, som nevnt over, løftet ut som et eget prosjekt. For å få et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen med tilhørende infrastruktur for oljetransport bør **Statoil jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig og samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet.**

Kraftforsyningsløsning

CO₂-avgiften er - sammen med kvotesystemet - ett av de viktigste virkemidlene i klimapolitikken i Norge. I dag er over 80 prosent av Norges samlede klimagassutslipp omfattet av CO₂-avgift eller det europeiske kvotesystemet.

Avgiftene på CO₂ varierer fra ca. 25 kr per tonn CO₂-ekvivalenter (naturgass som brukes av kvotepliktig industri) til over 410 kr per tonn CO₂-ekvivalenter (naturgass som brukes på sokkelen).

CO2 avgiften på sokkelen er den høyeste i Norge og den ble hevet sist i 2013 med 200 kroner pr tonn CO2. Denne hevingen kom for å ytterligere skjerpe kravene til operatørselskapene på norsk sokkel i forhold til utslipp av CO2.

Avgiften på 410 kroner pr tonn CO2 medfører at operatørselskap på sokkelen vil innføre tiltak mot utslipp av CO2 opp til der hvor disse tiltakene koster mer enn 410 kroner pr tonn. Over dette vil de vurdere om det skal iverksettes tiltak for rensing eller at de skal betale CO2 avgift. Siden dette nivået er satt av Stortinget må dette sees på som det kostnadsnivå en politisk mener det er fornuftig å sette inn rensiltak i stedet for å betale avgift. Dette forholder industrien seg til og agerer der etter.

Tiltakskostnaden for elektrifisering av Johan Castberg er beregnet av Pöyry Management Consulting å være mellom 3900 og 5300 kroner pr tonn CO2.

Dersom Johan Castberg skal elektrifiseres med kraft fra land vil dette dermed ligge minimum ca. 10 ganger dagens CO2 avgift i tiltakskostnad. Det betyr at tiltakskosten over ti ganger høyere enn det nivået Stortinget selv har sagt at er et fornuftig nivå for å innføre rensiltak.

Kraftsituasjonen i Finnmark er i dag sårbar og vil være det frem til den nye infrastrukturen for kraft er på plass. Den er så sårbar at Hammerfest LNG sitt gasskraftverk i dag fungerer som reservestrømaggregat for regionen.

I tillegg til Johan Castberg er det svært sannsynlig at det i løpet av de kommende år kommer flere offshoreutbygginger i Barentshavet. De mest sannsynlige er Alta/Gohta funnene til Lundin samt Wisting/Hansen funnene til OMV. Den nye kraftinfrastrukturen til Finnmark vil sannsynligvis ikke ha kapasitet til å sikre elektrifisering med kraft fra land til disse mulige feltutbyggingene.

For å sikre lavest mulig CO2 utslipp fra Johan Castberg lister Statoil følgende tiltak som de ønsker å fokusere på videre i prosjektet:

Miljø- eller samfunnsaspekt	Tiltak
Energiforbruk, utslipp av klimagasser og sot	Energieffektivisering Høy grad av varmeintegrering i prosessen, WHRU Drivervalg Turtallsregulering på pumper Fakkelgassgjenvinning VOC gjenvinning på FPSO og NMVOC gjenvinning på lasteskip
Utslipp til luft regionale – og lokale effekter	Lav-Nox turbiner

På bakgrunn av ovenstående diskusjon må ikke Stortinget kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Det må heller fokuseres på å følge opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.

Oljevernberedskap

Statoil mener at det liten grad av sannsynlighet for at det ved et oljeutslipp på Johan Castberg vil komme olje inn i strandsonen på fastlandet eller på øyene i Barentshavet.

Olje fra Johan Castberg vil bli transportert på skip og det er en gjengs oppfatning at oljeutslipp fra skip er en mer sannsynlig og større trussel enn utslipp fra en produserende enhet.

At oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land og at logistikk-løsningen til feltet er oljetankere må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport av produkter fra petroleumsvirksomheten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres.

Regionale og lokale virkninger

I petroleumsforskriftens § 22a. Står det blant annet at. «En konsekvensutredning i en plan for utbygging og drift av en petroleumsforkomst skal redegjøre for virkningene utbyggingen kan ha for næringsmessige forhold...». Denne håndteres gjennom programmets kapittel 5, «Foreløpig vurdering av konsekvenser for miljø og samfunn».

Kapitel 6 i forslaget til program tar for seg «Forslag til videre utredningsaktiviteter for en utbygging med FPSO». I punkt 6.14 «Positive samfunnsmessige virkninger» står det følgende:

Konsekvensutredningen vil beskrive forventede samfunnsmessige virkninger i utbyggings- og driftsfasen Følgende beregninger og analyser vil oppdateres basert på oppdaterte investerings- og driftskostnadsestimater:

- *Samfunnsmessig lønnsomhet*
- *Prosjektets investeringsnivå i forhold til investeringsnivået på norsk sokkel*
- *Forventede nasjonale, regionale og lokale vare- og tjenesteleveranser i utbyggings- og driftsfase. Regionale virkninger vil beregnes for Nord-Norge og tiltakssonen 1*
- *Arbeidskraftbehov samt nasjonale, regionale og lokale sysselsettingseffekter i utbyggings og driftsfase*

Statoils regionale fokus

Tidligere i dokumentet har Statoil snakket om regionale virkninger. Et eksempel på dette er der en skriver om kriterier for valg av lokalitet for driftstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase. Lokale virkninger er ikke tidligere nevnt.

Statoil har siden selskapet vedtok en ny strategi i 2006 for økte ringvirkninger i Nord-Norge fra aktiviteten på sokkelen, fremstått som et selskap som har tatt ett større og større ansvar for å skape ringvirkninger i hele Nord-Norge av sin virksomhet. Statoil som selskap har med endra ord hatt et landsdelsperspektiv på sitt arbeid med ringvirkninger.

Selskapet har gjennom sine kontraktstrategier sikret at leverandører fra Helgeland til Finnmark har konkurrert seg til kontrakter. Enten direkte til Statoil, eller indirekte via hovedleverandører. Selskapet har i tillegg til det bygget opp en tydelig tilstedeværelse gjennom 40 år i Harstad og har gjennom disse årene bygd opp en organisasjon for leting, boring, feltutvikling og drift som er den eneste Statoillokasjonen ved siden av Stavanger som har kompetanse i hele verdikjeden til en lisens.

Selskapet har også bygget opp en kompetent organisasjon for å drive en LNG-Fabrikk i Finnmark.

Statoil har som eneste operatørselskap på nordnorsk sokkel klart å holde på den nordnorske modellen der ringvirkninger og arbeidsplasser skal etableres forskjellige steder i de tre fylkene. Statoil bør videreføre denne strategien også for Johan Castberg-prosjektet.

For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen bør etablering av løsninger for Johan +Castberg bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljø med kompetanse og kapasitet. **For Johan Castberg vil dette bety å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her.**

Begrepene lokale og tiltakssonen

I 6.14 blir for første gang i dokumentet andre betegnelser enn «regional» på geografiske områder brukt. Dette er «lokale» og «Tiltakssonen».

Begrepet lokale

Begrepet lokale vare- og tjenesteleveranser i utbyggings- og driftsfase er ikke definert av Statoil. Siden Statoil har definert begrepet «Tiltakssonen» inn i det regionale begrepet så må det lokale være mindre enn dette og da er det naturlig å definere kommune. Statoil har ikke valgt lokasjon for helikopter- og forsyningsbase i prosjekt- eller driftsfasen. De har heller ikke valgt lokasjon for driftstøtteenheten. Hvordan kan det da analyseres hvordan ringvirkninger lokalt skal bli?

Når et oljeselskap har satt snevre geografiske mål for ringvirkninger så setter det ofte store begrensninger på ringvirkninger fra andre lokasjoner som blir definert på utsiden av det geografiske stedet. Det kan virke som at så lenge leveranser ikke kan telles for å oppnå en målsetting så arbeides det heller ikke med å få det til og da kan leveransene heller hentes andre steder enn i Nord-Norge.

En annen mulig tolkning av begrepet lokalt er at man mener at det må gjøres en analyse på lokalsamfunnsnivå. Dette kan selvfølgelig gjøres men i så fall blir det under forutsetning av at organisasjons-elementer plasseres ut geografisk. Dette må jo i så fall Statoil allerede gjort siden de skal gjennomføre en analyse av lokale ringvirkninger. Johan Castberg-prosjektet er som før nevnt et landsdelsprosjekt og ikke et by-prosjekt. **Dersom begrepet lokalt skal brukes bør en derfor undersøke de lokale ringvirkningene flere steder og som et minimum følgende byer: Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest.**

Begrepet tiltakssonen

Begrepet tiltakssonen kommer i kulepunktet «*Forventede nasjonale, regionale og lokale vare- og tjenesteleveranser i utbyggings- og driftsfase. Regionale virkninger vil beregnes for Nord-Norge og tiltakssonen 1*». Tiltakssonen er definert som Finnmark og 5 kommuner i Nord-Troms. Vi stiller oss undrende til hvorfor denne sonen må kartlegges spesielt. Det er ingenting i norsk petroleumspolitik eller petroleumslvgivingen som legger føringer på at dette er nødvendig i forbindelse med gjennomføringen av et petroleumssprosjekt eller driften av dette.

Det er vanskelig å se at andre lokasjoner enn Hammerfest og noe Alta som kommer til å få ringvirkninger i Tiltakssonen. Det kan stilles spørsmålsteget ved om dette vil gi noen data som en ikke allerede finner gjennom de lokale ringvirkningsanalysene for Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest. En annen mulighet er å ta en fylkesvis analyse. Men for en analyse av tiltakssonen og en fylkesvis analyse gjelder de samme innvendingene som i analysen over om begrepet lokalt i forhold til suboptimal målstyring i etterkant.

Harstad kommune mener prinsipielt at analysenivået for regionale ringvirkninger for petroleumsprosjekter i Nord-Norge skal være landsdelen og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer. Dette for å tydelig synliggjøre landsdelens ringvirkninger av prosjektene og ikke bare enkelte byer og fylker.

Kontraktstrategier og leverandørutvikling

Harstad kommune mener at det er svært viktig at Statoil som operatør viderefører kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering i Harstad slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører til kontrakten fra hele Nord-Norge. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må også sysselsettingseffektene V&M kontrakter med underleveranser synliggjøres i analysen av de regionale ringvirkningene. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

På grunn av næringsstrukturen i Nord-Norge vil det fortsatt være behov for fokus på å videreutvikle kontraktregimer i Statoil med fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i både prosjekt- og driftsfasen. Dette må gjøres gjennom fortsatt fokus på å bryte opp kontraktene mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.

Som en avslutning vil vi påpeke på at Statoil fortsatt skal være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Etablering av landbasert driftstøtte

I følge punkt 5.10.5 er kriteriene for valg av landbasert driftstøtte:

- Eksisterende infrastruktur som kontorfasiliteter og nærhet til transportinfrastruktur
- Tilgang til fagmiljøer (type og bredde)
- Synergier i forhold til eksisterende aktiviteter
- Rekrutteringsmuligheter både internt i Statoil og eksternt
- Regionale virkninger

Harstad som lokasjon fyller disse kriteriene klart best. Årsakene til dette er:

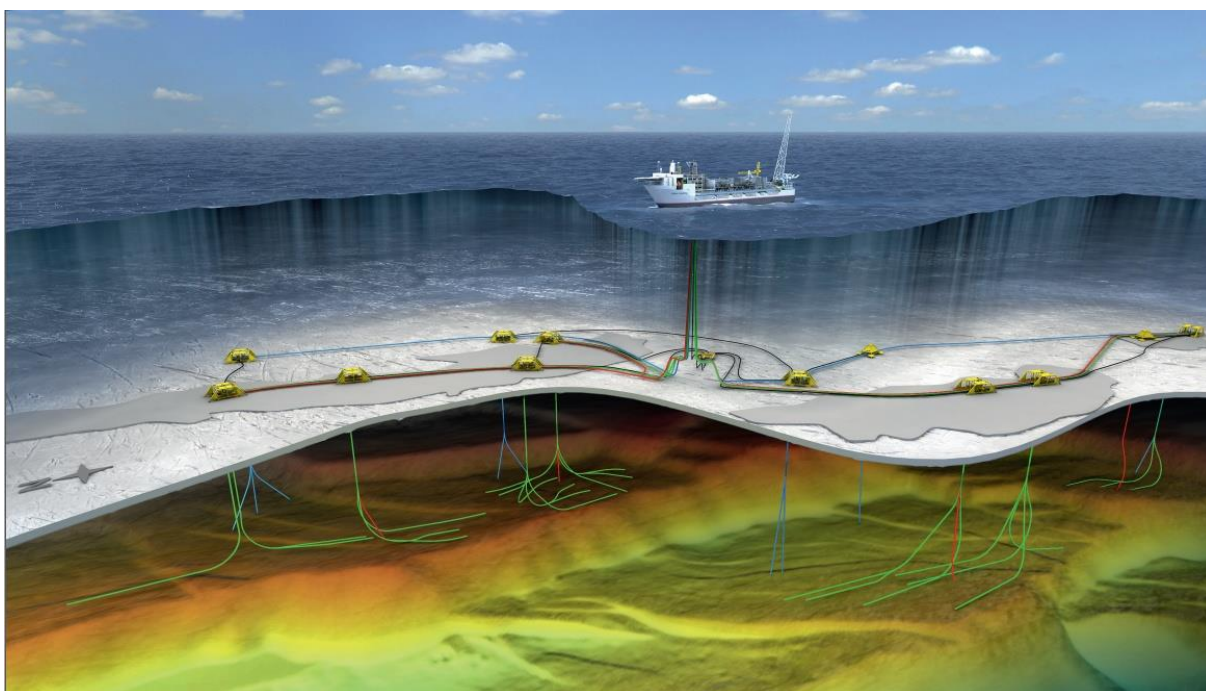
- a. Å legge driftsstøtteenheten til Harstad vil bli en oppfølging av Statoils egne beslutninger etableringen av Drift Nord samt bygging av nytt bygg i Harstad.
- b. Det vil sikre en fortsettelse av Statoils modell med å skape ringvirkninger av petroleumsvirksomheten i hele Nord-Norge.
- c. Harstad er det eneste sted i Nord-Norge Statoil har ansatte som jobber med drift av offshorefelt. Ingen andre lokasjoner har denne kompetansen.
- d. Å etablere driftstøtte-enheten i Harstad er billigere, sikrere og mer effektivt enn noe annet alternativ.
- e. Det har over tid vist seg relativt enkelt å rekruttere innenfor de fagområdene som skal jobbe i driftsstøtte-enheten til Harstad.
- f. Med Base/Helikopter i Hammerfest, oljeomlastningsterminal på Veidnes og driftsorganisasjon i Harstad så møter Statoil de politiske forventningene fra flere fylker.

- g. Det vil være store synergier mellom en fremtidig driftsorganisasjon for Johan Castberg og de eksisterende driftsorganisasjonene til Aasta Hansteen og Norne samt P-tek miljøet til Snøhvit som er lokalisert i Harstad.

Dersom Statoil legger sine egne kriterier til grunn for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er det ingen andre lokasjoner som er i nærheten av å fylle disse kravene på samme måte som Harstad.

Avslutning

Valg av landbasert driftstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase for Johan Castberg er en prosess som nå har pågått i snart 4 år. **Dette er mer enn tilstrekkelig tid for å vurdere disse forholdene, og valget bør gjennomføres og offentliggjøres snarest og senest innen utgangen av 2016.**

Bakgrunn

Beskrivelse av Johan Castberg

I det følgende gjengis tekst fra PL 532 – Johan Castberg – Forslag til program for konsekvensutredning – September 2016:

Rettighetshaverne som omfattes av planene for utbygging av produksjonslisens PL532 framgår under sammen med de respektive eierandelene i lisensen. Statoil er utbyggings- og driftsoperatør for produksjonslisens PL532.

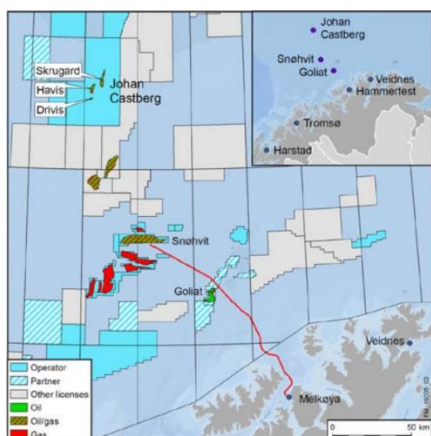
Rettighetshavere og eierandeler i PL532.

Selskap Eierandel	Prosent
Statoil Petroleum AS	50
ENI Norge AS	30
Petoro AS	20

Tabell 1: Eierskap i Johan Castberg

Johan Castberg feltet ligger i sørvestre del av Barentshavet. Havdypet i området varierer mellom 360 til 405 meter.

Johan Castberg feltet er en fellesbetegnelse for reservoarene Skrugard, Havis og Drivis. Skrugard ligger omtrent 7 km nordøst for Havis, og Havis ligger 3 km nord for Drivis. Dette er oljereservoarer med gasskapper på toppen. Påviste oljeresurser er 450-650 millioner fat (72-104 MSm₃).

Figur 1 Lokalisering av Johan Castberg feltet.

Lisenshistorikk og prosjektstatus

PL532 ble tildelt i mai 2009 som en del av den 20. konsesjonsrunden. PL532 omfatter blokkene 7219/9, 7220/4,5,7 og 8.

I april 2011 påviste rettighets-haverne i produksjonslisensen olje i Skrugard-strukturen. I januar 2012 ble det påvist olje i den nærliggende Havis-strukturen i den samme lisensen.

Rettighetshaverne og Statoil som operatør av Johan Castberg lisensen, planlegger for beslutning om videreføring av Johan Castberg i løpet av 2016. Denne beslutningen betegnes som «Foreløpig beslutning om gjennomføring» hos operatøren, og «Beslutning om videreføring (BOV) hos myndighetene. Investeringsbeslutning og innsendelse av PUD med konsekvensutredning er planlagt i løpet av 2017 med påfølgende Stortingsbehandling i vårsesjonen i 2018.

Rettighetshaverne går inn for en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lastning på feltet for utskipping av oljen i tankskip direkte til markedet. Produksjonsskipets energiforsyning er basert på gassturbiner med varmegjenvinning. En alternativ oljeeksportroute ut av Barentshavet som inkluderer en felles oljeomlastningsterminal på Veidnes, utredes som et separat prosjekt av Statoil, Eni, Lundin og OMW som operatører av feltene Johan Castberg, Goliat, Alta/Gohta og Wisting.

Feltbeskrivelse

PL532 ligger omtrent på 72°N og 20°Ø, omlag 240 km fra Hammerfest og 200 km fra Bjørnøya, jamfør figur 2-2 nedenfor. Skrugard-lisensen ligger i et område uten eksisterende infrastruktur. Avstanden fra Skrugard til Snehvit-feltet og Goliat-feltet er henholdsvis 100 og 150 km. Havbunnen i det aktuelle området er ujevn som følge av omfattende skrumerker fra isfjell. Havdypet varierer mellom 360 til 405 meter.

Formålet med konsekvensutredningen

Konsekvensutredningsprosessen, inkludert både forslag til utredningsprogram og selve konsekvensutredningen skal sikre at forhold knyttet til miljø og samfunn, herunder, enkelt individer, naturmiljø, naturressurser, kulturmiljø, kulturminner, næringer og andre samfunnsøkonomiske forhold av betydning lokalt, regionalt og nasjonalt, blir belyst i planarbeidet på lik linje med tekniske, økonomiske, operasjonelle, sikkerhetsmessige og arbeidsmiljømessige forhold. Dette inkluderer også

vurdering av avbøtende tiltak for å unngå eller redusere negative effekter på miljø og samfunn samt muligheter for å forsterke de positive samfunnsvirkningene av en utbygging.

Konsekvensutredningsprosessen er en åpen prosess som skal sikre at aktører som har syn på utbyggingen får tilstrekkelig informasjon om prosjektet og får mulighet til å uttrykke sin mening, bl.a. om eventuelle andre konsekvenser og mulige alternativer enn de utbygger legger til grunn, herunder alternative tiltak for å avbøte negative virkninger og forsterke positive virkninger.

Konsekvensutredningsprosessen er således en integrert del av planprosessen, og skal belyse spørsmål som er relevante både for de interne beslutningsprosessene hos tiltakshaverne og den eksterne beslutningsprosessen.

Formålet med forslag til program for konsekvensutredning er å gi myndighetene og andre høringsinstanser informasjon og varsel om hva som er planlagt utbygd, hvor og hvordan. Gjennom uttalelser til programmet har høringsinstansene mulighet til å kunne påvirke hva som blir krevd utredet i konsekvensutredningen, og dermed også hva som skal ligge til grunn for de beslutninger som tas.

Tidsplan for utbyggingen og konsekvensutredningsprosessen

Tabell 1 Milepæler i prosjektplanen (grått) og konsekvensutredningsprosessen og myndighetsgodkjenning(hvitt)

Forslag til utredningsprogram sendes på høring	3.kv. 2016
DG2- Foreløpig beslutning om gjennomføring	I løpet av 2016
Utredningsprogram fastsettes av OED	4. kv. 2016
DG-3- Beslutning om gjennomføring/ PUD sendes til myndighetene	I løpet av 2017
Storingsbehandling og godkjenning av PUD	Vårsesjon 2018
Marine operasjoner	2&3 kv. i perioden 2019 - 2022
Boreoperasjoner (helårlig)	3kv. 2019- 3.kv2024
Produksjonsoppstart	I løpet av 2022

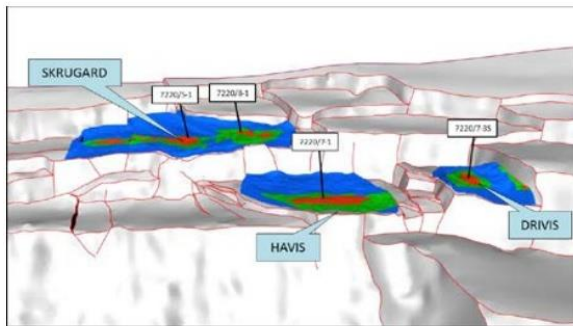
Lisenshistorikk og petroleumsressurser

PL532 ble tildelt i mai 2009 som en del av den 20. konsesjonsrunden. PL532 omfatter blokkene 7219/9, 7220/4,5,7 og 8. I april 2011 påviste rettighetshaverne i produksjonslisensen olje i Skrugardstrukturen. I januar 2012 ble det påvist olje i den nærliggende Havis-strukturen i den samme lisensen. I april 2012 bekreftet en avgrensingsbrønn antatt oljepotensiale i Skrugard-strukturen. I april 2014 ble det påvist olje i Drivis reservoaret.

I perioden 2013 til 2014 er det gjennomført flere leteboringer i nærområdet rundt feltet, jf. Figur 5; Nunatak, Kramsnø, Skavl, IskrySTALL, Drivis og Isfjell. Alle disse ligger i PL532 unntatt IskrySTALL som ligger i PL 608 og isfjell som ligger i PL 714. PL 608 og PL 714 har samme eierstruktur som PL532.

Skrugard, Havis og Drivisreservoarene

Oljereservoarene Skrugard, Havis og Drivis er av Jura alder. Produksjonsegenskapene i alle tre reservoarene er meget gode.

Figur 6 Skrugard, Havis og Drivis Reservoaret. Olje i grønt og gasskappe i rødt.

Produksjonsinnretningen

Produksjonsskipet er omtrentlig 300 meter langt og 50 meter bredt, og har en dreieskive (turret) med diameter 30 meter for å kunne dreie fritt rundt sin akse og legge seg med baugen opp mot været.

Produksjonsenheten vil ha utstyr for separasjon av olje, gass og produsert vann, og full prosessering, lagring og eksport av stabilisert olje. Designkapasiteten vil være på 30.000 Sm³ olje pr dag. Lagerkapasiteten er på 1,1 millioner fat olje. Kraft- og varmebehovet i driftsperioden (anslått til 30 år) vil dekkes av lav NO_x gassturbiner med varmegjenvinning. Varme som gjenvinnes fra turbinene dekker hele varmebehovet.

Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopterbase

I forbindelse med drift av Johan Castberg feltet vil det etableres en landbasert driftstøtte enhet, samt en forsynings- og helikopterbase. Kriterier som vil legges til grunn for å velge hvor disse funksjonene skal lokaliseres er listet i kapittel 5.10.5.

Landbasert driftsorganisasjon

Driftsorganisasjonen for Johan Castberg vil uavhengig av lokasjon, bli bygget opp i henhold til Statoils standardiserte modell for driftsorganisasjoner, dvs. med støttefunksjoner som driftsledelse, reservoarstyring, boreplanlegging, produksjonsstøtte, vedlikehold og modifikasjoner, logistikk, anskaffelser og HMS.

Forsyningsbase

En forsyningsbase må ha et godt kai anlegg og være lokalisert nært feltet for å redusere seilingstiden. Primærfunksjonen er å lagre utstyr i utbyggingsfasen, og leveranser og utstyr for forsyningstjenester og vedlikeholdstjenester til produksjonsenheten i driftsfasen. Forsyningsbasen må derfor ha egnede lagringsmuligheter for utstyr både inne og ute. Mellomlagring av utstyr i utbyggingsfasen kan

eventuelt skje flere steder, avhengig av leverandørens valg. Forsyningsbasen må ha god driftskompetanse og tilgang til oljeservicebedrifter og leverandører av varer og tjenester, inkludert god tilgang til verkstedkapasitet for mindre reparasjoner og periodisk vedlikehold av produksjonsutstyr.

Helikopterbase

En helikopterbase må være lokalisert til en flyplass nær feltet, for sikker transport av personell og eventuelt også noe utstyr til boreplattformer og skip i utbyggingsfasen samt til produksjonsenheten og eventuelle borerigger i driftsfasen. Topografien mellom basen og feltet spiller også en rolle, fordi man ved enkelte værforhold helst vil unngå å fly over land. Infrastrukturen på helikopterbasen med hensyn til hangar, vedlikeholdspersonell for helikoptre, passasjerterminal mv. spiller videre en rolle for funksjonaliteten, det samme gjør basepersonellets kompetanse, og i tillegg flyplassens størrelse, kapasitet og regularitet.

Kostnadsanslag for investeringer og drift

De totale investeringskostnadene for utbygging av Johan Castberg er estimert til 50-60 mrd kroner. I tillegg kommer kostnader på rundt 10 mrd. kroner til fjerning av installasjoner og stenging av brønner ved produksjonsslutt. Investeringsperioden på Johan Castberg ventes å strekke seg over 10 år i perioden 2016-2025, med oppstart av produksjonen i 4 kv. 2022.

Kostnader til drift av Johan Castberg er i et normalår beregnet til 1.5-2 mrd kroner.

Produksjonsperioden for Johan Castberg er beregnet til vel 30 år i perioden 4. kv. 2022-2053 med mulighet for forlengelse gjennom innfasing av andre strukturer en måtte finne i området.

Kraftforsyningsløsning

Elektrifisering av Johan Castberg er ikke funnet hensiktsmessig. Kraft fra land til Johan Castberg er ikke samfunnsmessig lønnsomt, hverken med Statoil sine tiltakskostnadsestimater eller uavhengige beregninger av tiltakskostnad. Tiltaket vil være svært lite kostnadseffektivt som virkemiddel for å oppfylle Norges klimaforpliktelser. Denne konklusjonen er uavhengig av utbyggingsløsning og teknisk løsning for overføring av energi.

Alternative avbøtende tiltak og begrunnelse for valg med bakgrunn i BAT vil bli dokumentert. En oversikt over allerede gjennomførte BAT vurderinger ved innsendelse av dette KU programmet inkluderer;

- Evaluering av kraft- og varmebehov
- Vurdering av kraftgenerering og kraftforsyning (Drivervalg)
- Valg av kjøle- og varmemedium
- Evaluering av turtallsregulering på pumper
- Fakling og kaldventilering
- Lav-Nox-teknologi på turbiner og generatorer
- Materialvalg og bruk av korrosjonshemmer
- Vurdering av inntak og utslipp av kjølevann

Positive samfunnsmessige virkninger

Utbygging og drift av et stort felt som Johan Castberg vil gi samfunnsmessige virkninger både for det norske samfunnet som helhet, regionalt i Nord-Norge og i de lokalsamfunn der støttefunksjoner til drift av feltet

lokaliseres. Inntektene av utbyggingen av feltet vil bidra til å øke den norske stats inntekter i form av skatter og avgifter. Videre vil verdier skapes i offshore rettet næringsliv med påfølgende sysselsettingseffekter ved at Johan Castberg har behov for vare- og tjenesteleveranser både under utbygging og i driftsfasen.

Følgende tema har så langt vært vurdert, og vil bli oppdatert i det videre arbeidet.

- Samfunnsmessig lønnsomhet for utbygging og drift av Johan Castberg og fordeling på staten og selskapene
- Virkninger for investeringsnivået på norsk kontinentalsokkel
- Vare- og tjenesteleveranser ved utbygging og drift for norsk og regionalt næringsliv
- Sysselsettingseffekter (direkte-, indirekte- og konsumvirkninger) av utbygging og drift nasjonalt og regionalt i Nord-Norge

Virkninger av landbaserte funksjoner for offshore drift av feltet

Landbaserte driftsfunksjonene vil først og fremst medføre positive virkninger i drift, lokalt for vertskommunen(e) og regionalt i Nord Norge og er hensyntatt i de beregnede virkningene som er oppsummert i foregående kapittel. Konsekvensutredningen vil gi en oversikt over lokaliteter som er utredet for disse funksjonen og begrunne stedsvalg ut fra forhåndsdefinerte kriterier.

Valg av lokalitet for alle funksjonene vil være en avveining mellom kriterier innenfor gruppene funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale virkninger.

Kriterier for valg av landbasert driftsstøtte

- Eksisterende infrastruktur som kontorfasiliteter og nærhet til transportinfrastruktur
- Tilgang til fagmiljøer (type og bredde)
- Synergier i forhold til eksisterende aktiviteter
- Rekrutteringsmuligheter både internt i Statoil og eksternt
- Regionale virkninger

Kriterier for forsyningsbasen

- Seilingstid fra base til felt
- Tilgang til eksisterende infrastruktur og kapasitet i forhold til kai og lager
- Tilgang til kompetanse for basedrift og lokale leverandører, eksempelvis verksteder
- Synergier i forhold til andre brukere av basen som f. eks samseiling
- Regionale virkninger

Kriterier for valg av helikopterbase

- Flytid fra base til felt
- Ny/eksisterende infrastruktur og topografi
- Kapasitet og regularitet i forhold til fly
- Synergier i form av at andre benytter helikopterbasen
- Regionale ringvirkninger

Petroleumsmeldingen

Petroleumsmeldingen legger vekt på at petroleumsnæringen flytter nordover. Følgende punkter referert fra meldingen understreket dette:

- *”Det er et mål for regjeringens petroleumspolitik å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass, som også kan gi grunnlag for lønnsomme regionale ringvirkninger ved å bidra til næringsutvikling og arbeidsplasser”.*
- *”Havområdene utenfor Nord-Norge er de mest interessante i forhold til å gjøre nye store funn”.*
- *”Nordnorsk næringsliv skal ha mulighet til å delta som konkurransedyktige leverandører til aktiviteten”.*
- *”At det skapes ringvirkninger på land når ny aktivitet til havs etableres, er også viktig for støtten til virksomheten i befolkningen”.*
- *”Når et felt skal utbygges, og etter hvert kommer i drift, er det viktig at det legges til rette for involvering av kompetent næringsliv i regionen”.*

Høringsuttalelse fra Lenvik kommune til PL 532 Johan Castberg

Forslag til program for konsekvensutredning September 2016

Som en del av prosessen mot investeringsbeslutning for Johan Castberg skal det gjennomføres en konsekvensutredning, som Lenvik kommune har fått programmet til på høring. Fra Lenvik kommune forventes det at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

- Lenvik kommune forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.
- Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satset på å komme i posisjon for øke leveransene fra regionen til Statoil. Lenvik kommune forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet.
- For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen, forventer Lenvik kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. Tilsvarende må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.
- Oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land så lenge logistikk-løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter «Goliat-modellen». De tre nordlige fylkene må ha en helhetlig kystberedskap som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.
- Et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen, inkludert infrastruktur for oljetransport, skapes ved at Statoil jobber for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i olje-omlastningsterminal på Veidnes senest samtidig med investerings-beslutningen for Johan Castberg-prosjektet.
- Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.
- Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontrakts-regimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- OG driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.
- Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Statoil

Vår ref. (oppgi ved henvendelse)
15/3338-51/REDV

Deres ref.

Narvik, 31.10.2016

Høringsuttalelse fra Narvik kommune til PL532 Johan Castberg. Forslag til program for konsekvensutredning.

Som en del av prosessen mot investeringsbeslutning for Johan Castberg skal det gjennomføres en konsekvensutredning, som Narvik kommune har fått programmet til på høring. Fra Narvik kommune forventes det at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

- Narvik kommune forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.
- Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satset på å komme i posisjon for øke leveransene fra regionen til Statoil. Narvik kommune forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet.
- For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen, forventer Narvik kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. Tilsvarende må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.
- Oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land så lenge logistikk-løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter «Goliat-modellen». De tre nordlige fylkene må ha en helhetlig kystberedskap som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.
- Et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen, inkludert infrastruktur for oljetransport, skapes ved at Statoil jobber for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i olje-omlastningsterminal på Veidnes senest samtidig med investerings-beslutningen for Johan Castberg-prosjektet.
- Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

- Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontrakts-regimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- OG driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.
- Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Med vennlig hilsen

Rune Edvardsen
Ordfører

Dokumentet er godkjent elektronisk i Narvik kommune og har derfor ingen signatur

Kopi til:
Olje- og
energidepartementet

Statoil ASA
NO-4035 STAVANGER
Norge

Deres ref:
AU-PM050-005-00001

Vår ref:
16/889

Saksbeh:
Rakel Hagen Olsen

Arkivkode:
033

Dato:
28.10.2016

Nordkapp kommunes høringsuttalelse til "Forslag til program for konsekvensutredning Johan Castberg"

Innledning

Nordkapp kommune viser til mottatt høring av forslag til plan for konsekvensutredning av Johan Castberg datert 13.09 2016, med høringsfrist 31.10 2016. Nordkapp kommune har i Formannskapet 25.10 2016 behandlet forslag til program for KU for Johan Castberg i sak PS 74/16. På bakgrunn av dette gir Nordkapp kommune følgende innspill.

Statoil har i sitt «Forslag til program for konsekvensutredning Johan Castberg» valgt å gå videre med ett av totalt tre alternative utbyggingsløsninger. Valgte løsning er en skipsformet FPSO med eksport av olje direkte fra feltet til markedet. De to øvrige alternativene har vært:

- i, en skipsformet FPSO med eksport av olje til en landterminal på Veidnes i Nordkapp kommune, for videre transport til markedet
- ii, en flytende produksjonsplattform (SEMI) med eksport av olje i en rørledning til en landterminal på Veidnes, for videre eksport til markedet

Nordkapp kommune finner det kritikkverdig at Statoil Petroleum tilsynelatende allerede har valgt utbyggingsløsning. Da det i tillegg legges opp til at allerede gjennomførte utredninger skal komme til anvendelse uten oppdateringer, innskrenker dette betydelig høringspartenes mulighet til påvirkning i den videre prosessen.

Videre har Nordkapp kommune følgende innspill:

1. Veidnes

I Statoils foreliggende forslag i punkt 2.9 er oljeomlastningsterminal på Veidnes skilt ut som et uavhengig felles prosjekt. Prosjektet er basert på et initiativ fra Statoils side, og i 2015 ble BSOI (Barents Sea Oil Infrastructure) opprettet. Dette er et samarbeid mellom Lundin, ENI, Statoil og OMV, som alle har lisenser med drivverdige funn i Barentshavet. Et eventuelt vedtak vil

foreligge i 2019 og driftsstart er estimert til 2022. Slik sett følger forløpet Statoils forslag til utbyggingsløsning med FPSO med driftsstart i 2022.

Nordkapp kommune aksepterer ikke at terminalen er skilt ut av den videre utredningsprosessen. Det er betenkelig at Statoil sier at de har som mål å skape varige verdier og implementere tiltak som kan forsterke positive ringvirkninger av utbyggingen, mens det ikke foreligger noen form for forpliktelser i forhold til en videre prosess med utredning av terminalløsning på Veidnes.

Til tross for at det ikke foreligger investeringsbeslutning, må likevel terminalkonseptet på Veidnes utredes. Dette for sikre at terminalløsningen ikke løsrives fra den videre prosessen med konsekvensutredninger. Utredningen vil gjøre videre utbygging av de øvrige funn i Barentshavet mer fleksibel, og skape synergieffekter av feltene Goliat, Alta/Gotha, Wisting, Johan Castberg og eventuelt andre felt som det oppdages drivverdige petroleumsressurser på.

Nordkapp kommune krever at utredning av terminalløsning inngår i konsekvensutredningen. I tillegg etterlyser Nordkapp kommune forpliktelser og myndighetsforankring av BSOI. Slike forpliktelser og forankring skal sikre nasjonale interesser samt bidra til en felles infrastruktur i Barentshavet.

Da utbyggingsløsningen tyder på å være begrunnet hovedsakelig ut i fra økonomiske hensyn bør utredningen inkludere en analyse av hvordan total døgnproduksjon og potensiell nedetid vil innvirke på kostnader for drift sett i sammenligning med å ha ilandføring til Veidnes. Slik nedetid har også et miljørisikoaspekt i forhold til å ha fulle lager på felt med 1,1 millioner fat olje.

2. Ringvirkninger

Ifølge punkt 1.3.1 er formålet med høring av forslag til program for KU å sikre at en rekke forhold inkludert samfunnsøkonomiske forhold av betydning lokalt, regionalt og nasjonalt blir belyst, inkludert avbøtende tiltak som er med på å forsterke positive samfunnsvirkninger av utbyggingen. Nordkapp tar del i risikoen med en utbygging av Johan Castberg ved å ha flere vernede områder som f.eks. Gjesværstappan, merkevaren Nordkapp som reiselivsdestinasjon samt et økende krav om ren sjømat fra regionen samtidig som det er tydelig at Nordkappsamfunnet ikke vil få like store ringvirkninger av valgte utbyggingsløsning enn ved en terminalløsning på Veidnes.

Figur 4.4 og 5.7 i Agenda Kaupang sin rapport «Samfunnsmessige konsekvenser» viser en urovekkende liten verdiskaping i tiltakssonen, sett opp mot de miljømessige risikoene denne regionen utsettes for. At det aller meste av verdiskapningen og sysselsettingen skal tilkomme utenfor tiltakssonen er uakseptabelt. Punkt 6.4 i Stortingsmelding 10 (2010-2011) «Oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten» er helt tydelig på at det skal tilrettelegges for en bærekraftig bruk av områdene og ressurser som

gagner regionen og samfunnet, at det skal tilrettelegges for samfunnsøkonomisk lønnsomhet som bidrar til regional sysselsetting og verdiskapning, samt at petroleumsvirksomheten skal bidra til å fremme velferd og næringsutvikling til beste for det norske samfunn, samtidig som den samlede virksomheten tar hensyn til miljøet.

Nordkapp kommune krever at det legges til rette for at mindre lokale entreprenører skal kunne konkurrere om leveranser til prosjektet, og henstiller Statoil til å se til f.eks. ENI og Goliat, hvor det ble lagt klare føringer for lokal forankring i form av både arbeidskraft og leveranser.

Nordkapp kommune krever at det skal utredes hvilke ringvirkninger alle konseptalternativer gir, inkludert FPSO med terminal på Veidnes, slik at det kan gjøres en avveining av kost nytte verdi. En slik ringvirkningsanalyse skal belyse alle samfunnsmessige forhold både lokalt, regionalt og nasjonalt både med tanke på verdiskapning og sysselsetting med særlig fokus på tiltakssonen. Sett i et verdiskapingsperspektiv er det viktig at samfunnsmessige ringvirkninger veier opp for risikoen regionen løper.

Nordkapp kommune vil minne om at verdiskapning og aktivitet som allokeres til Nordkapp og Finnmark fortsatt er nasjonal verdiskapning. Eventuelle kostnader forbundet med lokalisering av aktiviteter til Nordkapp tilfaller samfunnet og nasjonen på tross av at utbetalinger skjer til Finnmark.

3. Beredskap og kompetanse

Barentshavet er et verdifullt og sårbart område. Produktiviteten er høy, og det finnes unike bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og pattedyr.

Til tross for en svært liten sannsynlighet for landpåslag av olje ved utslipp fra felt, finnes det en liten mulighet for dette. Forslaget sier ingenting om den økte risikoen fra den økte trafikken i form av tankbåter med råolje langs kysten, som erfaringsmessig viser seg å utgjøre den største risikoen for utslipp og påslag av olje. Nordkapp kommune mener derfor det bør utredes konsekvenser for denne økte trafikken, samt at det utarbeides forslag til å styrke oljevernberedskapen, inkludert de kystnære barrierene 3 og 4.

Det forventes at eksisterende kompetansemiljø i Finnmark nyttes og gis muligheter for videreutvikling. Det innebærer at trening av personell både innenfor oljevern, sjøredning og skipsoperasjoner blir søkt brukt av operatører i Barentshavet. Det søkes et samarbeid om framtidig kompetansebehov, slik at personell og organisasjoner i Finnmark får muligheter til oppdrag.

Nordkapp Maritime fagskole og videregående skole tilbyr utdanningsprogrammer på videregående nivå og maritim utdanning på fagskolenivå. Nordkapp Maritime fagskole har lang erfaring og opparbeidet seg bred faglig kompetanse innen maritim utdanning. Skolen er også godkjent av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Den videregående skolen skal

svare til samfunnets behov for arbeidskraft, og det er derfor viktig at kompetansebehovet kommer tydelig fram i den videre prosessen. Dette vil være med på å styrke utdanningssektoren slik at det er mulig å omstrukturere på studietilbud i forhold til behov. Statoil benytter seg av de allerede opparbeidede miljøer innen utdanning og kursing innen nautikk og oljevern.

Nordkapp kommune forventer at bl.a. behovet for praksisplasser på båter blir ivaretatt av den aktivitet som planlegges i Barentshavet i form av praksisplasser til studentene.

Kompetansen innen oljevernberedskap vil stå sentralt ved en økt aktivitet i Barentshavet. Det faglige miljøet i Nordkapp er ledende på trening under arktiske forhold samt av utstyr som kan detektere olje i mørket, og har mange måneder i året hvor klima og arktiske forhold med mørke og is spiller en stor rolle. Dette trenes mest kostnads og tidseffektivt i simulator. Denne kompetansen og utstyret finnes allerede i Nordkapp.

Nordkapp kommune ber Statoil om å høste erfaringer av ENI Norges arbeid med trening av mannskap innen oljevern, beredskap og skipsoperasjoner.

Verken punkt 4.3 eller 6.13 går nærmere inn på det operative i oljevernberedskapen i forhold til lokalisering, opptrening, bemanning og mannskapsskifte. Nordkapp kommune krever at utbyggingen og petroleumsaktivitet i Barentshavet skal danne grunnlag for kompetansebygging i regionen, og at dette aspektet tas inn i den videre KU-prosessen. I tillegg henviser Nordkapp kommune til punkt 6.5 om miljøovervåkning, hvor vi mener det lokale kompetansemiljøet må tas inn i den videre utredningen.

4. Infrastruktur og areal

Nordkapp kommune har vedtatt kommuneplanens arealplan, og det jobbes med å opprette et bunkersanlegg i Kobbholla. Kommunen er med dette godt i gang med å tilrettelegge for fremtidig petroleumsaktivitet.

Nordkapp kommune støtter for øvrig Finnmark fylkeskommunes innspill på tradisjonell infrastruktur, med hovedvekt at følgende elementer utredes:

- RV 94 – konsekvenser for økt trafikk mellom Skaidi og Hammerfest
- Hammerfest lufthavn – utredning av konsekvenser ved økt helikopter og flytrafikk samt vurderinger i forhold til regularitet og kapasitet
- Utredninger knyttet til flyplassene i Alta og Lakselv ved bruk av større fly
- Konsekvenser for E69 og realisering av Skarvbergtnellen
- Honningsvåg Lufthavn Valan – utrede konsekvenser ved økt trafikk og vurdering av kapasitet

I tillegg mener Nordkapp kommune at økt linjekapasitet fra Skaidi må utredes, for å styrke mulighet for elektrifisering av feltet.

5. Fiskeri og havbruk

I henhold til punkt 5.5 sier Statoil at det foreligger utredninger som tyder på at fiskeriene ikke vil berøres i særlig negativ grad under utbygging og normal drift. Ved eventuelle utslipp derimot, vil fiskeriene kunne lide betydelige tap. Nordkapp kommune mener Statoil har et ansvar å veie opp de negative konsekvensene med positive lokale ringvirkninger, og ber om at den såkalte Goliatmodellen for beredskap utredes, slik som ENI har gjort i forbindelse med utbyggingen av Goliat.

I forbindelse med forbudsområdet på 125 km² for oppankring og fiske med bunnredskaper rundt havbunnsinnretningene på Johan Castberg, som bl.a. er omtalt i Vedlegg A, vurderes det permanent seismisk reservoarovervåkning innenfor området. I forslaget står det at et slikt forbudsområde ikke er vurdert å ha konsekvenser for fiskeriene. Nordkapp kommune mener dette bør utredes nærmere, da seismikk helt klart har innvirkning på fiskens adferdsmønster, bl.a. i økt svømmeaktivitet.

En tredjedel av Norges samlede oppdrettsproduksjon kommer fra Nord-Norge, med 1600 direkte arbeidsplasser i Nord-Norge per 2009. Denne næringen er avhengig av et godt omdømme både nasjonalt og internasjonalt, da det meste av produksjonen eksporteres. Ifølge «Oppdatering av forvaltningsplan for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten» viser det seg at tidligere oljeutslipp viser en redusert omsetning av både direkte og indirekte berørte produkter med tilknytning til området. Dette er arbeidsplasser som kan stå i fare for å forsvinne ved alvorlige uhell enten fra FPSO eller fra tungtrafikk i leden. Nordkapp kommune mener at det i konsekvensutredningen må vurderes hvilke tiltak som kan redusere risiko og tap for denne næringen.

6. Driftsorganisasjon, forsyningsbase og helikopterbase

I Agenda Kaupang sin rapport om samfunnsmessige konsekvenser fremgår det at driftsorganisasjonen vil bli lokalisert i Nord-Norge, men utenfor tiltakssonen, mens forsyningsbase og helikopterbase planlegges lokalisert innenfor tiltakssonen.

De landbaserte enhetene må lokaliseres i Finnmark, fortrinnsvis i Hammerfest, da dette er mest hensiktsmessig i forhold til avstand til feltet. I tillegg er det viktig å bygge på og videreutvikle petroleumsklyngen i Finnmark. Å opprettholde investerings- og aktivitetsnivået i olje- og gass sektoren er en konkret ringvirkning Statoil peker på i forslaget sitt.

Nordkapp kommune krever at Finnmark utredes som potensiell lokasjon for alle de landbaserte enhetene.

7. Klima og miljø

Nordkapp kommune ber om at tema omkring miljø og klima utredes. Klimaendringene har innvirkning på vårt samfunn, likeså miljøpåvirkningen som utbyggingen vil påføre.

Avslutningsvis vil Nordkapp kommune peke på at oljeanalytikere spår en økt pris på brent olje i 2017, og kan nå 100 dollar fatet i løpet av 2018. I og med at oljeprisen og framtidsutsiktene har endret seg radikalt siden forrige runde med utredninger, mener Nordkapp kommune at det bør gjøres en detaljert oppdatering av kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for hva som skal utredes videre.

Med hilsen
Nordkapp kommune

Kristina Hansen, ordfører
sign

Statoil Petroleum AS

Deres ref.:
AU-PM050-005-00001

Vår ref.:
16/6900 /61032/16-U22
&13

Saksbehandler:
Magnus Skjelmo
Kristiansen
Telefon:
77 79 02 62

Dato:
26.10.2016

**OVERSENDELSESBREV - FORSLAG TIL PROGRAM FOR
KONSEKVENSBREVDRETTNING FOR PL532 - JOHAN CASTBERG**

Viser til deres brev datert 13.09.2016 angående forslag til program for konsekvensutredning for PL532 – Johan Castberg.

Under følger innspill fra Tromsø kommune.

Innspillet behandles politisk i Formannskapsmøte 8. november 2016.

Med vennlig hilsen

Britt Elin Steinveg
Administrasjonssjef

Bjarte Kristoffersen
Avdelingsdirektør for
næring, kultur og idrett

Innspill til høring til forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Bakgrunn

Johan Castberg-feltet befinner seg i produksjonslisens PL532, som ble tildelt rettighetshaverne Statoil (50% operatør), Eni Norge (30%) og Petoro (20%) i mai 2009 som del av den 20. konsesjonsrunden. Statoil har på vegne av lisenshaverne sendt forslag til program for konsekvensutredning i forbindelse med utbygging av Johan Castberg på høring.

Programmet inngår sammen med en teknisk utviklingsdel i «Plan for utbygging og drift» (PUD). PUD danner grunnlaget for en stortingsproposisjon som behandles videre av relevante departementer og Stortingets energi- og miljøkomité før sluttbehandling i Stortinget.

Den endelige konsekvensutredningen og PUD vil komme til offentlig ettersyn senere i planprosessen.

Innspill til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Tromsø kommune mener følgende må belyses og tas med i konsekvensutredningen for Johan Castberg:

- Regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomheten utgjør en viktig del av Statoils bærekraftbegrep. Dette må omtales for å gjøre dette tydelig i konsekvensutredningen.
- Tromsø kommune forventer at analysenivået for lokale og regionale ringvirkninger for petroleumsprosjekter i Nord-Norge også synliggjøres på landsdelsnivå. Dette for å tydeliggjøre landsdelens ringvirkninger av prosjektene, og ikke bare enkelte byer og fylker. Dersom det skal gjennomføres lokale analyser, må disse som et minimum gjennomføres for Harstad, Alta, Hammerfest og Tromsø.
- Tromsø kommune mener programmet for konsekvensutredning bør ta opp temaet følgeforskning. Følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært viktige verktøy for operatørselskapene, leverandørbedrifter og myndigheter.
- Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings-, industri-, teknologi og samfunnsutvikling bør være tema i konsekvensutredningen, inkludert potensialet for kompetanseoverføring fra olje- og gassektoren til alternativ energi, havbruk og fiskeri.
- Tromsø kommune har gjennom sin «Petromaritime strategiplan» vedtatt at Tromsø skal ta en hovedrolle innen utviklingen av olje- og gassektoren i nord, utvikle kommunen til et attraktivt og foretrukket etableringssted for større virksomheter, samt videreutvikle Tromsø som kompetanse- og logistikknutepunkt for nordområdene. Tromsø skal være en god vertskommune både for folk og

næringsliv. Kommunen har derfor vedtatt fire strategiske satsningsområder for det petromaritime området:

- Infrastruktur: satsing på utbygging og utvikling av veier, havner og lufthavner.
 - Logistikk: etablering og utvikling av havner og industriområder til effektive logistikkentra – i tillegg til arbeidet med å få etablert en eller flere nye driftsorganisasjoner i Tromsø.
 - Kompetanse: i tillegg til økt satsing på engineering og FoU – der Tromsø har naturlige fortrinn, skal eksisterende kompetansemiljøer videreutvikles, og nye bedrifter, kompetanseinstitusjoner og utdanningstilbud etableres – med ordninger som favner skoleløpet fra barneskole til universitet.
 - Bolyst: Tilrettelegge for utstrakt boligbygging, gode barnehagetilbud, utvikling av den internasjonale skolen, samt utvikling av kommunens kultur og idrettsliv.
- Som del av dette arbeidet har Tromsø kommune og Tromsø Havn etablert Grøtsund industri- og offshorehavn. Havneområdet ligger 170 nautiske mil fra Johan Castberg. Innseilingen er i åpent indre farvann og godt skjernet for vind og har gunstige strømforhold. Området er på totalt 1500 mål og er det største tilgjengelige arealet for industriprosjekter i nord. Første byggetrinn er ferdigstilt og inkluderer kai, Ro-Ro-rampe og et logistikkareal på 90 000 m². Kaia og logistikkarealet er konstruert for tungløftoperasjoner.
 - Tromsø Havn KF kan gjennom sine samarbeidspartnere tilby logistikk- og basetjenester, som igjen vil bidra til økt konkurranse og valgmuligheter for Statoil.
 - Næringsstrukturen i Nord-Norge gjør at det er behov for særlig fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter både i prosjekt- og driftsfase. Dette må gjøres gjennom et fokus på å bryte opp kontraktene i mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter, samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.
 - Næringslivet i Tromsø har gjennom sertifiseringer og lokale, så vel som internasjonale bedriftsnettverk rigget seg for å kunne levere tjenester og service både knyttet til utbygging, basedrift, helikopterbase og driftsorganisasjon. Gjennom nettverket Energiklyngen Nord, er det etablert en leverandørgruppe som kan levere tjenester innenfor alle nødvendige segment av oppdrag. Eksempler på kompetanse er bygging av subsea rørsystem, spools og lignende utstyr, bygging av subsea templates, plems, plets, manifolds og andre subsea-strukturer, samt bygging av konstruksjoner i stål og andre relevante materialer. Videre kan vi tilby tjenester innen spesialløft, rigging, krantjenester, spesialtransport med mer.
 - Tromsø kommune mener Statoil som operatør bør videreføre kontraktstrategien for V&M-kontrakt (vedlikehold og modifikasjon) for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg.

- For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen forventer Tromsø kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg bidrar til å styrke petromiljøer i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljøer med kompetanse og kapasitet.
- Tromsø har internasjonalt ledende forskningsmiljøer innen teknologi, klima, miljø, overvåkning og bærekraftig bruk av arktiske ressurser. Kunnskapsmiljøene vil spille en viktig rolle i den videre utviklingen i Arktis. Tromsø har en unik kombinasjon av fysisk og intellektuell infrastruktur, som gjør at byen er et svært godt utgangspunkt for samarbeid mellom næringsliv, forskning- og utdanningsmiljø og det offentlige for å forsterke innovasjonsevnen og konkurransekraft i nord.
- Oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land, samtidig som logistikk-løsningen til feltet er oljetankere. Tromsø kommune mener Statoil må medvirke til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat-modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å sikre en helhetlig beredskap langs hele kysten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres i konsekvensutredningen.
- Stortinget bør ikke kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Dette fordi kostnader ved elektrifisering, inklusiv teknologiske utfordringer, representerer en risiko for prosjektets gjennomførbarhet. Det må heller fokuseres på at Olje- og energidepartementet følger opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.
- Statoil må fortsette å være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje- og gassindustrien.
- Tromsø kommune har forståelse for at valg av lokalisering av landbasert driftsstøtte, forsyningsbase og helikopterbase vil påvirkes av funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale ringvirkninger knyttet til de enkelte funksjonene.
- Vi antar at i tillegg til å beregne kostnader og tid i forhold til avstanden mellom base og felt, også vurderer kostnader og tid i forhold til logistikken fram og tilbake til de ulike basene. Ved å plassere basene med hensyn på hele logistikkjeden, vil dette kunne gi positive miljøbesparelser for logistikk og transport.
- Tromsø kommune forventer at det gjøres en helhetlig vurdering og avveining av kriteriene knyttet til plassering av landbasert driftsstøtte, forsyningsbase og helikopterbase. Kommunen bistår gjerne med informasjon og annen praktisk tilrettelegging i forbindelse med vurdering av Tromsøregionen som lokasjon for landbasert driftsstøtte, forsyningsbase og helikopterbase. Vi vil i denne sammenheng peke på at vi leverer på de skisserte kriteriene, blant annet i form av:
 - Tilgang til internasjonalt anerkjente fagmiljø som UiT – Norges Arktiske Universitet, Universitetssykehuset Nord-Norge, KSAT, Nasjonalt senter for telemedisin, Framsenteret med flere.
 - Eksisterende infrastruktur med blant annet Grøtsund industri- og offshorehavn med kaikapasitet og næringsarealer, høy byggetakt og ledig kontorkapasitet, nærhet til flyplass og skipsleden.

- Lokale leverandører med nødvendige sertifiseringer som kan delta i alle faser av arbeidet.
- Sentrumsnær flyplass med høy grad av regularitet. Tromsø Lufthavn Langnes er et knutepunkt for flytrafikken i landsdelen med 15 daglige avganger til Oslo.
- Stor grad av bolyst og en internasjonal by.

Nærings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner

Alta Næringsforening
Arena Arktisk vedlikehold
Energiklyngen Nord
Fiskebåt
Harstadregionens næringsforening
Industri Energi
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Nordkapp regionens næringshage
Nordkappregionen Havn IKS
Norges Fiskarlag
Norges Rederiforbund
Olje- og gassklynge Helgeland
Petro Arctic
Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS)

Høringsuttalelse – konsekvensutredning Johan Castberg utbyggingen. Produksjons lisens PL532.

Viser til brev fra Statoil 13.09. 2016 deres referanse AU-PM050-005-00001 der forslag til program for konsekvensutredning sendes ut på høring. Høringsfrist er satt til 31 okt. 2016.

Programmet for konsekvensutredning beskriver ressursene på Johan Castberg, videre beskrives tidligere utredninger knyttet til boring og brønn, produksjonsinnretningen og undervannsanlegg. Det er også gjort gode utredninger knyttet til miljø- og samfunnsmessige forhold, samt risiko og konsekvenser for miljø og samfunn. Likeså er fiskeri, oljevernberedskap, kraftforsyning, luftforurensning og driftsorganisasjon belyst i forslag til PUD.

PUD danner grunnlaget for en stortingsproposisjon som behandles videre av relevante departementer og Stortingets energi- og miljøkomite før sluttbehandling i Stortinget.

Alta Næringsforening ber Statoil å ta inn følgende vilkår i konsekvensutredningen av Johan Castberg Feltet:

Det må være et krav at Plan for utbygging og drift (PUD) for Johan Castberg-feltet må inneholde en avklaring av valgt transportløsning. I dette ligger det også at planen om ilandføring av oljen, samt terminalutbygging på Veidnes i Nordkapp kommune må utredes versus en FPSO løsning. (Floating Production Storage and Offloading - FSPO. Produksjonsinnretningen valgt for Johan Castberg.)

Det må også utredes en fellesløsning for oljetransportene mellom feltene i Barentshavet og terminalen på Veidnes. Dersom en slik løsning vurderes som hensiktsmessig må den påbegynnes nå i og med at Johan Castberg er første felt. Alta Næringsforening mener det er viktig at Statoil som operatør på Johan Castberg utreder alle mulige løsninger som kan gi ilandføring av oljen til en terminal på Veidnes.

Alta Næringsforening mener også at konsepter som innebærer skytteltanktransport til terminalen på Veidnes utredes nærmere med tanke på å skape faste norske arbeidsplasser på skytteltanker som transporterer olje til terminalen på Veidnes. Statoil må også utrede en uavhengig fellesløsning for leveranse av terminal- og skytteltankerdrift. Dette har et stort verdiskapingspotensial på land i Finnmark og det vil skape et betydelig antall direkte arbeidsplasser og et stort behov for maritime lærlinger i Finnmark som konsekvens.

Dette samt utredning av Johan Castberg som feltcenter må berøres av den kommende konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen må vurdere Alta som logistikk knutepunkt både hva gjelder havn, flyplass og helikopterbase. Dette gjelder både for varer og personell. Alta lufthavn har tilnærmevis 100 % regularitet og ferdig helikopterbase klar til bruk.

Det må fremkomme en tydelig konkretisering av hvilke funksjoner og bemanning i en driftsorganisasjon som kan legges til Finnmark. I en slik vurdering må også Alta inngå.

Også bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen må vurderes særlig i forhold til ilandføring med Shutteltankere. I denne sammenhengen også iverksette utplassering av oljeutstyr, beredskapsbåter og annet relevant utstyr og infrastruktur på strategiske steder, slik at miljøet på Finnmarkskysten til enhver tid blir ivaretatt.

KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger, videre må rammene for forskningen defineres i konsekvensutredningsprogrammet. Det er av stor betydning at Nord Norske forskningsmiljø involveres i følgeforskningen som følger av utbygginger i Barentshavet.

Både utslipp av CO₂ gasser og merkbare klimaendringer må være en del av forskningen i årene som kommer. Det bør gjøres nøye vurderinger og forskning mht. klimaavtalen i Paris og Norske forpliktelser til utslippskutt. Hva som heller ikke bør underkommuniseres i miljøforskningen er samarbeid med Russland. Konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr må være en del av forslag til konsekvensutredning. På den måten vil en sikre at det totale økosystemet i Barentshavet blir ivaretatt på en bærekraftig måte.

Et annet viktig poeng i en konsekvensutredning er oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene, samtidig som det sørges for tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.

Hva gjelder tradisjonell infrastruktur i forslag til konsekvensutredning for Johan Castberg er det viktig å medta E 69 og Skarvberg tunnelen.

Etablere faste avtaler med virksomheter etablert i Finnmark som leverer totalkonsept innen oljevern for alle maritime operasjoner. Avtalen må gjelde for hele Johan Castbergs feltets levetid.

Statoil må etablere en god læringspolicy for Johan Castberg feltet. Alta vil kunne bidra med en betydelig andel kompetent ungdom til lærlingeplasser.

For Alta Næringsforening

Kjetil Kristensen

Direktør

From: Kjartan Mikalsen [mailto:kjartan@probarents.no]

Sent: 30. oktober 2016 14:33

To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>

Cc: postmottak@oed.dep.no

Subject: Arena Arktisk Vedlikehold: Høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Vedr. høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg. Arena Arktisk Vedlikehold mener at angitt forslag til program for KU i stor grad dekker de temaene som bør utredes. Samtidig er det ønskelig for leverandørindustrien å kommentere momenter som kan tas med i det videre arbeid med PUDen.

Først og fremst er det svært viktig at Statoil og myndighetene ikke vurderer Castberg-utbyggingen som en isolert enkeltutbygging i Barentshavet. Castberg er det tredje av mange utviklingssteg for en robust industriutvikling i Barentshavet Sørvest. Disse utviklingsstegene består for øyeblikket av eksisterende aktivitet knyttet til Hammerfest LNG og Goliat, samt fremtidige utbygging og drift av J. Castberg, Alta/Gotha og Wisting. En samordnet og helhetlig planlegging av disse utviklingsstegene vil kunne gi betydelige synergier innenfor områder som leverandørutvikling, industriinfrastruktur, forsyning, service - samt offentlig infrastruktur og tjenester. Dersom Statoil ved Castberg tar valg som bryter med de eksisterende utbyggingene (Hammerfest LNG og Goliat) vil dette få stor betydning for de neste planlagte stegene, og det vil kunne redusere mulighetene for en videre oppbyggingen av en konkurransekraftige og robust leverandørindustri nært Barentshavet.

I planlegging av forsyningsbase, helikopterbase og driftsorganisasjon er det spesielt viktig at Castberg følger opp de tidligere utviklingsstegene. Det er helt sentralt at baseplanleggingen legger til rette for å hente synergier i samspillet med Goliat og Hammerfest LNG. Når det gjelder driftsutformingen er det viktig at valgene sikrer en nærhet mellom sentrale elementer i en driftsorganisasjon og den leverandørindustrien som har bygd seg opp for leveranser til Barentshavet. Dette både for å gi best mulig samhandling og effektiv drift, samt gi et oppdragsgrunnlag som kan robustgjøre leverandørindustrien. Det vil gi Statoil tilgang til stadig sterkere og mer konkurransedyktige leverandører nær operasjonene.

I tillegg til dette håper Arena Arktisk Vedlikehold at Statoil vil ta med seg følgende i det videre arbeidet:

1. Med de planlagte utbyggingstegene frem mot 2025 oppfattes det som hensiktsmessig å etablere subseainfrastruktur og -kompetanse i tilknytning til Barentshavet. Gjerne i samarbeid med eksisterende og kommende operatører.
2. Statoil bør benytte tiden frem til produksjonsoppstart av Castberg til å utdanne regionale og lokale bedrifter i offshorearbeid. Dette vil være med å redusere de langsiktige mobiliseringskostnadene for selskapet, og vil være med å redusere responstiden i fremtidig drift. Et slikt arbeid er et felles ansvar mellom leverandørindustrien og operatørselskapene og kan eksempelvis tilrettelegges gjennom kontraktsstrategien til selskapet.
3. Statoil bør i tiden frem til produksjonsoppstart også fokusere på å utvikle regionale/lokale lærlinger til offshorearbeid. Dette vil være med å sikre Statoil lokalt og regionalt personell, men kan også fungere som en rekrutteringsarena for regionale leverandører, og dermed bistå til å sikre leveranser som beskrevet i punkt 2.

4. Generelt bør Statoil planlegge kompetansehevende tiltak for å sikre en regionale/lokal leverandørindustri som er best mulig egnet til å ivareta drift av Castberg FPSO.

Arena Arktisk Vedlikehold vil avslutningsvis påpeke at det er viktig at Statoil i det videre arbeidet fortsatt fokuserer på hvordan selskapet kan maksimere lokale og regionale ringvirkninger utover det som er beskrevet i KU-dokumentet. Dette bør både skje i prosjektfasen og i driftsfasen.

Mvh

Kjartan Mikalsen

Forretningsutvikler/Klyngefasilitator

PRO BARENTS AS/ARENA ARKTISK VEDLIKEHOLD

Mob.: +47 415 21 661

Se vår nye industrifilm 2015 [her!](#)

From: Oddmund Åsen [mailto:oddmund@kupa.no]

Sent: 14. november 2016 09:55

To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>

Subject: SV: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Energiklyngen Nord har ikke sendt en egen uttalelse knyttet til Johan Castberg høringen.

Vi har imidlertid gitt innspill til uttalelsene fra Tromsø kommune og vi gir vår tilslutning til denne.

På vegne av Energiklyngen Nord

MED VENNLIG HILSEN

ODDMUND ÅSEN

SENIORRÅDGIVER

906 72 757

940 39 961

ODDDMUND@KUPA.NO

WWW.KUPA.NO

HØ

2. november 2016

Statoil

JOHAN CASTBERG-FORSLAG TIL KONSEKVENsutREDNING-HØRINGSUTTALE

Posisjon

Johan Castberg feltet ligger i sørvestre del av Barentshavet. Havdypet i området varierer mellom 360 til 405 meter. Feltet er lokalisert omtrent på 72°N og 20°Ø, omlag 240 km nord vest fra Hammerfest. Johan Castberg feltet ligger nord for Tromsøflaket og Eggakanten. Videre ligger Johan Castberg omtrentlig 200 km sør for Bjørnøya og naturreservatet rundt øya, og den maksimale utstrekning av iskanten.

Forbudsområde for oppankring og fiske med bunnredskap - Utstyr for reservoarovervåking

Det er søkt om å etablere et forbudsområde på omtrentlig 125 km² for oppankring og fiske med bunnredskaper rundt havbunnsinnretningene på Johan Castberg feltet. Innenfor området vurderes installert et nett av sensorer for permanent seismisk reservoarovervåking (PRM) for optimal drift og reservoarutnyttelse. Et forbudsområde er vurdert å ikke ha konsekvenser for fiskeriene eller annen ferdsel. Det er ikke, og det forventes ikke å bli fiske med bunnredskap som trål, snurrevad og ringnot i det omsøkte området.

Forholdet til forvaltningsplanen

Stortingsmelding Nr. 10 (2010-2011) Oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten» (heretter omtalt som forvaltningsplanen) har en helhetlig og økosystembasert tilnærming til forvaltningen av havet. Det vises også til Stortingsmelding 20, 2015- (2014-2015). «Oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten med oppdatert beregning av iskanten».

Forvaltningsplanen gir en oversikt over øko-systemene og naturmangfoldet i Barentshavet og Lofoten og gir en helhetlig vurdering av miljøtilstanden i området. Johan Castberg-feltet ligger innenfor det området som er omfattet av forvaltningsplanen. Resultatene som er referert i forvaltningsplanen har således vært et sentralt referansearbeid for de studiene som allerede er gjennomført, og som vil gjennomføres som del av konsekvensutredningen for Johan Castberg.

Forslag til utredningsprogram sendes på høring	3.kv. 2016
Utredningsprogram fastsettes av OED i	4.kv. 2016
DG-3- Beslutning om gjennomføring/ PUD sendes til myndighetene	I løpet av 2017
Stortingsbehandling og godkjenning av PUD	Vårsesjon 2018
Marine operasjoner	2. og 3. kv. 2019 – 2022

Boreoperasjoner (helårlig)

3.kv. 2019 – 3. kv. 2024

Produksjonsoppstart

I løpet av 2022

Boring og brønn

Borekaks fra seksjoner boret med oljebasert borevæske vil bli transportert til land for godkjent deponering. Borekaks fra seksjoner boret med vannbasert borevæske vil deponeres lokalt på sjøbunnen. Boringen vil gjennomføres over ca 5 år i perioden 2019-2024, og det skal bores 18 produksjonsbrønner. Antall døgn med boreoperasjoner er beregnet til omlag 1.800 dager.

Kommentarer

Representanter fra trålerflåten bekrefter at Johan Castberg feltet ligger i et område hvor det ikke har foregått tråling på 15-20 år. Før denne tid var det bare helt sporadiske tråltrekk i forbindelse med at en tråler var i transitt til /fra trålfeltene lenger ute. Feltutbyggingen ligger i et område som regnes som ikke viktig for fiskeriaktivitet.

Representanter lineflåten bekrefter det samme, at det er svært begrenset linefiske som foregår på Johan Castberg feltet.

Begge to flåtegruppene ga klare tilbakemeldinger at det ikke vil være noe problem for fiskeflåten at det blir etablert et område med «forbud mot oppankring og fiske med bunnredskaper som trål, snurrevad og ringnot» på Johan Castberg feltet. De ønsket imidlertid å presisere at dette gjelder bare dette feltet (området) på Johan Castberg, og at dette ikke må skape noen presedens for andre fremtidige utbygginger.

Det er også et klart ønske at en reduserer steindumping til et minimum. Dette gjelder både på feltutbyggingen og langs eksportørledningen. Erfaringer fra trålerflåten er at slike «steinhauger» tiltrekker seg fisk, og det er ikke bare positive erfaringer med å tråle over slike hauger.

Når det gjelder eksportørledningen til lands vil Fiskebåt presisere at i de områdene det foregår tråling (fra 4 – 25 nautiske mil av kysten), er det ønskelig at en får lagt rørledningen mest mulig på tvers av den mest brukte trålrutningen. Beste tidspunkt for rørlegging i området fra kysten og ut til 25 nautiske mil vil være perioden juni, juli og august i forhold til fiskeriaktiviteten.

Når det gjelder de mest kystnære områdene, vil Fiskebåt anbefale å ta et møte med de lokale fiskarlag og deler av den trålflåten som har lov til å benytte de områdene nærmest land.

Vennlig hilsen

FISKEBÅT

Harald Østensjø

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

Kopi til: Miljødirektoratet
Olje- og energidepartementet
Nærings-og fiskeridepartementet
Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet
Oljedirektoratet
Norges Fiskarlag

Høringsuttalelse fra Harstadregionens næringsforening til «PL 532 Johan Castberg. Forslag til program for konsekvensutredning, September 2016»

Statoil ser, etter flere års utsettelse, ut til å komme i mål med en investeringsbeslutning for Johan Castberg i 2017. Som en del av denne prosessen skal det gjennomføres en konsekvensutredning som Harstad kommune har fått programmet til på høring. Fra Harstad kommune forventes det at Statoil benytter prosjektet til å sementere sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten blant annet ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

- Harstad kommune har gjennom sin petroleumsstrategi etablert som hovedmål at selskaper innen petroleumsvirksomheten og deres ansatte skal oppleve byen som Nord-Norges mest attraktive sted å etablere og drive petroleumsaktivitet. Kommunen er meget bevisst sin rolle som tilrettelegger og har daglig fokus på denne oppgaven.
- Harstadregionens næringsforening forventer at Statoil fortsatt vil ha et landsdelsperspektiv og ikke et by- eller fylkesperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel. Harstad kommune forventer derfor at analysenivået for regionale ringvirkninger for petroleumsprosjekter i Nord-Norge må være landsdelen og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer. Dette for å synliggjøre tydelig hele landsdelens ringvirkninger av prosjektene og ikke bare enkelte byer og fylker. Dersom det skal gjennomføres lokale analyser må disse også gjennomføres for Harstad.
- Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket denne tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. Harstadregionens næringsliv har tatt på alvor at disse organisatoriske beslutningene er gjennomført og har satset på å komme i posisjon for øke leveransene fra regionen til Statoil. Harstadregionens næringsforening forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at ikke næringslivets satsinger på å komme i posisjon som leverandører ikke blir bortkastet.
- Viktigste årsak til etableringen av Drift Nord og satsingen på et nytt bygg i Harstad var at Johan Castberg driftsorganisasjon skulle til Harstad. Dersom ikke det gjennomføres vil dette medføre en forringelse av det faglige miljøet som ikke kan aksepteres.
- Statoil har i dag ikke et stort nok miljø i Harstad. Det er blant annet for få ansatte til at kontorstedet klarer å selvrekruttere ledere. Det er kun ved at kontoret vokser at en får den nødvendige kompetansehevingen som skal til for å sikre gode ringvirkninger i hele landsdelen og med dette sikre regjeringens intensjon om å skape ringvirkninger i Nord-Norge.
- For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen forventer Harstadregionens næringsforening at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljø med kompetanse og kapasitet. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. I tillegg må tilsvarende helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

- At oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land og at logistikk-løsningen til feltet er oljetankere, må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres i Konsekvensutredningen.
- For å få et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen med tilhørende infrastruktur for oljetransport må Statoil jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig og senest samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet.
- Stortinget må ikke kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Det må heller fokuseres på at Olje- og energidepartementet følger opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.
- Harstadregionens næringsforening mener at Statoil som operatør skal videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og legge denne til Harstad. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører til kontrakten fra hele Nord-Norge i konsekvensutredningen. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må også sysselsettingseffektene V&M kontrakter med underleveranser synliggjøres i analysen av de regionale ringvirkningene. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.
- På grunn av næringsstrukturen i Nord-Norge vil det fortsatt være behov for fokus på å videreutvikle kontrakts regimer i Statoil med fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i både prosjekt- og driftsfasen. Dette må gjøres gjennom fortsatt fokus på å bryte opp kontraktene i mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.
- Statoil skal fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.
- Statoils kriterier for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er:
 1. Eksisterende infrastruktur som kontorfasiliteter og nærhet til transportinfrastruktur
 2. Tilgang til fagmiljøer (type og bredde)
 3. Synergier i forhold til eksisterende aktiviteter
 4. Rekrutteringsmuligheter både internt i Statoil og eksternt
 5. Regionale virkninger
 Dersom Statoil legger disse kriterier til grunn for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er det ingen andre lokasjoner som er i nærheten av å fylle disse kravene på samme måte som Harstad.
- Valg av landbasert driftstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase for Johan Castberg er en prosess som nå har pågått i snart 4 år. Dette er mer enn tilstrekkelig tid for å vurdere disse forholdene, og Harstadregionens næringsforening forventer at beslutningen gjennomføres og offentliggjøres snarest og senest innen utgangen av 2016.

Analyse

Bærekraftbegrepet i Statoil

Under punkt 1.3.3 defineres Statoils krav til sikkerhet, helse og bærekraft. En viktig del av Statoils bærekraftbegrep er de regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet. Dette må omtales for å gjøre dette tydelig.

Oljeomlastningsterminal

Rettighetshaverne går inn for en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lasting på feltet for utskiping av oljen i tankskip direkte til markedet.

En alternativ oljeeksportrute ut av Barentshavet som inkluderer en felles oljeomlastningsterminal på Veidnes, utredes som et separat prosjekt av Statoil, Eni, Lundin og OMW som operatører av feltene Johan Castberg, Goliat, Alta/Gohta og Wisting.

All petroleum som produseres må ha en logistikkinfrastruktur fra produksjonsstedet til markedet. For flytende produkter som olje er dette i Barentshavets tilfelle skip.

Diskusjonen som har pågått rundt oljeomlastningsterminal har fra et logistisk ståsted handlet om at en enten kan seile bøyelastere fra felt til marked, eller om en ønsker å seile bøyelastere til en oljeomlastningsterminal for omlasting til konvensjonelle tankskip.

Konvensjonelle tankskip er billigere i drift enn de bøyelastskipene med isklasse som blir benyttet i Barentshavet. Når mengden olje blir stor nok vil det derfor lønne seg økonomisk å bygge oljeomlastningsterminalen.

Johan Castberg-prosjektet har kommet til at det ikke er nok olje i lisensen til å økonomisk regne hjem en oljeomlastningsterminal. At selskapet tidligere trodde det var nok ressurser i feltet til å bære en oljeomlastningsterminal og kommuniserte dette i det offentlige rom har medført store forventninger til at den blir bygget. Spesielt gjelder dette i Nordkapp kommune hvor Statoil har signalisert at terminalen skulle bli bygget.

Oljeomlastningsterminalen er blitt, som nevnt over, løftet ut som et eget prosjekt. For å få et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen med tilhørende infrastruktur for oljetransport bør **Statoil jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig og samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet.**

Kraftforsyningsløsning

CO₂-avgiften er - sammen med kvotesystemet - ett av de viktigste virkemidlene i klimapolitikken i Norge. I dag er over 80 prosent av Norges samlede klimagassutslipp omfattet av CO₂-avgift eller det europeiske kvotesystemet.

Avgiftene på CO₂ varierer fra ca. 25 kr per tonn CO₂-ekvivalenter (naturgass som brukes av kvotepliktig industri) til over 410 kr per tonn CO₂-ekvivalenter (naturgass som brukes på sokkelen).

CO2 avgiften på sokkelen er den høyeste i Norge og den ble hevet sist i 2013 med 200 kroner pr tonn CO2. Denne hevingen kom for å ytterligere skjerpe kravene til operatørselskapene på norsk sokkel i forhold til utslipp av CO2.

Avgiften på 410 kroner pr tonn CO2 medfører at operatørselskap på sokkelen vil innføre tiltak mot utslipp av CO2 opp til der hvor disse tiltakene koster mer enn 410 kroner pr tonn. Over dette vil de vurdere om det skal iverksettes tiltak for rensing eller at de skal betale CO2 avgift. Siden dette nivået er satt av Stortinget må dette sees på som det kostnadsnivå en politisk mener det er fornuftig å sette inn rensiltak i stedet for å betale avgift. Dette forholder industrien seg til og agerer der etter.

Tiltakskostnaden for elektrifisering av Johan Castberg er beregnet av Pöyry Management Consulting å være mellom 3900 og 5300 kroner pr tonn CO2.

Dersom Johan Castberg skal elektrifiseres med kraft fra land vil dette dermed ligge minimum ca. 10 ganger dagens CO2 avgift i tiltakskostnad. Det betyr at tiltakskosten over ti ganger høyere enn det nivået Stortinget selv har sagt at er et fornuftig nivå for å innføre rensiltak.

Kraftsituasjonen i Finnmark er i dag sårbar og vil være det frem til den nye infrastrukturen for kraft er på plass. Den er så sårbar at Hammerfest LNG sitt gasskraftverk i dag fungerer som reservestrømaggregat for regionen.

I tillegg til Johan Castberg er det svært sannsynlig at det i løpet av de kommende år kommer flere offshoreutbygginger i Barentshavet. De mest sannsynlige er Alta/Gohta funnene til Lundin samt Wisting/Hansen funnene til OMV. Den nye kraftinfrastrukturen til Finnmark vil sannsynligvis ikke ha kapasitet til å sikre elektrifisering med kraft fra land til disse mulige feltutbyggingene.

For å sikre lavest mulig CO2 utslipp fra Johan Castberg lister Statoil følgende tiltak som de ønsker å fokusere på videre i prosjektet:

Miljø- eller samfunnsaspekt	Tiltak
Energiforbruk, utslipp av klimagasser og sot	Energieffektivisering Høy grad av varmeintegrering i prosessen, WHRU Drivervalg Turtallsregulering på pumper Fakkelgassgjenvinning VOC gjenvinning på FPSO og NMVOC gjenvinning på lasteskip
Utslipp til luft regionale – og lokale effekter	Lav-Nox turbiner

På bakgrunn av ovenstående diskusjon må ikke Stortinget kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Det må heller fokuseres på å følge opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.

Oljevernberedskap

Statoil mener at det liten grad av sannsynlighet for at det ved et oljeutslipp på Johan Castberg vil komme olje inn i strandsonen på fastlandet eller på øyene i Barentshavet.

Olje fra Johan Castberg vil bli transportert på skip og det er en gjengs oppfatning at oljeutslipp fra skip er en mer sannsynlig og større trussel enn utslipp fra en produserende enhet.

At oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land og at logistikk-løsningen til feltet er oljetankere må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport av produkter fra petroleumsvirksomheten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres.

Regionale og lokale virkninger

I petroleumsforskriftens § 22a. Står det blant annet at. «En konsekvensutredning i en plan for utbygging og drift av en petroleumsforkomst skal redegjøre for virkningene utbyggingen kan ha for næringsmessige forhold...». Denne håndteres gjennom programmets kapittel 5, «Foreløpig vurdering av konsekvenser for miljø og samfunn».

Kapitel 6 i forslaget til program tar for seg «Forslag til videre utredningsaktiviteter for en utbygging med FPSO». I punkt 6.14 «Positive samfunnsmessige virkninger» står det følgende:

Konsekvensutredningen vil beskrive forventede samfunnsmessige virkninger i utbyggings- og driftsfasen Følgende beregninger og analyser vil oppdateres basert på oppdaterte investerings- og driftskostnadsestimater:

- *Samfunnsmessig lønnsomhet*
- *Prosjektets investeringsnivå i forhold til investeringsnivået på norsk sokkel*
- *Forventede nasjonale, regionale og lokale vare- og tjenesteleveranser i utbyggings- og driftsfase. Regionale virkninger vil beregnes for Nord-Norge og tiltakssonen 1*
- *Arbeidskraftbehov samt nasjonale, regionale og lokale sysselsettingseffekter i utbyggings og driftsfase*

Statoils regionale fokus

Tidligere i dokumentet har Statoil snakket om regionale virkninger. Et eksempel på dette er der en skriver om kriterier for valg av lokalitet for driftstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase. Lokale virkninger er ikke tidligere nevnt.

Statoil har siden selskapet vedtok en ny strategi i 2006 for økte ringvirkninger i Nord-Norge fra aktiviteten på sokkelen, fremstått som et selskap som har tatt ett større og større ansvar for å skape ringvirkninger i hele Nord-Norge av sin virksomhet. Statoil som selskap har med endra ord hatt et landsdelsperspektiv på sitt arbeid med ringvirkninger.

Selskapet har gjennom sine kontraktstrategier sikret at leverandører fra Helgeland til Finnmark har konkurrert seg til kontrakter. Enten direkte til Statoil, eller indirekte via hovedleverandører. Selskapet har i tillegg til det bygget opp en tydelig tilstedeværelse gjennom 40 år i Harstad og har gjennom disse årene bygd opp en organisasjon for leting, boring, feltutvikling og drift som er den eneste Statoillokasjonen ved siden av Stavanger som har kompetanse i hele verdikjeden til en lisens.

Selskapet har også bygget opp en kompetent organisasjon for å drive en LNG-Fabrikk i Finnmark.

Statoil har som eneste operatørselskap på nordnorsk sokkel klart å holde på den nordnorske modellen der ringvirkninger og arbeidsplasser skal etableres forskjellige steder i de tre fylkene. Statoil bør videreføre denne strategien også for Johan Castberg-prosjektet.

For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen bør etablering av løsninger for Johan +Castberg bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljø med kompetanse og kapasitet. **For Johan Castberg vil dette bety å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her.**

Begrepene lokale og tiltakssonen

I 6.14 blir for første gang i dokumentet andre betegnelser enn «regional» på geografiske områder brukt. Dette er «lokale» og «Tiltakssonen».

Begrepet lokale

Begrepet lokale vare- og tjenesteleveranser i utbyggings- og driftsfase er ikke definert av Statoil. Siden Statoil har definert begrepet «Tiltakssonen» inn i det regionale begrepet så må det lokale være mindre enn dette og da er det naturlig å definere kommune. Statoil har ikke valgt lokasjon for helikopter- og forsyningsbase i prosjekt- eller driftsfasen. De har heller ikke valgt lokasjon for driftstøtteenheten. Hvordan kan det da analyseres hvordan ringvirkninger lokalt skal bli?

Når et oljeselskap har satt snevre geografiske mål for ringvirkninger så setter det ofte store begrensninger på ringvirkninger fra andre lokasjoner som blir definert på utsiden av det geografiske stedet. Det kan virke som at så lenge leveranser ikke kan telles for å oppnå en målsetting så arbeides det heller ikke med å få det til og da kan leveransene heller hentes andre steder enn i Nord-Norge.

En annen mulig tolkning av begrepet lokalt er at man mener at det må gjøres en analyse på lokalsamfunnsnivå. Dette kan selvfølgelig gjøres men i så fall blir det under forutsetning av at organisasjons-elementer plasseres ut geografisk. Dette må jo i så fall Statoil allerede gjort siden de skal gjennomføre en analyse av lokale ringvirkninger. Johan Castberg-prosjektet er som før nevnt et landsdelsprosjekt og ikke et by-prosjekt. **Dersom begrepet lokalt skal brukes bør en derfor undersøke de lokale ringvirkningene flere steder og som et minimum følgende byer: Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest.**

Begrepet tiltakssonen

Begrepet tiltakssonen kommer i kulepunktet «*Forventede nasjonale, regionale og lokale vare- og tjenesteleveranser i utbyggings- og driftsfase. Regionale virkninger vil beregnes for Nord-Norge og tiltakssonen 1*». Tiltakssonen er definert som Finnmark og 5 kommuner i Nord-Troms. Vi stiller oss undrende til hvorfor denne sonen må kartlegges spesielt. Det er ingenting i norsk petroleumspolitik eller petroleumslvgivingen som legger føringer på at dette er nødvendig i forbindelse med gjennomføringen av et petroleumspolprosjekt eller driften av dette.

Det er vanskelig å se at andre lokasjoner enn Hammerfest og noe Alta som kommer til å få ringvirkninger i Tiltakssonen. Det kan stilles spørsmålsteget ved om dette vil gi noen data som en ikke allerede finner gjennom de lokale ringvirkningsanalysene for Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest. En annen mulighet er å ta en fylkesvis analyse. Men for en analyse av tiltakssonen og en fylkesvis analyse gjelder de samme innvendingene som i analysen over om begrepet lokalt i forhold til suboptimal målstyring i etterkant.

Harstad kommune mener prinsipielt at analysenivået for regionale ringvirkninger for petroleumsprosjekter i Nord-Norge skal være landsdelen og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer. Dette for å tydelig synliggjøre landsdelens ringvirkninger av prosjektene og ikke bare enkelte byer og fylker.

Kontraktstrategier og leverandørutvikling

Harstad kommune mener at det er svært viktig at Statoil som operatør viderefører kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering i Harstad slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører til kontrakten fra hele Nord-Norge. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må også sysselsettingseffektene V&M kontrakter med underleveranser synliggjøres i analysen av de regionale ringvirkningene. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

På grunn av næringsstrukturen i Nord-Norge vil det fortsatt være behov for fokus på å videreutvikle kontrakt regimer i Statoil med fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i både prosjekt- og driftsfasen. Dette må gjøres gjennom fortsatt fokus på å bryte opp kontraktene mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.

Som en avslutning vil vi påpeke på at Statoil fortsatt skal være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Etablering av landbasert driftstøtte

I følge punkt 5.10.5 er kriteriene for valg av landbasert driftstøtte:

- Eksisterende infrastruktur som kontorfasiliteter og nærhet til transportinfrastruktur
- Tilgang til fagmiljøer (type og bredde)
- Synergier i forhold til eksisterende aktiviteter
- Rekrutteringsmuligheter både internt i Statoil og eksternt
- Regionale virkninger

Harstad som lokasjon fyller disse kriteriene klart best. Årsakene til dette er:

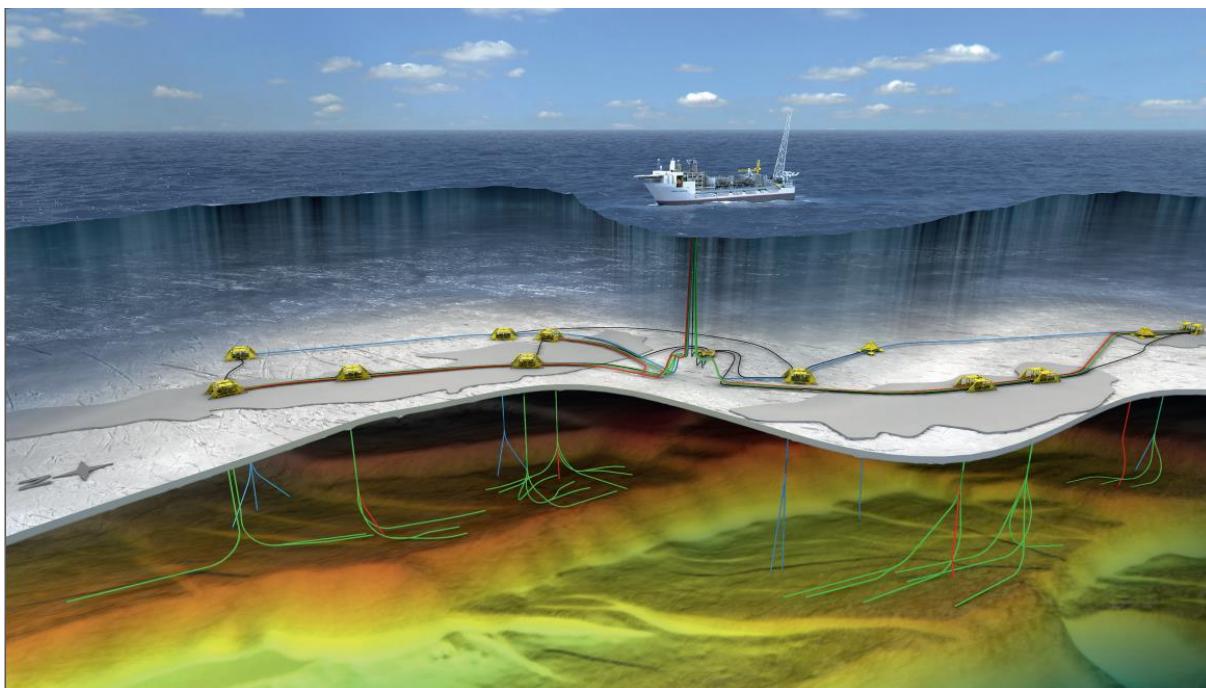
- a. Å legge driftsstøtteenheten til Harstad vil bli en oppfølging av Statoils egne beslutninger etableringen av Drift Nord samt bygging av nytt bygg i Harstad.
- b. Det vil sikre en fortsettelse av Statoils modell med å skape ringvirkninger av petroleumsvirksomheten i hele Nord-Norge.
- c. Harstad er det eneste sted i Nord-Norge Statoil har ansatte som jobber med drift av offshorefelt. Ingen andre lokasjoner har denne kompetansen.
- d. Å etablere driftstøtte-enheten i Harstad er billigere, sikrere og mer effektivt enn noe annet alternativ.
- e. Det har over tid vist seg relativt enkelt å rekruttere innenfor de fagområdene som skal jobbe i driftsstøtte-enheten til Harstad.
- f. Med Base/Helikopter i Hammerfest, oljeomlastningsterminal på Veidnes og driftsorganisasjon i Harstad så møter Statoil de politiske forventningene fra flere fylker.

- g. Det vil være store synergier mellom en fremtidig driftsorganisasjon for Johan Castberg og de eksisterende driftsorganisasjonene til Aasta Hansteen og Norne samt P-tek miljøet til Snøhvit som er lokalisert i Harstad.

Dersom Statoil legger sine egne kriterier til grunn for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er det ingen andre lokasjoner som er i nærheten av å fylle disse kravene på samme måte som Harstad.

Avslutning

Valg av landbasert driftstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase for Johan Castberg er en prosess som nå har pågått i snart 4 år. **Dette er mer enn tilstrekkelig tid for å vurdere disse forholdene, og valget bør gjennomføres og offentliggjøres snarest og senest innen utgangen av 2016.**

Bakgrunn

Beskrivelse av Johan Castberg

I det følgende gjengis tekst fra PL 532 – Johan Castberg – Forslag til program for konsekvensutredning – September 2016:

Rettighetshaverne som omfattes av planene for utbygging av produksjonslisens PL532 framgår under sammen med de respektive eierandelene i lisensen. Statoil er utbyggings- og driftsoperatør for produksjonslisens PL532.

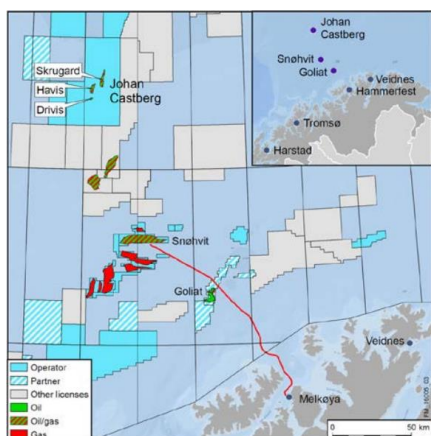
Rettighetshavere og eierandeler i PL532.

Selskap Eierandel	Prosent
Statoil Petroleum AS	50
ENI Norge AS	30
Petoro AS	20

Tabell 1: Eierskap i Johan Castberg

Johan Castberg feltet ligger i sørvestre del av Barentshavet. Havdypet i området varierer mellom 360 til 405 meter.

Johan Castberg feltet er en fellesbetegnelse for reservoarene Skrugard, Havis og Drivis. Skrugard ligger omtrent 7 km nordøst for Havis, og Havis ligger 3 km nord for Drivis. Dette er oljereservoarer med gasskapper på toppen. Påviste oljeresurser er 450-650 millioner fat (72-104 MSm₃).

Figur 1 Lokalisering av Johan Castberg feltet.

Lisenshistorikk og prosjektstatus

PL532 ble tildelt i mai 2009 som en del av den 20. konsesjonsrunden. PL532 omfatter blokkene 7219/9, 7220/4,5,7 og 8.

I april 2011 påviste rettighets-haverne i produksjonslisensen olje i Skrugard-strukturen. I januar 2012 ble det påvist olje i den nærliggende Havis-strukturen i den samme lisensen.

Rettighetshaverne og Statoil som operatør av Johan Castberg lisensen, planlegger for beslutning om videreføring av Johan Castberg i løpet av 2016. Denne beslutningen betegnes som «Foreløpig beslutning om gjennomføring» hos operatøren, og «Beslutning om videreføring (BOV) hos myndighetene. Investeringsbeslutning og innsendelse av PUD med konsekvensutredning er planlagt i løpet av 2017 med påfølgende Stortingsbehandling i vårsesjonen i 2018.

Rettighetshaverne går inn for en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lastning på feltet for utskipping av oljen i tankskip direkte til markedet. Produksjonsskipets energiforsyning er basert på gassturbiner med varmegjenvinning. En alternativ oljeeksportroute ut av Barentshavet som inkluderer en felles oljeomlastningsterminal på Veidnes, utredes som et separat prosjekt av Statoil, Eni, Lundin og OMW som operatører av feltene Johan Castberg, Goliat, Alta/Gohta og Wisting.

Feltbeskrivelse

PL532 ligger omtrent på 72°N og 20°Ø, omlag 240 km fra Hammerfest og 200 km fra Bjørnøya, jamfør figur 2-2 nedenfor. Skrugard-lisensen ligger i et område uten eksisterende infrastruktur. Avstanden fra Skrugard til Snøhvit-feltet og Goliat-feltet er henholdsvis 100 og 150 km. Havbunnen i det aktuelle området er ujevn som følge av omfattende skrumerker fra isfjell. Havdypet varierer mellom 360 til 405 meter.

Formålet med konsekvensutredningen

Konsekvensutredningsprosessen, inkludert både forslag til utredningsprogram og selve konsekvensutredningen skal sikre at forhold knyttet til miljø og samfunn, herunder, enkelt individer, naturmiljø, naturressurser, kulturmiljø, kulturminner, næringer og andre samfunnsøkonomiske forhold av betydning lokalt, regionalt og nasjonalt, blir belyst i planarbeidet på lik linje med tekniske, økonomiske, operasjonelle, sikkerhetsmessige og arbeidsmiljømessige forhold. Dette inkluderer også

vurdering av avbøtende tiltak for å unngå eller redusere negative effekter på miljø og samfunn samt muligheter for å forsterke de positive samfunnsvirkningene av en utbygging.

Konsekvensutredningsprosessen er en åpen prosess som skal sikre at aktører som har syn på utbyggingen får tilstrekkelig informasjon om prosjektet og får mulighet til å uttrykke sin mening, bl.a. om eventuelle andre konsekvenser og mulige alternativer enn de utbygger legger til grunn, herunder alternative tiltak for å avbøte negative virkninger og forsterke positive virkninger.

Konsekvensutredningsprosessen er således en integrert del av planprosessen, og skal belyse spørsmål som er relevante både for de interne beslutningsprosessene hos tiltakshaverne og den eksterne beslutningsprosessen.

Formålet med forslag til program for konsekvensutredning er å gi myndighetene og andre høringsinstanser informasjon og varsel om hva som er planlagt utbygd, hvor og hvordan. Gjennom uttalelser til programmet har høringsinstansene mulighet til å kunne påvirke hva som blir krevd utredet i konsekvensutredningen, og dermed også hva som skal ligge til grunn for de beslutninger som tas.

Tidsplan for utbyggingen og konsekvensutredningsprosessen

Tabell 1 Milepæler i prosjektplanen (grått) og konsekvensutredningsprosessen og myndighetsgodkjenning(hvitt)

Forslag til utredningsprogram sendes på høring	3.kv. 2016
DG2- Foreløpig beslutning om gjennomføring	I løpet av 2016
Utredningsprogram fastsettes av OED	4. kv. 2016
DG-3- Beslutning om gjennomføring/ PUD sendes til myndighetene	I løpet av 2017
Storingsbehandling og godkjenning av PUD	Vårsesjon 2018
Marine operasjoner	2&3 kv. i perioden 2019 - 2022
Boreoperasjoner (helårlig)	3kv. 2019- 3.kv2024
Produksjonsoppstart	I løpet av 2022

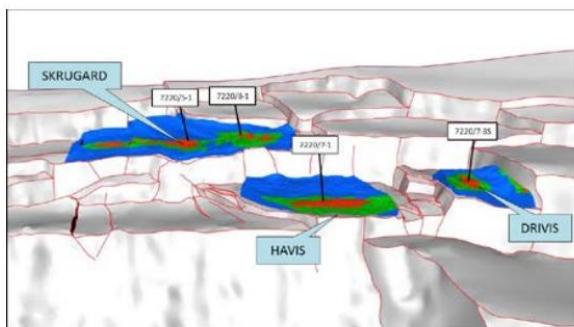
Lisenshistorikk og petroleumsressurser

PL532 ble tildelt i mai 2009 som en del av den 20. konsesjonsrunden. PL532 omfatter blokkene 7219/9, 7220/4,5,7 og 8. I april 2011 påviste rettighetshaverne i produksjonslisensen olje i Skrugardstrukturen. I januar 2012 ble det påvist olje i den nærliggende Havis-strukturen i den samme lisensen. I april 2012 bekreftet en avgrensingsbrønn antatt oljepotensiale i Skrugard-strukturen. I april 2014 ble det påvist olje i Drivis reservoaret.

I perioden 2013 til 2014 er det gjennomført flere leteboringer i nærområdet rundt feltet, jf. Figur 5; Nunatak, Kramsnø, Skavl, Iskryll, Drivis og Isfjell. Alle disse ligger i PL532 unntatt Iskryll som ligger i PL 608 og isfjell som ligger i PL 714. PL 608 og PL 714 har samme eierstruktur som PL532.

Skrugard, Havis og Drivisreservoarene

Oljereservoarene Skrugard, Havis og Drivis er av Jura alder. Produksjonsegenskapene i alle tre reservoarene er meget gode.

Figur 6 Skrugard, Havis og Drivis Reservoaret. Olje i grønt og gasskappe i rødt.

Produksjonsinnretningen

Produksjonsskipet er omtrentlig 300 meter langt og 50 meter bredt, og har en dreieskive (turret) med diameter 30 meter for å kunne dreie fritt rundt sin akse og legge seg med baugen opp mot været.

Produksjonsenheten vil ha utstyr for separasjon av olje, gass og produsert vann, og full prosessering, lagring og eksport av stabilisert olje. Designkapasiteten vil være på 30.000 Sm³ olje pr dag. Lagerkapasiteten er på 1,1 millioner fat olje. Kraft- og varmebehovet i driftsperioden (anslått til 30 år) vil dekkes av lav NO_x gassturbiner med varmegjenvinning. Varme som gjenvinnes fra turbinene dekker hele varmebehovet.

Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopterbase

I forbindelse med drift av Johan Castberg feltet vil det etableres en landbasert driftstøtte enhet, samt en forsynings- og helikopterbase. Kriterier som vil legges til grunn for å velge hvor disse funksjonene skal lokaliseres er listet i kapittel 5.10.5.

Landbasert driftsorganisasjon

Driftsorganisasjonen for Johan Castberg vil uavhengig av lokasjon, bli bygget opp i henhold til Statoils standardiserte modell for driftsorganisasjoner, dvs. med støttefunksjoner som driftsledelse, reservoarstyring, boreplanlegging, produksjonsstøtte, vedlikehold og modifikasjoner, logistikk, anskaffelser og HMS.

Forsyningsbase

En forsyningsbase må ha et godt kai anlegg og være lokalisert nært feltet for å redusere seilingstiden. Primærfunksjonen er å lagre utstyr i utbyggingsfasen, og leveranser og utstyr for forsyningstjenester og vedlikeholdstjenester til produksjonsenheten i driftsfasen. Forsyningsbasen må derfor ha egnede lagringsmuligheter for utstyr både inne og ute. Mellomlagring av utstyr i utbyggingsfasen kan

eventuelt skje flere steder, avhengig av leverandørens valg. Forsyningsbasen må ha god driftskompetanse og tilgang til oljeservicebedrifter og leverandører av varer og tjenester, inkludert god tilgang til verkstedkapasitet for mindre reparasjoner og periodisk vedlikehold av produksjonsutstyr.

Helikopterbase

En helikopterbase må være lokalisert til en flyplass nær feltet, for sikker transport av personell og eventuelt også noe utstyr til boreplattformer og skip i utbyggingsfasen samt til produksjonsenheten og eventuelle borerigger i driftsfasen. Topografien mellom basen og feltet spiller også en rolle, fordi man ved enkelte værforhold helst vil unngå å fly over land. Infrastrukturen på helikopterbasen med hensyn til hangar, vedlikeholdspersonell for helikoptre, passasjerterminal mv. spiller videre en rolle for funksjonaliteten, det samme gjør basepersonellets kompetanse, og i tillegg flyplassens størrelse, kapasitet og regularitet.

Kostnadsanslag for investeringer og drift

De totale investeringskostnadene for utbygging av Johan Castberg er estimert til 50-60 mrd kroner. I tillegg kommer kostnader på rundt 10 mrd. kroner til fjerning av installasjoner og stenging av brønner ved produksjonsslutt. Investeringsperioden på Johan Castberg ventes å strekke seg over 10 år i perioden 2016-2025, med oppstart av produksjonen i 4 kv. 2022.

Kostnader til drift av Johan Castberg er i et normalår beregnet til 1.5-2 mrd kroner.

Produksjonsperioden for Johan Castberg er beregnet til vel 30 år i perioden 4. kv. 2022-2053 med mulighet for forlengelse gjennom innfasing av andre strukturer en måtte finne i området.

Kraftforsyningsløsning

Elektrifisering av Johan Castberg er ikke funnet hensiktsmessig. Kraft fra land til Johan Castberg er ikke samfunnsmessig lønnsomt, hverken med Statoil sine tiltakskostnadsestimater eller uavhengige beregninger av tiltakskostnad. Tiltaket vil være svært lite kostnadseffektivt som virkemiddel for å oppfylle Norges klimaforpliktelser. Denne konklusjonen er uavhengig av utbyggingsløsning og teknisk løsning for overføring av energi.

Alternative avbøtende tiltak og begrunnelse for valg med bakgrunn i BAT vil bli dokumentert. En oversikt over allerede gjennomførte BAT vurderinger ved innsendelse av dette KU programmet inkluderer;

- Evaluering av kraft- og varmebehov
- Vurdering av kraftgenerering og kraftforsyning (Drivervalg)
- Valg av kjøle- og varmemedium
- Evaluering av turtallsregulering på pumper
- Fakling og kaldventilering
- Lav-Nox-teknologi på turbiner og generatorer
- Materialvalg og bruk av korrosjonshemmer
- Vurdering av inntak og utslipp av kjølevann

Positive samfunnsmessige virkninger

Utbygging og drift av et stort felt som Johan Castberg vil gi samfunnsmessige virkninger både for det norske samfunnet som helhet, regionalt i Nord-Norge og i de lokalsamfunn der støttefunksjoner til drift av feltet

lokaliseres. Inntektene av utbyggingen av feltet vil bidra til å øke den norske stats inntekter i form av skatter og avgifter. Videre vil verdier skapes i offshore rettet næringsliv med påfølgende sysselsettingseffekter ved at Johan Castberg har behov for vare- og tjenesteleveranser både under utbygging og i driftsfasen.

Følgende tema har så langt vært vurdert, og vil bli oppdatert i det videre arbeidet.

- Samfunnsmessig lønnsomhet for utbygging og drift av Johan Castberg og fordeling på staten og selskapene
- Virkninger for investeringsnivået på norsk kontinentalsokkel
- Vare- og tjenesteleveranser ved utbygging og drift for norsk og regionalt næringsliv
- Sysselsettingseffekter (direkte-, indirekte- og konsumvirkninger) av utbygging og drift nasjonalt og regionalt i Nord-Norge

Virkninger av landbaserte funksjoner for offshore drift av feltet

Landbaserte driftsfunksjonene vil først og fremst medføre positive virkninger i drift, lokalt for vertskommunen(e) og regionalt i Nord Norge og er hensyntatt i de beregnede virkningene som er oppsummert i foregående kapittel. Konsekvensutredningen vil gi en oversikt over lokaliteter som er utredet for disse funksjonen og begrunne stedsvalg ut fra forhåndsdefinerte kriterier.

Valg av lokalitet for alle funksjonene vil være en avveining mellom kriterier innenfor gruppene funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale virkninger.

Kriterier for valg av landbasert driftsstøtte

- Eksisterende infrastruktur som kontorfasiliteter og nærhet til transportinfrastruktur
- Tilgang til fagmiljøer (type og bredde)
- Synergier i forhold til eksisterende aktiviteter
- Rekrutteringsmuligheter både internt i Statoil og eksternt
- Regionale virkninger

Kriterier for forsyningsbasen

- Seilingstid fra base til felt
- Tilgang til eksisterende infrastruktur og kapasitet i forhold til kai og lager
- Tilgang til kompetanse for basedrift og lokale leverandører, eksempelvis verksteder
- Synergier i forhold til andre brukere av basen som f. eks samseiling
- Regionale virkninger

Kriterier for valg av helikopterbase

- Flytid fra base til felt
- Ny/eksisterende infrastruktur og topografi
- Kapasitet og regularitet i forhold til fly
- Synergier i form av at andre benytter helikopterbasen
- Regionale ringvirkninger

Petroleumsmeldingen

Petroleumsmeldingen legger vekt på at petroleumsnæringen flytter nordover. Følgende punkter referert fra meldingen understreket dette:

- *”Det er et mål for regjeringens petroleumspolitik å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass, som også kan gi grunnlag for lønnsomme regionale ringvirkninger ved å bidra til næringsutvikling og arbeidsplasser”.*
- *”Havområdene utenfor Nord-Norge er de mest interessante i forhold til å gjøre nye store funn”.*
- *”Nordnorsk næringsliv skal ha mulighet til å delta som konkurransedyktige leverandører til aktiviteten”.*
- *”At det skapes ringvirkninger på land når ny aktivitet til havs etableres, er også viktig for støtten til virksomheten i befolkningen”.*
- *”Når et felt skal utbygges, og etter hvert kommer i drift, er det viktig at det legges til rette for involvering av kompetent næringsliv i regionen”.*

Oslo, 26.10.16

Høringsinnspill for utbygging og drift av Johan Castberg

- Forslag til program for konsekvensutredning

Vi viser til høringsbrev av 13.09.2016, og takker for muligheten til å komme med innspill.

Innledningsvis ønsker Industri Energi å gratulere Statoil og rettighetshaverne med beslutningen om å starte en utbyggingsprosess.

Industri Energi gjør oppmerksom på at vi alt har tilsluttet oss LOs høringssvar, men ønsker i tillegg å utdype noen av våre synspunkter i et eget høringssvar.

Samfunnsmessige konsekvenser og ringvirkninger:

Vi registrerer at det vil redegjøres nærmere for ringvirkningene i konsekvensutredningen. Det er allerede nå klart at prosjektet vil gi store samfunnsmessige ringvirkninger i form av arbeidsplasser og verdiskaping.

Industri Energi mener det er svært gledelig og meget viktig for Norge og at Johan Castberg-prosjektet blir realisert. Samtidig vil vi understreke at det for oss er viktig at så mye som mulig av arbeidsplassene og verdiskapningen skal gi lokale og nasjonale ringvirkninger. Industri Energi har derfor en forventning om at de oppdragene som skal utføres blir utformet slik at de er tilpasset norsk industris kapasitet.

Utdanning og kompetanse:

Den utfordrende tiden næringen er inne i gir bekymringsverdige virkninger på utdanningstilbudene. Søkertallene til relevante fag, både videregående utdanning (som f. eks. kjemi- og prosessfag i Hammerfest) og til høyere utdanning, har den senere tid falt dramatisk.

Vi ønsker derfor å benytte denne anledningen til å peke på næringens samfunnsansvar for å rekruttere fra relevante studieretninger, i en slik grad at ikke disse velges bort når ungdommene skal søke utdanning.

Vi mener det er viktig å tenke langsiktig, det skal være olje- og gassutvinning på norsk sokkel i mange tiår til. Vi har derfor forventninger til at prosjektet fører til rekruttering av relevant kompetanse, og at det spesielt tas sikte på å rekruttere lokalt fra Nord-Norge.

Helse, miljø og sikkerhet:

Det forventes en nærmere beskrivelse av tiltak for å sikre et godt arbeidsmiljø og hindre definerte farer og ulykkeshendelser, samt beredskapstiltak. Forslaget viser til at disse områdene skal være oppsummert i kap. 4, hvilket i stor grad uteblir. Det fordrer en nærmere beskrivelse av SAR, dedikerte beredskapsfartøy for personell, evakueringsmidler, verneutstyr m.m. Sentrale element relatert til HMS utfordringer i nordområdene må fremgå av forslaget. Dette må også trekkes med videre til kap. 6 Forslag til videre utredningsaktiviteter...

I det videre arbeidet forventes også tilfredsstillende arbeidstakermedvirkning samt at arbeidsspråk er norsk.

Valg av kraftløsning:

Vi viser til at det er gjort en grundig vurdering av kraftløsning for utbyggingen. Det er vår klare oppfatning at løsningen med gassturbiner og varmegjenvinning fremstår som en god og effektiv kraftløsning. Det er positivt at løsningen gir en virkegrad på 64 prosent, som i denne sammenheng er høyt.

Tiltakskostnadene for de ulike elektrifiseringsalternativene er etter vår mening så høye at det ikke forsvares en kraft fra land-løsning i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Industri Energi mener at elektrifisering av petroleumsinstallasjoner ikke er å regne som et godt klimatiltak, da de globale effektene er høyst tvilsomme. Etter vår mening kan det tvert i mot bidra til å øke verdens utslipp av klimagasser.

Vi registrer også at det på grunn av avstand til land vil være teknologisk utfordrende med elektrifisering, og at dette vil påvirke prosjektets fremdrift. Næringen er inne i krevende tider med lav aktivitet i leverandørindustrien. Vi understreker betydningen av fremdriften i dette prosjektet, for å sikre arbeidsplasser og kompetanse.

Oljeterminal på Veidnes

Det har vært skapt forventninger til at utbyggingen skal føre til at det etableres en oljeterminal på Veidnes. Når Johan Castberg nå alene viser seg ikke å ha et ressursgrunnlag til å bære en slik investering, mener vi det er viktig at lisenshaverne med ressurser i området går sammen om løsninger som gjør at prosjektet blir rimelig nok, og volumet stort nok, til at terminalen kan realiseres.

Statoil ASA

4035 STAVANGER

Att:

Deres ref.
AU-PM050-005-00001

Vår ref.
16/2275-11 646.10/OLLI

Dato:
Oslo, 25.10.2016

Høring - Forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til deres brev vedr. ovennevnte høring.

LO mener det er svært gledelig og meget viktig for Norge og leverandørindustrien at Johan Castberg prosjektet blir realisert. Prosjektet er endret fra de opprinnelige planene ved at utbyggingen og et landanlegg er delt i to prosjekter.

Det innebærer at Landanlegget ikke er en del av denne konsekvensutredningen. LO viser til at ringvirkningene av aktiviteten på norsk sokkel i form av arbeidsplasser og verdiskapning har stor betydning for den samfunnsmessige innstillingen til næringen.

LO mener operatørene for feltene i Barentshavet må sørge for en parallell utredning av landanlegget, inkludert de alternative løsningene når det gjelder eierskap til landanlegget og transport av olje fra feltene.

Det er en krevende situasjon i næringen med for lav aktivitet i forhold til kapasiteten i leverandørindustrien. Derfor er fremdriften i dette prosjektet meget viktig.

LO har en forventning om at de oppdragene som skal utføres blir utformet slik at de er tilpasset norsk industris kapasitet.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Hans-Christian Gabrielsen
(sign.)

Kenneth Sandmo
(sign.)

Saksbeh.: Olav Lie

Kopi: Olje- og energidepartementet

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Til

Statoil ASA
4033 Stavanger

Honningsvåg 31.10.16

Høringsuttalelse vedrørende «Forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg» - Nordkappregionen Næringshage.

Nordkappregionen Næringshage har sitt nedslagsfelt i kommunene Nordkapp, Lebesby, Måsøy og Porsanger. I tillegg har selskapet medlemsbedrifter i Alta og Tromsø. Totalt har næringshagen 73 medlemsbedrifter pr dags dato. Næringshagen er en del av det nasjonale innovasjonssystemet og aktiv bidragsyter i den regionale infrastrukturen for innovasjon i Finnmark. Våre sentrale samarbeidspartnere og finansiører er SIVA, Finnmark Fylkeskommune samt våre medlemsbedrifter. Selskapet Nordkappregionen Næringshage eies i majoriteten av private selskap. Bakgrunnen for denne innledningen er at forslaget til program understreker at man ønsker god kontakt med regionale næringsaktører – dessverre er det få av disse på lista over høringsinstanser.

1. Terminal

En terminal på Veidnes er skilt ut fra prosessene knyttet til utbyggingen av Johan Castberg. Nordkappregionen Næringshage tror det vil være viktig at terminalen på Veidnes knyttes tett opp mot Johan Castberg og den framtidige områdeløsningen. Det betyr at Johan Castberg allerede nå bør utredes som et mulig feltsenter for framtidige ressurser. Vi bifaller uttalelsen fra Finnmark Fylkeskommune som påpeker at den planlagte FPSO-løsningen på Johan Castberg må tilpasses slik at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette samt utredningen av Johan Castberg som feltsenter bør berøres av den kommende konsekvensutredningen.

2. Ringvirkninger

I denne uttalelsen ligger alt fokus på regionale og lokale ringvirkninger. Finnmark som fylke har en lang historie knyttet til hvordan utnyttelsen av ressurser over tid har svekket våre lokalsamfunn. Det er derfor viktig å være tydelig på dette punktet. Vi ønsker regionale og lokale ringvirkninger. På grunn av avstandene i Nord Norge holder det ikke å snakke om de nordnorske ringvirkningene. I et avstandsperspektiv er det like håpløst for oss om ringvirkningene kommer i Bodø – som det er for Bodø om ringvirkningene kommer i Oslo. Nordkapp er like langt fra Bodø, som Bodø er fra Oslo. Vi ønsker derfor at man i større grad har fokus på regionale ringvirkninger i tiltakssonen framfor et Nord-Norge perspektiv. I et slikt perspektiv ønsker vi å fokusere på en konsekvensutredning som ser på de lokale/regionale ringvirkningene dersom man etablerer en terminal på Veidnes versus en FPSO-løsning. Videre ønsker vi en konsekvensutredning som også ivaretar den kystnære beredskapen – både i et ringvirkningsperspektiv og et beredskapsperspektiv. Dersom man etablerer en terminal på Veidnes vil det være naturlig med en styrking av den kystnære beredskapen.

Den maritime fagskolen i Nordkapp tilbyr opplæring og trening innen oljevern. I et ringvirkningsperspektiv er det også interessant å se på effekten dersom også disse tjenestene kjøpes lokal/regionalt. Den maritime operasjonelle kompetansen er knyttet til miljøet i Nordkapp hvor skolen er et sentralt element. Det burde være legitimt å utnytte de «naturgitte» fordelene man har i området, dersom skolen og miljøet for øvrig er konkurransedyktig.

Innen ringvirkningsperspektivet er også muligheten til å dele opp driftsorganisasjonen på en slik måte at kompetansen i Nordkapp kan benyttes sentral. Overvåkingsteknologien utviklet av Aptomar er svært sentral i de opplæringsaktivitetene skolen tilbyr, og kan sammen med annen teknologi også være en sentral del av miljøovervåkingen nevnt i pkt. 6.5.

3. Tradisjonell infrastruktur

KU-programmet sier lite om infrastrukturen som vil være sentral i utbygging av drift av Johan Castberg. Fylkeskommunen ber om at flere punkt blir utredet i konsekvensutredningen. Vi støtter dette. I tillegg ber vi om at også E 69, Valan Lufthavn, Skarvberg tunnelen og økt linjekapasitet fra Skaidi blir utredet.

4. Forholdet til andre næringer

KU-programmet presenterer utredninger knyttet til fiskerinæringen. Bekymringene til fylkeskommunen støttes av Nordkappregionen Næringshage. I tillegg bør man i konsekvensutredningen berøre forholdet til reiselivsnæringen, og eventuelt hvordan man kan bøte på effektene av synlige installasjoner og mulige miljøskader etc.

Stig Hansen

Daglig leder

Nordkappregionen Havn IKS

The port of North Cape

You have not travelled,

not seen the north,

before you have been at North Cape

Statoil ASA
NO-4035 Stavanger
Norge

Deres ref:

Vår ref:

2016/907-3829/2016

Saksbeh:

Leif Gustav Prytz Olsen

Tlf: 78 47 65 40

Arkivkode:

Dato:

01.11.2016

Nordkappregionen Havns høringsuttalelse til "Forslag til program for konsekvensutredning Johan Castberg"

Nordkappregionen Havn viser til Nordkapp kommunes høringsuttalelse.

Terminalløsning på Veidnes.

Tilknyttet eksportløsningen fra Johan Castberg krever vi spesielt at det utredes nærmere konsepter som innebærer skytteltanktransport til terminalen på Veidnes. Målsetningen er å skape faste norske arbeidsplasser på skytteltanker som transporterer olje til terminalen på Veidnes. En uavhengig fellesløsning må følgelig også utredes av Statoil for leveranse av terminal- og skytteltankerdrift.

For et fylke som Finnmark vil dette gi et stort potensial for verdiskaping på land og også skape et betydelig antall direkte arbeidsplasser og generere et stort behov for maritime lærlinger i Finnmark.

Miljø og samfunnsmessige forhold

I vår nordligste landsdel er Nordkapp en av de kommuner som fortsatt har et sterkt maritimt miljø. Kombinasjonen av Nordkapp Maritime Fagskole og Videregående skole, Kystverket Troms Finnmark, Midt Finnmark IUA, Arctic Protection AS, Nordkapp & Porsanger Havn IKS samt et aktivt fiskerimiljø, gjør at man har bevart tradisjonsrik kompetanse innen dette området. En type kompetanse som er svært verdifull sett i forhold til den aktiviteten man ser for seg i Barentshavet de kommende årene.

Honningsvåg har det eneste fagmiljøet i Finnmark som utdanner skipsoffiserer til høyeste nivå. Nordkapp har på grunn av en lang og tradisjonsrik cruisetrafikk etablert en infrastruktur i havnen som vil kunne utnyttes i kombinasjonen med petroleumsaktiviteten

Nordkapp som influenskommune har derfor noen sterke fortrinn relevant for petroleumsindustrien tilknyttet Barentshavet;

- *Geografisk plassering og godt utbygd havn*
- *Maritim kompetanse*
- *Kompetansesenter innen oljevern*

Det er bl.a. siden 2006 drevet oljeomlastning via STS av russisk olje og kondensat i Sarnesfjorden ved Honningsvåg. Totalt er det gjennomført over 100 omlastinger på Sarnesfjorden.

Fylkeskommunen har gjennom flere år utviklet en nautisk simulator for opptrening av nautikere i også oljevernoperasjoner ved Nordkapp Maritime Fagskole og Videregående skole i tråd med de politiske målsettingene i fylkesplanen. Skolen driver i dag også aktiv oljevernopplæring innen "Finmarksmodellen" med opplæring i alt fra slepebåtkurs, innsatsledelse til strandsanering.

Denne maritime og arktiske kompetansen er i dag ledende i landet. For Statoil synes det å være viktig å utvikle dette videre for å bidra til en fleksibel videre utvikling av Barentshavet. I dag er det NOFO som ivaretar den samlede oljevernberedskapen for også Statoil som operatørselskap.

Vi forventer derfor at Statoil utreder hvordan samarbeidet mellom Nordkapp Maritime Fagskole og Videregående skole og NOFO skal styrkes.

Med hilsen
Nordkappregionen Havn IKS

Leif Gustav Prytz Olsen
Havnefogd

Statoil ASA

Statoil Petroleum AS

Vår dato
01.11.2016

Vår referanse
2016/00345-3

Vår saksbehandler
Elling Lorentsen/93096583

Deres referanse

PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Norges Fiskarlag viser til tilsendt forslag til program for konsekvensutredning, datert 13. september 2016.

Norges Fiskarlag registrerer forslag om å innføre forbudssone for fiske med bunnredskap, og vil allerede nå signalisere at dette må begrunnes både i forhold til utstrekning og for hvilke type redskap som skal omfattes.

Norges Fiskarlag vil og påpeke at fisket er lite statisk også i dette området, noe som kan påvirke framtidig utvikling også av hvor fiskeriene vil kunne bli drevet i den planlagte perioden for boring og produksjon.

Vi vil komme tilbake med mer detaljerte kommentarer når konsekvensutredningen sendes på høring.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslaga
Olje- og energidepartementet

Vedlegg:

From: Sletner, Tor Christian [mailto:tcs@rederi.no]
Sent: 11. november 2016 12:28
To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Subject: Høring Johan Castberg

Norges Rederiforbund bekrefter å ha mottatt denne eposten og har ikke avgitt høringsuttalelse i denne saken.

Mvh

Tor Christian Sletner

Director - Head of Environment, Research & Innovation

**Norges
Rederiforbund**

Norwegian
Shipowners'
Association

T. +47 22 40 15 00

M. +47 990 41 944

E. tcs@rederi.no

www.rederi.no

Statoil ASA

MYNPOSTPRO@statoil.com

Kopi: postmottak@oed.dep.no

HØRINGSUTTALELSE FRA OLJE- OG GASSKLYNGE HELGELAND

Vi viser til Statoils program for konsekvensutredning PL 532 – Johan Castberg, september 2016.

Olje- og gassklynge Helgeland er en bedriftsklynge bestående av 50 leverandørbedrifter på Helgeland, med totalt ca. 2000 ansatte og en samlet årlig omsetning om lag 6 Mrd NOK. Vi ser det som viktig at Statoil følger opp sitt engasjement i landsdelen når neste utbygging står for tur.

I forslag til program for KU for Johan Castberg er Nord-Norge definert som geografisk område for regionale leveranser. Olje- og gassklynge Helgeland anser det som positivt og i tråd med vårt høringsinnspill knyttet til PL 532 i 2013. Dette harmoniserer også med St. meld nr. 28 2010 - 2011 hvor det heter at regjeringen vil; *at det ved nye utbygginger etableres anbudsprosesser som gjør at bedrifter fra landsdelen hvor utbyggingen er kan delta.*

Olje- og gassklynge Helgeland har følgende kommentarer til utredningsprogrammet:

I forslag til program for konsekvensutredning heter det: *«Sysselsettingseffekter og muligheter for vare- og tjenesteleveranser vil bli basert på hva en kan forvente på grunnlag av tidligere erfaringer».* Dette er etter vårt skjønn svært lite relevant. Leverandørnæringen i Nord-Norge og spesielt på Helgeland har vært i stor utvikling de siste årene og investert milliardbeløp i infrastruktur og kompetanse. Det er derfor et langt et større potensial for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord. Vi mener at utredningen må basere seg på løsninger som sikrer at nye funn skaper størst mulig verdier for samfunnet og legger til rette for varige lokale og regionale ringvirkninger.

Forslag til program for konsekvensutredning og den fremlagte analysen fra Agenda Kaupang estimerer nordnorsk verdiskaping på omtrent 1.7 milliarder 2015-kr knyttet til utbyggingen av Johan Castberg-feltet. Hovedtyngden av verdiskapingen er innenfor logistikk, prosjektledelse og nordnorsk andel av mannskap knyttet til rigg-operasjoner. Det er kun beregnet ca. 150 millioner 2015-kr i industrielle leveranser fra nordnorske leverandører hvilket er langt fra å utnytte regionens potensial. Konsekvensutredningen må i langt større grad enn beregningene utført av Agenda Kaupang synliggjøre hvordan man kan skape større regionale industrielle ringvirkninger ved utbygging og drift av Johan Castberg-feltet. Den regionale verdiskapingen beregnet i program for konsekvensutredning er altfor lav til å forsvare videre utvikling av leverandørindustrien i Nord-Norge.

Konkrete forslag for å øke verdiskapingen i Nord-Norge:

- 1) Kontrakter i både utbyggings- og driftsfasen bør deles opp slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene.
- 2) Det bør utredes hvordan lisenseierne bedre kan tilrettelegge for lokal og regional verdiskaping i utbyggings- og driftsfasen, herunder tilrettelegging for kvalifisering av leverandører.
- 3) I program for konsekvensutredning er ferdigstillingsarbeid på Johan Castberg FPSO utredet ved et sørnorsk verft. Det bør utredes og legges til rette for at dette arbeidet kan utføres i Nord-Norge. Spesielt Helgeland har alle forutsetninger for å utføre et slikt arbeid. Regionen har et sterkt industrimiljø med solid erfaring og bred kompetanse innen mange ulike tekniske fagdisipliner.
- 4) Konkurransedyktige leverandører i Nord-Norge bør prioriteres for leveranser av undervannsinstallasjoner og utstyr til Johan Castberg FPSO. Det bør tas hensyn til tidligere utførte studier som peker på bedrifter på Helgeland som aktuelle leverandørbedrifter.

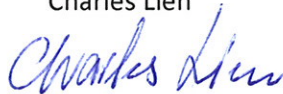
Fabrikasjonsbedrifter i denne regionen er kvalifiserte og har kompetanse og erfaring fra store leveranser i Norge og internasjonalt.

- 5) Vedlikeholds- og modifikasjonskontrakter må ha fleksibilitet til bruk av lokale leverandører.
- 6) Operatørselskap må følge opp at hovedkontraktører innfrir inngåtte avtaler med sine underleverandører.
- 7) Statoil har i samarbeid med BP etablert et subsea-verksted og lager i verdensklasse på Helgeland. Det bør utredes hvorvidt man kan utnytte disse fasilitetene og styrke den lokale organisasjonen i Sandnessjøen i forbindelse med denne nye utbyggingen i nord.

Vi tror at Statoil med feltene Johan Castberg, Snøhvit, Norne og Aasta Hansteen blir svært viktig for videre utvikling av olje- og gassnæringen i vår landsdel og ser frem til en fortsatt tett og konstruktiv dialog med Statoil i forbindelse med vårt klyngesamarbeid.

Med vennlig hilsen

Charles Lien

Leder styringsgruppe Olje- og gassklynge Helgeland

Høring - Forslag til program for konsekvensutredning Johan Castberg

Petro Arctic har i denne sammenheng følgende kommentarer til forslag til program for konsekvensutredning

Regional andel av verdiskaping i utbyggingsfasen er estimert til vel 1700 millioner i 2015-kr, eller ca 3% av den totale verdiskapingen i prosjektet og ca 5,5 av den nasjonale verdiskapingen.

I forslag til konsekvensutredningen er hovedvekten av de regionale ringvirkningene på logistikk og borefasen. Konsekvensutredning må i større grad utrede og vektlegge muligheter for flere industrielle ringvirkninger i fra Nord –Norge, herunder produksjon og sammensetting av SURF materiell. Johan Castberg blir verdens største FPSO av sitt slag. Det forutsettes at KU også utreder og viser til hvordan man kan tilrettelegge for flere leveranser fra Nord-Norge også til topside og selve skipet.

Johan Castberg feltet vil bestå av ca 30 offshore brønner. Installasjon, vedlikehold og oppgradering av brønnsystemer er en betydelig del av ringvirkningene på norsk sokkel. Det er derfor viktig at lisensen utreder samfunnsmessige konsekvenser og industrielle ringvirkninger med å etablere ytterligere landbasert subsea-aktivitet i Hammerfest knyttet til vedlikehold og modifikasjon av undervannsinstallasjoner. Dette bør gjøres i nært samarbeid med øvrige operatører med aktivitet i Barentshavet. KU bør også utrede hvordan subsea infrastruktur i Sandnessjøen kan komme til nytte i de ulike fasene i prosjektet.

Boring og brønn vil pågå over mange år, det vil derfor være av stor betydning at man i en KU i langt større grad enn i forslag til KU utreder regionale ringvirkninger og muligheter innenfor lagring og klargjøring av borerør/casing i Nord- Norge, brønnservice og muligheten for vedlikehold og modifikasjoner av riggene i tiden de skal operere i Nord-Norge.

Regional verdiskapingen av prosjektledelse som planlegges ledet fra Harstad, er beregnet til rundt 10 % i utbyggingsfasen. KU må i langt større grad utrede og vise hvordan enn større andel av dette arbeidet kan gjøres i Harstad. Dette vil også øke mulighetene for leveranser fra eksterne fagmiljøer i Nord-Norge, og på sikt bygge viktige og robuste ingeniørmiljøer i nord.

Monterings- og ferdigstillelses-arbeid er i forslag til KU utredet ved sørnorsk offshoreverft. Omfanget av disse arbeidene har ved enkelte utbygginger vært betydelig. KU må i langt større grad utrede og legge til rette for at et slikt arbeid også kan utføres i Nord- Norge. Dette vil skape betydelige regionale samfunnsmessige og industrielle ringvirkninger.

KU må i langt større grad en framlagt analyse fra Agenda Kaupang vise hvordan man kan skape større ringvirkninger i utbyggingsfase i Nord- Norge, spesielt tatt i betraktning at det kun er beregnet ca 150 millioner i industrielle ringvirkninger fra regionalt næringsliv. Petro Arctic mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne mulig verdiskaping i Nord-Norge. Leverandørnæringen i Nord-Norge og økt aktivitet har vært i stor utvikling de siste årene, og det er et større potensiale for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord.

Her bør man i samarbeid med nord-norske nettverk og kunnskapsaktører gjøre en studie hvordan man kan øke regionale ringvirkninger i utbyggingsfasen.

Med bakgrunn i våre innspill mener vi det er fullt mulig å øke regional andel av verdiskaping i utbyggingsfasen fra 1700 millioner til 2700 millioner.

Hammerfest/Bodø 27.10.2016 ver01 kg

Kontraktstrukturer og krav i tilbudsforespørsler som legger til rette for regionale leveranser i utbygging og driftsfase vil få stor betydning for videre oppbyggingen av petroleumsrettede miljø i Nord-Norge. Økt konkurranse og mangfold av leverandører er en viktig del av norsk petroleumsindustri. Herunder er det viktig å dele opp, alternativt tilrettelegge kontraktene slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud. KU bør utrede hvordan dette kan gjøres, og hvilke effekter man kan oppnå.

KU bør vise hvor lokalisering av landbasert driftsorganisasjon, forsynings- og helikopterbase skal etableres. Petro Arctic anbefaler at en slik beslutning av lokalisering gjøres raskt og at den bidrar til å styrke de eksisterende petroleumsklyngene i nord. KU må også vise hvilke oppgaver og hvor stor andel av driftsorganisasjon og baseorganisasjon som vil bli lagt til Nord-Norge.

Drift av Johan Castberg er i et normalår beregnet til å koste nær 1,7 milliarder 2015-kr. Regional verdiskaping i næringslivet i Nord-Norge i driftsfasen, er beregnet til noe under 0,4 milliarder 2015-kr pr år, eller 26% av den norske verdiskapingen. Regionalt er det oljevirkosomhet og transport som får størst verdiskaping. Lokalt i tiltakssoenen ventes en verdiskaping i driftsfasen på nær 0,2 milliarder 2015-kr pr år, hvorav vel halvparten innenfor transportvirkosomhet.

KU må i langt større grad en framlagt analyse fra Agenda Kaupang vise hvordan man kan skape større ringvirkninger i driftsfasen en 400 millioner hvert år i Nord- Norge, spesielt tatt i betraktning at det kun er beregnet ca 200 millioner i industrielle ringvirkninger årlig fra regionalt næringsliv. Her bør man i samarbeid med nord-norske nettverk og regionale kunnskapsaktører gjøre en studie hvordan man kan øke regionale ringvirkninger i driftsfasen.

Petro Arctic har over mange år bygget betydelig kompetanse og nettverk som leverandørnettverk i nord. Vi forutsetter at KU også belyser hvordan man gjennom hele utbyggingsperioden skal samarbeide med regionale aktører i nord for å oppnå mest ringvirkninger av utbyggings og driftsfasen av Johan Castberg.

Johan Castberg vil være hoved-driver for en mulig felles omlastningsterminal for olje på Veidnes. KU må vise hvordan FPSO er tilrettelagt for slik omlastning, og hvilke konsekvenser en slik løsning vil ha for Johan Castberg.

Petro Arctic, 27.oktober 2016

From: Gunn Kristoffersen [mailto:gunn.kristoffersen@ys.no]
Sent: 11. november 2016 12:57
To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Cc: Ørnulf Kastet <ornulf.kastet@ys.no>; Håvard Lismoen <Havard.Lismoen@ys.no>
Subject: Vs: FW: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Hei.

YS takker for mulighet til å komme med innspill til forslag til program for konsekvensutredning.
YS har i denne omgang ingen kommentarer til mottatte høring.

Med vennlig hilsen/ Best regards

Gunn Kristoffersen

Fagansvarlig samfunnsansvar og bærekraftig utvikling/
Policy Adviser CSR and Sustainable Development
YS - Confederation of Vocational Unions
Tel: +47 93 45 59 64 / +47 21 01 36 00

Fra: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Til: undisclosed-recipients;;
Cc: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Dato: 11.11.2016 11:38
Emne: FW: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Miljø-, natur- og samfunnsinteresse organisasjoner

Naturvernforbundet Vest Finnmark

From: Annie Henriksen [mailto:anniebazi@gmail.com]

Sent: 14. november 2016 19:24

To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>

Cc: Gunnar Reinholdtsen <gunnar.reinholdtsen@gmail.com>

Subject: Re: FW: PL532- Johan Castberg- HØRING av forslag til program for konsekvensutredning

Forsinket røst mot planen til program for konsekvensutredning for PL532- Johan Castberg.;

Naturvernforbundet i Vest Finnmark minner om klimaavtalen, signert av også Norge des.2015, med formål om å redusere bruk av fossil energi på planeten jorda.

Føles håpløst å protestere på planene Deres. På tross av dette, takker vi for at dere gir oss en sjanse til å si vår mening om planene Deres.

Minner på at temperaturen på kloden stiger fortere enn antatt. Allerede gir dette bekymring og store utfordringer for mennesker, natur, dyr, planter, luft vann og hav ..dette er veldokumentert gjennom klimaavtalen bl.a.

Naturvernforbundet Vest Finnmark oppfordrer Statoil til å reversere alle sine planer om konsekvensutredninger og fortsatt utvinning av olje og gass i Barentshavet.

Naturvernforbundet er også svært bekymret for om teknologien er så fortreffelig som det påstås, da J Castberg ligger rett utfor viktige fiskefelt, og er redd for ulykker og lekkasjer i matfatet vårt.

Vennlig hilsen Annie Henriksen

Dearvuodat / vennlig hilsen

Annie L. Henriksen,

Svalbardgata 2 b,

9600 Hammerfest

Mob +4748296154

Andre

Nordnorsk Petroleumsråd

Polarkonsult AS

Teknor

Troms Høyre

Høringsuttalelse fra Nordnorsk Petroleumsråd - Utkast til program for konsekvensutredning Johan Castberg

Nordnorsk Petroleumsråd behandlet 15. november 2016 Utkast til program for konsekvensutredning – Johan Castberg.

Følgende høringsuttalelse ble vedtatt:

Foreliggende utkast til program for konsekvensutredning (heretter kalt KU-programmet) er det tredje i rekken for prosjektet, noe som gjør at prosessen har kunnet fremstå som noe oppstykket. KU-programmet består i hovedsak av utredninger med tilhørende konklusjoner som er gjennomført allerede. Når Statoil understreker at de fleste av temaene ikke vil bli utredet på nytt framstår konsekvensutredningen praktisk talt som gjennomført. Dersom dette blir gjeldende, reduseres offentlige- og andre aktørers mulighet til å påvirke hva som skal utredes i konsekvensutredningen. Nordnorsk Petroleumsråd vil derfor anmode på det sterkeste om at tema som kreves utredet i høringsprosessen blir tilfredsstillende utredet i konsekvensutredningen selv om Statoil mener dette er gjort.

Ut over dette har Nordnorsk Petroleumsråd følgende kommentarer til KU-programmet:

1. Terminal for ilandføring av olje på Veidnes i Nordkapp

I foreliggende KU-program er Statoil tydelig på at arbeidet med en eventuell terminal på Veidnes er skilt ut fra prosessene knyttet til Johan Castberg og i stedet overført til et eget prosjekt kalt Barents Sea Oil Infrastructure (BSOI) i samarbeid med Alta/Gotha, Wisting og Goliat-lisensene. Utbyggingskonseptet for Johan Castberg er basert på en FPSO med transport av oljen direkte fra felt til marked fordi ressursgrunnlaget i Johan Castberg ikke er tilstrekkelig til alene å rettferdiggjøre investering i terminal og rørledning til land.

Likevel vil det innebære en betydelig kostnadsreduksjon for Johan Castberg om oljen kunne omlastes på en terminal på land før transport til markedet i større tankere. Nordnorsk Petroleumsråd mener derfor det er viktig at arbeidet med terminalen ikke frikobles fra Johan Castberg. Nordnorsk petroleumsråd vil påpeke at kravet om ilandføring står ved lag og at arbeidet med terminalen i samarbeid med de andre lisensene må gis prioritet og tilføres tilstrekkelige ressurser. Videre står også kravet om at utbyggingen av Johan Castberg skal utredes som et mulig feltsenter for framtidige ressurser ved lag.

Tilpassing til bruk av terminal på land og muligheter for å bruke Johan Castberg som feltsenter er ikke omtalt i KU-programmets kapittel 6.2 «Mulige framtidige anlegg». Nordnorsk Petroleumsråd ønsker også å påpeke at den planlagte FPSO-innretningen på Johan Castberg må tilpasses på en slik måte at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette, samt utredning av Johan Castberg som feltsenter, må berøres av den kommende konsekvensutredningen.

2. Lokale og regionale ringvirkninger

Nordnorsk Petroleumsråd mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne sysselsettingseffekter og muligheter for vare- og tjenesteleveranser i Nord-Norge. Nordnorsk Petroleumsråd er tilfreds med at de nordnorske ringvirkningene fra Johan Castberg-utbyggingen ser ut til å bli store. Det er likevel verdt å påpeke at petroleumsklyngen i Nord-Norge har vært i stor utvikling de siste årene, og Nordnorsk Petroleumsråd mener det er et større potensiale for ringvirkninger i dag enn for de foregående petroleumsprosjektene i på nordnorsk sokkel. En viktig del av Statoils bærekraftbegrep er regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet. Det må i KU-programmet tydeliggjøres hvordan dette skal oppnås.

KU-programmet trekker frem transport og bore-/brønnoperasjoner, samt virksomhet knyttet til forsyningsbase og helikopterbase som de primære kildene til lokal og regional verdiskaping i utbyggingsfasen. Nordnorsk Petroleumsråd mener det er flere kilder til verdiskaping som ikke er tatt med i KU-programmet. Følgende elementer for å øke ringvirkningene i landsdelen må utredes i konsekvensutredningen:

- Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon
- Muligheter for bruk av eksisterende- og etablering av nye subsea-senter for lagring og vedlikehold i Nord-Norge
- Bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen
- Oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene
- Detaljert utredning av tilrettelegging for nordnorske ringvirkninger i driftsfasen
- Tilrettelegging for kvalifisering av nordnorske bedrifter
- Bruk av eksisterende kompetanse i landsdelen innenfor opplæring og trening i oljevernberedskap
- Lokasjoner i Nord-Norge bør vurderes med hensyn til ferdigstillingsarbeid på Johan Castberg FPSO med leveranser fra nordnorske leverandører. Nord-Norge har et sterkt og variert industrimiljø med solid erfaring og bred kompetanse innen mange ulike tekniske fagdisipliner, og regionen har alle forutsetninger for å utføre et slikt arbeid.
- Leverandører i Nord-Norge bør vurderes for større leveranser av undervannsinstallasjoner. Det bør tas hensyn til tidligere utførte studier som peker på bedrifter i landsdelen som aktuelle leverandørbedrifter. Fabrikasjonsbedrifter i denne regionen er kvalifiserte og har kompetanse og erfaring med store subsea-leveranser i Norge og internasjonalt
- Muligheter for vedlikehold og klassing av rigger og andre fartøy i landsdelen

KU-programmet inneholder en beregning av forventet nordnorsk andel av verdiskapingen. Nordnorsk Petroleumsråd vil påpeke viktigheten av at Statoil i konsekvensutredningen bruker ressurser på å utrede hva selskapet kan gjøre for å maksimere nordnorske ringvirkninger, og at dette ikke begrenses til de summer som er oppgitt i KU-programmet. Dette bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljøer. Utredningen bør også gjøres i samarbeid med kunnskapsmiljø og leverandørnettverk i Nordland, Troms og Finnmark.

3. Lokalisering av driftsorganisasjon

Det finnes flere eksempler på driftsorganisasjoner lokalisert i Nord-Norge som har hatt stor suksess. Eni Norges driftsorganisasjon for Goliat, Statoils drift av Snøhvit, Norne og Aasta Hansteen, og BPs drift av Skarv er alle eksempler på driftsmiljøer som på ulik måte bidrar til utvikling av den petroleumsklyngen de er en del av. Det finnes flere godt egnede lokasjoner i Nord-Norge for etablering av Johan Castbergs driftskontor. Nordnorsk Petroleumsråd krever at Johan Castberg skal driftes fra Nord-Norge.

4. Oljevernberedskap og miljø

Med hensyn til oljevernberedskap sier utkastet at det vil være behov for 9 NOFO-systemer for oljevernbarriere 1 og 2. Videre sier utkastet at det er mindre enn 1 % sannsynlighet for stranding

av olje på land (fastland eller Bjørnøya) og at det derfor ikke er behov for barriere 3 og 4 som omfatter kystnære områder, og barriere 5 som omfatter strandsanering.

Barriere 3, 4 og 5 må utredes i konsekvensutredningen. Ved et overflateutslipp på felt vil avstanden til land gjøre at oljen i stor grad tas opp i vannmassene før landpåslag, men i verst tenkelige scenario er landpåslag mulig, noe som fremgår av oljedriftanalysene i KU-programmet. Videre utgjør transport av oljen i tankbåter også en mulig kilde til uhellsutslipp. Nordnorsk Petroleumsråd krever derfor at også Johan Castberg-lisensen skal bidra til å styrke den kystnære beredskapen både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.

Øvrige tema knyttet til miljø, som marine verneområder, sjøfugl, plankton, bunnhabitater og sjøpattedyr, er omfattet av de utredningene som er gjort så langt og oppsummert i KU-programmet. Med hensyn til sjøpattedyr, er det til tross for manglende eller dårlige kunnskapsgrunnlag, er truffet konklusjoner, samt at temaene ikke er vurdert ytterligere utredet i konsekvensutredningen. Nordnorsk Petroleumsråd mener dette ikke er tilstrekkelig og ber om at eventuelle kunnskapshull tettes og at ny kunnskap legges til grunn for videre utredning i konsekvensutredningen.

5. Dialog og samarbeid med fiskerinæringen

KU-programmet inneholder vurderinger knyttet til ulemper for fiskerinæringen. Utredningene som er gjort konkluderer med små eller ingen konsekvenser for fiskerinæringen i normal drift. I utbyggingsfasen vil kystfiskeflåten kunne påvirkes negativt i forbindelse med arbeid med legging av kommunikasjonskabelen ut til produksjonsinnretningen. I denne sammenheng vil Nordnorsk Petroleumsråd be Statoil om å etablere gode rutiner for dialog, varsling og samarbeid med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å redusere ulempene til et minimum.

Ved uhellsutslipp viser utredningene at fiskerinæringen vil bli negativt berørt med hensyn til tap av fangst og adgangsrestriksjoner i områder berørt av utslipp. Dette viser at fiskerinæringen tar del i den risikoen som utbyggingen av Johan Castberg medfører. På denne bakgrunn mener Nordnorsk Petroleumsråd at det ikke er tilstrekkelig å utrede konsekvenser, men at man også må utrede hva Statoil kan gjøre for å kompensere for den risikoen fiskerinæringen tar del i.

Konsekvensutredningen må belyse hva Statoil kan gjøre for at utbyggingen av Johan Castberg skal medføre positive konsekvenser for fiskerinæringen. Nordnorsk Petroleumsråd vil her trekke frem fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskapen og generell beredskap som en mulighet for positive effekter av utbyggingen. I denne sammenheng vil det være nyttig for Statoil å trekke veksler på Goliat-modellen for beredskap, utviklet av Eni Norge i forbindelse med Goliat-utbyggingen.

KU-programmet presenterer utredninger som konkluderer med at ulempen for fiskerinæringen vil bli små som følge av uhellsutslipp. Nordnorsk Petroleumsråd er kritisk til at utredningen ikke tar opp vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyr-samfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. KU-programmet tar ikke opp vurderinger knyttet til konsekvenser for kommende generasjoner av fiskebestandene gitt Barentshavets viktige funksjon som oppvekstområde for nordøstatlantisk torsk og leveområde for andre arter. Nordnorsk Petroleumsråd vil be om at denne tematikken gjøres til gjenstand for grundige undersøkelser i konsekvensutredningen, hvor man ser på hvordan økosystemene vil berøres og hvilke konsekvenser dette medfører for fiskebestandene og fiskerinæringen.

6. Kraftforsyning

Statoils utredning konkluderer med at den beste kraftløsningen basert på vurderinger knyttet til økonomi, teknologi og samfunnsmessig lønnsomhet er lokal kraftforsyning på

produksjonsinnretningen basert på gasskraft. På grunn av svært lang tidshorisont på produksjonen fra Johan Castberg, er deler av disse analysene beheftet med stor usikkerhet. Nordnorsk Petroleumsråd ber om en redegjørelse fra Statoil for hvorfor kraftforsyningen for feltutbyggingen gjøres til gjenstand for sin egen samfunnsøkonomiske analyse og hvorfor kostnadene for kraftforsyningen ikke er en del av de samfunnsøkonomiske analysene for prosjektet som helhet. Dette er viktig å få belyst fordi argumentet om negativ samfunnsøkonomi tillegges stor vekt i vurderingen av kraftløsning for prosjektet.

Produksjonen på Johan Castberg vil gi årlige CO2-utslipp på 270.000 tonn. Statoil vil i henhold til KU-programmet klargjøre produksjonsinnretningen for kraft fra land dersom forutsetningene for dette skulle endre seg i fremtiden. En delvis eller fullstendig elektrifisering fra land vil i henhold til grunnlagsanalysene gi reduserte CO2-utslipp globalt. Nordnorsk Petroleumsråd vil derfor be om at dette gjøres til gjenstand for nye vurderinger i konsekvensutredningen sett i lys av dagens klimadebatt og nasjonale, europeiske og internasjonale forpliktelser til utslippskutt.

7. Følgeforskning

KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger. Nordnorsk Petroleumsråd krever derfor at det gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og at rammene for dette defineres i konsekvensutredningsprogrammet. Det bør også etableres et system for oppfølging og måling av ringvirkninger i Nord-Norge.

8. Tradisjonell infrastruktur

Virksomheten knyttet til utbygging og drift av Johan Castberg vil medføre betydelige påkjenninger på tradisjonell infrastruktur som veier og flyruter/lufthavner i landsdelen. KU-programmet inneholder ingen vurderinger knyttet til denne infrastrukturen. Nordnorsk Petroleumsråd vil be om at dette blir grundig utredet i konsekvensutredningen.

Vennlig hilsen

Runar Sjøstad
leder
Nordnorsk Petroleumsråd

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

31. Oktober 2016

Høringsuttalelse fra Polarkonsult AS til

PL 532 Johan Castberg

Forslag til program for konsekvensutredning

Oktober 2016

Som en del av prosessen mot investeringsbeslutning for Johan Castberg skal det gjennomføres en konsekvensutredning, som Polarkonsult AS har fått programmet til på høring. Fra Polarkonsult AS forventes det at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

- Polarkonsult AS forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.
- Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satset på å komme i posisjon for øke leveransene fra regionen til Statoil. Polarkonsult AS forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet.
- For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen, forventer Polarkonsult AS at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. Tilsvarende må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.
- Oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land så lenge logistikk løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter «Goliat-modellen». De tre nordlige fylkene må ha en helhetlig

kystberedskap som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.

- Et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen, inkludert infrastruktur for oljetransport, skapes ved at Statoil jobber for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i olje-omlastningsterminal på Veidnes senest samtidig med investerings-beslutningen for Johan Castberg-prosjektet.
- Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.
- Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontraktsregimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- OG driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.
- Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Kind regards

POLARKONSULT AS

Sigmund Sørensen

Managing Director, Naval Architect

Phone: + 47 77 05 84 02

Switchb: + 47 77 05 84 00

Mobile: + 47 901 13 903

sigmund.s@polarkonsult.com

www.polarkonsult.no

Høringsuttalelse fra Teknor til

PL 532 Johan Castberg

Forslag til program for konsekvensutredning

Oktober 2016

Som en del av prosessen frem mot investeringsbeslutning for Johan Castberg skal det gjennomføres en konsekvensutredning. Fra Teknor forventes det at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

- Teknor forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.
- Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satset på å komme i posisjon for øke leveransene fra regionen til Statoil. Teknor forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet.
- Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.
- Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M kompetanse innen elektriske maskiner, styring og Ex i Harstad. Dette inkluderer MSA avtaler.
- Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontraktsregimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- OG driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.
- Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.
- Statoil må fortsatt være pådriver for optimalt vedlikehold av elektriske maskiner og tilhørende utstyr slik at miljøet ivaretas og sikres på beste mulige måte.

From: Vanja Terentieff [mailto:Vanja.Terentieff@hoyre.no]
Sent: 9. november 2016 10:20
To: GM TPD PRO Authority relations <MYNPOSTPRO@statoil.com>
Cc: postmottak@oed.dep.no
Subject: Uttalelse Johan Castberg

På vegne av Troms Høyre

Uttalelse:

Terminal, base og driftsorganisasjonen for det fremtidige Johan Castberg feltet

Troms Høyre er opptatt av de samfunnsmessige virkningene av Johan Castberg feltutbyggingen og driften av feltet over de planlagte 30 år levetid.

Johan Castberg feltets verdiskaping gir store bidrag til stat og eiere og bidrar med vare- og tjenesterleveranser til regionalt næringsliv. Tilsvarende vil også være tilfelle for sysselsettingseffekter fra utbygging og drift.

Det anses som svært sentralt at de positive samfunnsmessige virkningene regionalt blir så store som mulig. Herunder anses bygging av terminal på Veidnes som sentralt. Dette må vurderes som en langsiktig områdeløsning som både Statoil og øvrige selskaper / felt i området vil kunne kapitalisere på.

Forsyningsbase og helikopterbase må ligge funksjonelt til, og de kriteriene som legges til grunn peker klart i retning av at disse legges til områder innenfor tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark. Begge type baser vil bidra med kompetansearbeidsplasser i tiltakssonen og øke attraktiviteten for bosetting i området.

Landbasert driftsstøtte må legges til operatørens nærmeste kompetansesenter på drift. Dette er Statoils nybygde og moderne Harstadkontor. Herfra driftes allerede Nornefeltet og Snøhvitfeltet, og Aasta Hansteen vil ha sin driftsstøtte fra samme kontor når det idriftsettes i 2018. Kompetansemiljøet i Harstad må styrkes ytterligere gjennom oppbygging av Johan Castberg sin driftsorganisasjon.

Et driftsstøtte miljø er avhengig av en «kritisk masse» innenfor hvert fagmiljø for å få tilstrekkelig faglig tyngde. Dette vil også gjøre rekruttering til Statoil og andre selskaper enklere. Harstad er lokalisert til Midtre Hålogaland. Dette er Nord-Norges tettest befolkede område og har følgelig en stabilt effektiv og velutbygd transportinfrastruktur.

Beste hilsen
Vanja Terentieff
Mob: 99563100
Daglig leder for Høyre i Nord-Norge

